

magasin SKÄRGÅRD.

sinne/smak/sevärdheter

Läs om nöjet
att julklappsshoppa i
en liten skärgårdsstad
på sid. 6.

Älskad Högtid

iskall paddling / lyxiga tält
nubbe på loge / rökta räkor
glada kvinnor / å-gubben

HURRA
VI FYLLER
10 ÅR!

Julmarknader

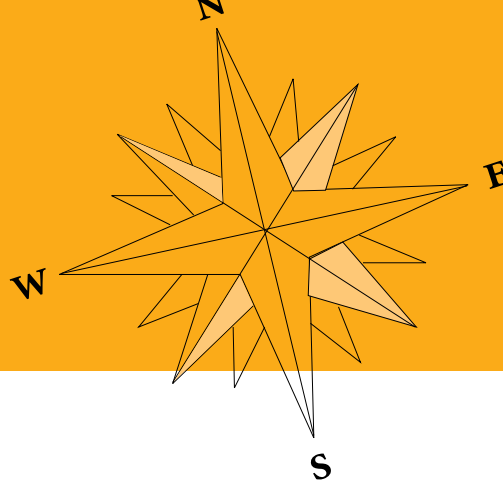
vinter 2014/2015

ÖFOLK / MAT OCH DRYCK / BÖCKER / NOTISER / PRYLAR

Forsmarks bruks julmarknad

- Tomten kommer med julklappar till barnen
- Det bjuds på glögg, varm saft och pepparkakor
- Show i Experimentverkstaden
- Familjegudstjänst och julkonsert
- Försäljning av hantverk och lokala produkter
- Julbord i Forsmarks Wårdshus
- Jultallrik och fika i Forsmarks café
- Lottförsäljning i Röda korsets stuga

Många goda karameller

VINTERN ÄR TIDEN då naturen går i dvala. Då vattnet fryser till is och himlen blir allt svartare. »Som att dra ner en rullgardin« säger en del. För dem är årstiden en enda lång väntan och längtan efter varmare tider. Men det kan vara roligt och härligt och »alldeles uuunderbart« även om vintern. Det finns så mycket häftigt att göra, se och uppleva. Låt oss guida er genom den kyliga årstidens nöjesfält.

Vi kan hitta den perfekta julklappen i skivaffären i Nynäshamn. Ta en kopp choklad hos Marsipangården i Trosa. Segla till julbordet på Finnhamn. Bada badtunna på Söderarm. Åka skidor på knölig is till Björns fyr. Tölta på Ingmarsös islandshästar eller tälta med lyx utanför Vaxholm. Besöka nya museet HAMN i Fisksätra. Prova olika snapsar på Norrtälje Brenneris loge. Studera »å-gubben« eller strömstaren när han vinterbadar i Skeboån. Eller

bara strosa längs Norrtäljes eller Trosas å. Paddla kajak i extremt oskönt väder till yttre skärgården. Vi kan fynda hemmagjorda prylar på en julmarknad i en äkta tändkulemotorfabrik. Sen avslutar vi vår kavalkad med en maffig eldshow på kastellet.

Hur känns det nu? Ser du fortfarande vintern som en enda lång transportsträcka? Eller har du kanske alltid varit en livsnjutare som tar vara på alla dagar oavsett väder. »Det finns inget dåligt väder – bara...« Hur som haver – vi hoppas att vi med detta nummer lyckas locka till inspiration och mycket nöje. Ha nu en riktigt god jul och ett top-pengott nytt år. Nästa nummer kommer den 16 mars. Längta inte för mycket bara. Ut och njut.

/REDAKTIONEN

»Åka skidor på knölig is till Björns fyr.
Tölta på Ingmarsös islandshästar eller tälta med
lyx utanför Vaxholm.«

Innehåll

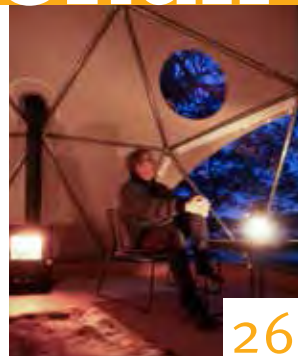

6

Sjönära julshopping

s 6

Glöm panikängesten inför julklappshandlandet. Boka en weekend i någon idyllisk småstad längs kusten. Strosa omkring bland unika butiker. Flanera bland stånden när det är julmarknad. Värm dig med en kopp varm choklad på något hemtrevligt café och avsluta din »slow-shopping-dag« med ett skönt bad i hotellets jacuzzi. Och njut.

26

Tälta med flärd

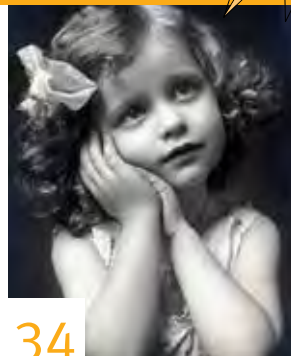
s 26

Oljemiljonärer från Saudiarabien kan tänka sig att tälta i vår skärgård. Men det är inga vanliga tält Island Lodge erbjuder. Det är små iglooohus av tyg inredda med lyx. Man får smakfull design, renskinn, dyra lakan, värmande kamin och fönster som vetter mot himmel och hav. Vår »enkla« skärgårdsnatur står för det mest exklusiva.

Barnen som försvann

s 34

I dagarna har det kommit ut en skrift om »Änglamakerskan i Gräddö« och hennes barnbarn har hittat sin mormor i en massa arkiv och bloggar om henne. Läs om *Alva Nordgrens* öde och få kalla kårar och medlidande med en stackars kvinna som var ett offer liksom bebisarna som dog.

34

Delikata julbord

s 40

Det är hög tid att boka julbord och det finns många att välja bland. Traditionella julbord brukar ju ha liknande rätter men det finns lokala variationer. Mycket är hemlagat, egenrökt och närodlat. Men inte bara maten lockar. Även miljön vid havet som kluckar. Vi guidar dig genom skärgårdens julbord från norr till söder.

Ö-damer ger kraft

s 56

I snart trettio år har de träffats. Skärgårdskvinnorna från Östersjöns kuster. De turas om att vara värdar i Åland, Åboland, Estland och Sverige. En ärofylld uppgift att planera ett intressant och roligt seminarium där ett nittiotal kvinnor utbyter erfarenheter med varandra. Och tankar energi för resten av året.

Din SkärgårdsGuide

s 83

I vår nyttiga guide hittar du vinterns julmarknader och kontaktuppgifter till krogar, vandrarhem, sjötaxi, svävare med mera.

Akterspegeln

s 98

Testa dina kunskaper om magasinets innehåll och ha chans att vinna Rolf Adlercreutz nya fotobok Längs Norrtäljeån.

56

HYR UT DIN STUGA

Två lokala förmedlingar i samarbete.
Väletablerade, med stort kunnande
och personlig service.

Mellersta, södra skärgården

08-570 231 31
info@skargardsstugor.se
www.skargardsstugor.se

Norra, mellersta skärgården

073-655 67 00, yvonne@LSCAB.se
www.ljusteroskargardscenter.se

HYR STUGA

Vi förmedlar allt från enkla
stugor till exklusiva sjöställen.

Udda fynd med salta stänk

Julklappsängest? Glöm internethandeln och stora köpcentrum. Det är mycket roligare med en utflykt till en liten skärgårdsstad och botanisera bland unika prylar i småbutikerna. Ta god tid på sig och passa på att turista lite också.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

FOTO: MALIN KARLSSON, TROSA TURISM

Trosa julmarknad är i år
söndag 30 november

är att de andas historia och havsluft. Och har hemtrevliga caféer ofta med eget bageri. Liksom sommarparadiset Dalarö – ingen stad men väl värd att besöka – även vintertid. Särskilt när man dukar upp »skärgårdens längsta julmarknad«. Hoppa över stressen inför jul och tänk »slow-shopping«. Gå runt i butikerna. Känn, kläm och fundera noga – »Är det här den perfekta julklappen för hen?« Kunnig personal hjälper mer än gärna till. Du får uppmärksamhet och kan känna dig som en viktig kund. Bli lite »divig« kanske? Peka och tveka. Och återkomma när du har kollat runt i de andra butikerna först.

VARFÖR INTE GÖRA julklappshandlandet till ett nöje? Genom att boka en weekendresa till idylliska Öregrund, Östhammar, Norrtälje, Vaxholm, Nynäshamn eller Trosa. Små charmiga städer vid havet som för tankarna till 1800-talets flärdfulla badortsliv. De påminner om varandra men har även något eget att skryta med. Nynäshamn har sin hamn och fiskrokeriet. Trosa ett stadshotell med afternoon-tea och spa. Vaxholm är känt för sina skärgårdsbåtar och kastellet. Norrtälje erbjuder sedan i somras äventyrsbad i ett vattentorn med utsikt över staden. Östhammar har begåvats med en ny fin park med butiker och restauranger vid havet – Sjötorget. Öregrund står med sina faluröda sjöbodar med krogar i gästhamnen.

Gemensamt för dessa skärgårdsstäder

Den känslan är svår att få när du bara knappar in med musen och beställer hem det du vill. Eller jagar runt i panik för att hitta en parkering, samtidigt som alla andra också kommer på två dagar före dopparedagen, att det är bråttom att handla julklappar. Nej, fy bubblan. Låt det bli behagligt istället. Ta en hel helg – minst. Boka rum på ett romantiskt hotell för dig och en kär vän. Passa på att umgås och var varandras smakråd. Det kan bli smått komiskt till och med.

Tycker du att jag ska köpa denna rosa balklänning till lilla Lisa eller är det dumt ur genusperspektiv?

Ja, det kanske är bättre att satsa på en Fantomen-dräkt istället?

När beslutsvändan biter sig fast får du syn på ett pussel som ser ut som en dinosaurie.

FOTO: JOSEFIN EKBERG

Guldsmederna ligger på Posthusgatan i Norrtälje

FOTO: EVA FISCHER

Adventsfönster
i Öregrund

Äkta hantverk av trä. Både vackert att ha i bokhyllan och stimulerar intellektet. Passar alla kön och åldrar. Går inte sönder och låter inte illa. Perfekt. Saken är biff. Butiksbidrädet frågar vilket papper och färg på snöret som föredras innan hon varsamt slår in paketet. Vilken service. Vad skönt att slippa. Det brukar bli så knöligt och all denna tejp som fastnar överallt.

Trosa stadshotell

Vackert som ett julkort

Med shoppingkassar proppfulla som skulle göra tjejrna i »Sex and the city« gröna av avund slår vi oss ner på ett mysigt café. Skön värme slår emot oss när vi öppnar dörren. I ett hörn sprakar en brasa i kakelugnen. Vid disken finns bakelser, bullar och smörgåsar i överflöd. Allt är nybakat och fräscht. Vi vilar fötterna och har en

Stor julklapp i Norrtälje

Dalarö
julmarknad

»Butiksbidrådet frågar vilket papper och färg på snöret som föredras innan hon varsamt slår in paketet.«

trivsamt pratstund. Njuter av atmosfären och lever i nuet, som så populärt »mindfulness« försöker lära oss jäktade nutidsmänniskor. Som om det vore en svår konst. Titta på barnen och våra husdjur. Som tar in alla intryck med sina sinnen. Reflekterar. Det mest naturliga tillståndet. Då vi är som lyckligast.

Idag råkar det dessutom vara julmarknad. Perfekt. Vi spankulerar runt

bland stånden och köper hemlagad senap, knäckebröd, ost, korv och rökt fisk. Det slutar med att vi handlar så gott som allt som behövs för ett dingnande julbord. Och några julklappar till. Fågelholkar och virkade grytlappar kan man inte få för många av. Vi hittar så klart något att unna oss själva också. Varma sockor av alpacaull och handsmidda järnkrokar.

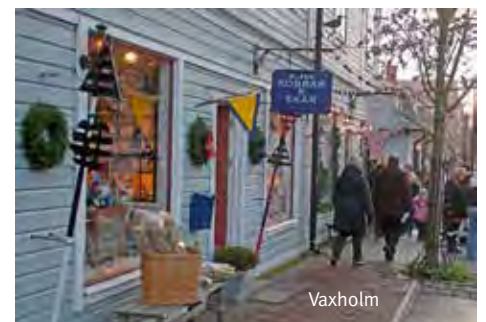
Köpgatan är täckt av snö. Ovanför våra

huvuden mellan sekelskifteshusen hänger ljusdekorationer och tindrar. Fönstren är pyntade med roliga tomtar, grankvistar och glitter. Precis som man minns sin barndoms skyltsöndagar. Så vackert att »man nästan kräks« för att citera en viss amerikan som besökte Sverige för första gången. När vi är klara med shoppingen väntar vårt rum på oss. Vi valde ett hotell med fotbad och behandlingar. Något man

»Det finns till och med jacuzzi. Förstår ni nu varför vi ratar nätshopping och stressiga köpcentran?«

Nynäshamns
gästhamn

uppskattar allra mest av om vintern. Efter en kylig dag utomhus. Det finns till och med jacuzzi. Förstår ni nu varför vi ratar nätshopping och stressiga köpcentran? Dagen avslutas med att sjunka ner i det varma vattnet, utan en tanke på att hemmet ska skuras och fejas inför jul. Det känns inte viktigt för tillfället. Tomtens säck är ju full. Och vi har det bra. 🍷

Vaxholm

Thomas Cederroth

Kvastfynd i Vaxholm

Pythagoras julmarknad

»Kunnig personal hjälper mer än gärna till. Du får uppmärksamhet och kan känna dig som en viktig kund.«

Miss a inte:

Skivfönstret i Nynäshamn. En av få kvarvarande skivaffärer i landet. Här finns experthjälp att hitta den där speciella vinylplattan som du är på jakt efter. Mitt i centrum på Centralgatan 10.

Slapback Vintage & Retro i Trosa. I en frisörsalong säljs vintagekläder och inredning från 50-talet. Finns i industriområdet på Industrigatan 6. För öppettider ring 0156-177 70.

Barnens Handelsbod i Vaxholm. Här finns noga utvalda leksaker. Söta dockor, ekoleksaker, experiment, pussel och pyssel, maskeradkläder, lärorika spel och mycket mer. Vid Rådhusorget, Rådhusgatan 26.

Guldsmederna och Poraths i Norrtälje. Juvelbutiker med smycket som får mottagaren att rodna. Guldsmederna Karin och Sören Carlander tillverkar efter egen design. Poraths har funnits i samma lokaler sedan 1891. På Tullportsgatan 1. Drivs av fjärde generationen Porath.

Finrummet i Östhammar. Secondhandbutik som återvinner möbler och inredning. Med kreativa medel blir de som nya. Flyttar till nya lokaler 1:a advent. Mer info www.finrummet.se

Bliss i Öregrund. Säljer baby- och barnkläder inspirerade av 40- och 50-tal. Av ekologiska material i lugna färger. Butiken ligger på Rådhusgatan 23. Även webbutik finns.

Saltskutans café och butik i Dalarö. Säljer konstnärliga prylar med mera. Ligger i Tullhusets bottenvåning på Odinsvägen bredvid kyrkan. Öppet alla dagar utom måndagar.

Lilla torget i Norrtälje

**Presentkort på en natt i Trädhuset
– vilken julklapp!**

Vandrarhem vid Trosavikens mynning
www.studiolagno.se
0156-224 70

ANTONS KROG

Hemlagat Julbord 325:-
barn från 5 år 99:-

Västra Långgatan 9, Trosa
Boka 0156-12749 www.antonskrog.se

Trosa »Världens ände«

Trosa är känt som stad sedan 1300-talet och är därmed en av Sveriges äldsta städer. Eftersom landskapet runt ån är flackt, har landhöjningen resulterat i att havet dragit sig tillbaka och landarealen ökat. Staden låg från början cirka en halv mil inåt landet fram till slutet på 1500-talet. Redan i början av 1400-talet var Trosa en betydande handelsplats och stadsprivilegium erhöles år 1610 på den plats Trosa ligger idag.

Nilssons Bageri

*Nybakat bröd
varje dag
Med ekologiska
råvaror*

*Ta en fika inomhus i den gamla fina hemmamilsjön
med anor från förra sekelskiftet, eller varför inte
en lugn stund i vår mysiga uteservering i parken.*

Västra Långgatan 27, Trosa • Tel: 0156-123 94
Öppet: måndag-fredag 8.30-18, lördag 9-15

**Besök TROSA
– året om**

**Trosa
Turism**
& Marknadsföring AB

www.trosa.com

Trosa Åkeri

0156-122 86 • 070-555 88 41
info@trosa-akeri.com • www.trosa-akeri.com

FOTO: JOSEFIN ENBERG

Flytande öar döpta

I vårnumret efterlyste vi förslag på namn till tre flytande öar i Dammsjön utanför Saltsjöbaden. Tack för alla fyndiga bidrag. Det kom många bra förslag. Vinnare blev *Therese Öberg* i Norrtälje. »Sitter efter ett friskispass och bläddrar i er tidning. Samtidigt går tankarna på utflyktsmål som jag vill ta med barnen till...« börjar hennes vackra handgjorda kort med glitter.

Öarna döptes till Paddan, Grodan och Ynglet. Med motiveringarna Paddan – lite trollsk och flytande i vattenytan, Grodan – gungande kille som vill ikapp paddan och Ynglet som bara vill bli större. Therese och hennes familj fick nöjet att följa med Magasin Skärgård till Dammsjön under guidning av frilansskribent *Hans Brandt* som skrev om öarna. Vi bjöd på bubbeldryck och picknick en solig dag i somras. Och lämnade över ett exemplar av boken *Blommande skärgård* av *Klas-Rune Johansson*. Vi gratulerar än en gång. /JE

Boktips Segling genom Ryssland

Mot Vita havet

Många ger sig ut på långseglingar mot spännande resmål runt hela jorden, där målet ofta ligger så långt bort från hemlandet som möjligt. Dougald Macfie ger sig också ut på en strapatsrik resa men hittar äventyret på betydligt närmare håll. Att segla från Sankt Petersburg via sjöarna Ladoga och Onega vidare genom Vita havskanalen till Vita havet, visade sig vara en vit fläck på kartan. Efterforskningar visade att ingen annan svensk gjort detta i modern tid. I boken serveras vi mycket av Rysslands och Sovjetunionens historia. Speciellt från andra världskriget och framåt. Detta varvas med seglingens upplevelser och vedermödor.

Att resa i ett land där öppenhet gentemot omvärlden inte är en självklarhet, krävs det lite mer planering för en långsegling än om den skulle ägt rum i något annat, mer öppet land. Visum, segling i eskader och kontaktpersoner, är några av de detaljer som måste planeras innan resan kan bli av. Varför den kallas Dödens kanal? Under bygget av de 37 kilometer grävda kanalsträckorna och slussarna dog tusentals straffångar som arbetade där. Allt för att uppfylla Josef Stalins önskan om att färdigställa detta skrytbygge. Och – förresten – vart ligger egentligen det där Vita havet?/ Jessica Alm

TITEL: Mot Vita havet – med segelbåt på Dödens kanal
FÖRFATTARE: Dougald Macfie
FÖRLAG: Nautiska biblioteket, Norstedts förlag
ANTAL SIDOR: 192
CIRKAPRIS: 195 kr
ISBN: 978-91-1-304 386-9

Linneladan

I PENNINGBY

Vi säljer möbler, inredning, kläder, glas, porslin, textil, presenter, te, kaffe och godis.

Vi har också en fikahörna.

Välkommen!

www.linneladan.se

Växthus för åsikter

I Nynäshamn har ett »växthus« invigts som ska sätta fart på invånarnas åsikter om hur staden kan utvecklas. Det pågår ett omfattande arbete med en så kallad »fördjupad översiktsplan« som sätter ramar för hur tätorten ska utvecklas de kommande 15 åren. Synpunkterna kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet. »Växthuset« symboliserar tillväxt, utveckling, öppenhet och transparens.

– Genom öppenhet och transparens i arbetet hoppas vi att invånarna tar chansen och deltar i utvecklingen och tillväxten av Nynäshamn, säger *Heli Rosendal*, kommunens projektledare för översiktsplanen.

Anna Ljungdell och Heli Rosendal

FOTO: NYNÄSHAMN KOMMUN

RoslagsBlomman hjälper barn och ungdomar

RoslagsBlomman är en ideell förening i Norrtälje som hjälper barn och ungdomar i ekonomiskt utsatta familjer till en aktiv och meningsfull fritid. Föreningen får in en del bidrag från företag, organisationer och privatpersoner. I en second hand-butiken i Vigelsjö, Norrtälje, samlas bättre begagnade saker in för ändamålet. Man säljer också pins med RoslagsBlommans symbol, en vacker kungsängsiljja, för 50 kronor styck. Sedan starten har över 1 000 nålar sålts.

Tack vare allt stöd har föreningen kunnat hjälpa alla som hittills bett om hjälp. Pengarna har gått direkt till att betala årsavgifter för fritidsaktiviteter, gymnastikskor, kläder, musikinstrument och annat som behövs. Över 300 julklappar samlades ifjol in till barn som har det svårt ekonomiskt. Bakom idén står Marie Sandström och Carina Blom som träffades på en utbildning för verksamhetsledare inom sociala företag på Väddö folkhögskola. Roslagsblomman är i skrivande stund en av tre nominerade till »Årets Rospigg«. Vill du också stödja utsatta barn och ungdomar i Norrtälje kommun – gå in på www.roslagsblomman.se/

Priset stängselbolag

Delka Produkter korades nyligen till »Årets företagare« i Östhammar. Firman startades 1988 i blygsam skala med försäljning av elstängsel. Hemma hos paret *Eda-Lis* och *Dick Karlsson* på sin gård i byn Sanda. I dag har verksamheten vuxit ur sadelkammaren, vedboden och det gamla stallet och nu letar man med ljus och lycka efter nya större lokaler. Företaget säljer och monterar staket och

stängsel och har runt 10–15 anställda. Man har uppdrag inom hela Mälardalsregionen och även i övriga landet. Med utnämningen kommer en check på 25 000 kr från SKB Näringslivsutveckling./JE

FOTO: DELKA PRODUKTER

NORRTELJE BRENNERI

Boka besök hos oss!

Visning och provning

www.norrteljebrenneri.se

Förunderlig å i förändring

Många städer ligger vid vatten. Men det är få förunnat att ha en rinnande, slingrande å. En pulserande åder mitt i stadens hjärta. Norrtäljes har hamnat i fokus. Efter en fotoutställning av Rolf Adlercreutz kommer nu boken »Längs Norrtäljeån«.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Rolf Adlercreutz

Rolf Adlercreutz bok »Längs Norrtäljeån«
beställes för 150 kr inkl porto.
Maila till rolf@adlercreutz.se

NORRTÄLJEÄN HAR ALLTID har funnits där men tidigare fört en ganska undanskymd tillvaro. Det är lätt att bli hemmablind, ta den för given och bara rusa förbi. Något hände när »Konst i ån« startade för ett tiotal år sedan. Då vändes blickarna mot ån. Den blev ett »flytande galleri« med perfekt inramning. Ett uppskattat projekt som i somras väcktes till liv igen.

»Porlande vatten, knotiga trädstammar och gräsänder som lugnt simmar omkring.«

Älvsjöbon och frilansfotograf *Rolf Adlercreutz* upptäckte ån när han arbetade i Norrtälje åt den lokala nyhetstidningen. Han fann dolda delar av ån och föll för dess variationsrikedom. Från Lommarsjön till Norrtäljeviken. För sex år sedan började han fånga motiv längs hela ån med sin analoga kamera. Under vinter, vår och höst. Fotografier med nattens magiska speglingar på vattenytan och årstidernas färggranna växlingar. Så mycket bevarad natur – mitt i staden. Kantat av snickarglada hus och betongbro med graffiti.

Magasin Skärgård har glädjen att publicera ett axplock av Rolfs bilder. Vilka säkert gör att fler blir mer benägna att välja promenadstigen längs ån under sitt

besök i staden. Inte bara när man vill undvika trängsel på köpgatorna – utan för att njuta av porlande vatten, knotiga trädstammar och gräsänder som lugnt simmar omkring. Har man tur kan man till och med lyckas få syn på utter eller strömstare eller havsöring. Sportfiskeklubben har länge jobbat för att skapa bra förutsättningar för liv i ån. Med stora stenar som skapar fall och rensning av oönskad

växtlighet. Ett problem som oroar är den uppgrundning som pågår.

Å i förvandling

Adlercreutz frusna ögonblick – är inte bara vackra konstverk – de dokumenterar en å i förändring. Tagna innan Västra vägen invigdes som låter trafiken passera i 80 km/h förbi staden som bäst upplevs med långsamt gående apostlahästar. Kommunen har satsat på nya bryggor och soldäck på flera ställen. Broar har renoverats. En park med skulpturer har anlagts vid gamla Stadshotellet. Snart rivs det gamla badhuset. Gröna ön vid elverksbron var förr en plats som a-lagare tagit i besittning. Andra skyndade snabbt

förbi på väg till Systembolaget. Idag har ön mitt i ån upprustats med trädäck för de som vill slå sig ner och koppla av. Om förvandlingen blev till det bättre? Där går åsikterna isär. Kanske var det häftigare när det var förvildat ändå. Även om platsen nu känns tryggare.

Dagens Norrtälje är inte som i forna tider, en gräns mellan rika och fattiga. Eller ett vatten där man tvättar sin smutsiga byk. Inte heller en skum baggata där få tors gå. Nu är det här man vill bo. Bostäder byggs och säljs med närheten till ån som främsta försäljningsargument. Det är lätt att förstå varför. Vem vill inte bo vid ån? Ett varningens finger bara. En delikat balansgång kan uppstå mellan att behålla det som naturen har format i samklang med det människan skapar. Några tankeställare som också väcks av att betrakta Rolfs bilder. Vad vill vi bevara och vad kan gärna förändras? 🐥

Contura 556 Style

Contura

*Vi önskar alla
våra kunder en
"varm" God Jul*

Eldabutiken Norrtälje

Söderlinds Vedspisar
Storstensvägen 6 • Tel 0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se

Öppet: Mån-Tor 10-18 • Fre 10-17 • Lör 11-14

GULDSMEDERNA

Instagram
instagram@guldsmederna

Posthusgatan 6 • 761 24 Norrtälje • Tel. 0176 156 56

Pia Alm
Certifierad Inredare

0708-11 86 56
pia@indoorstylingdesign.se

INDOOR STYLING
&
DESIGN

Nyproduktion i Norrtälje
Nu bygger vi fler hyreslägenheter i Norrtälje!
Vill Du veta mer? Besök vår hemsida där aktuell information finns eller kontakta oss på telefon.

Roslagsbostäder
- ett hem att längta till

Din hyresvärd i Roslagen! Vi förmedlar hyreslägenheter samt lokaler på åtta orter i kommunen.

Lommarvägen 1, plan 2
Box 56, 761 21 Norrtälje
Tfn: 0176-20 75 00
info@roslagsbostader.se

www.roslagsbostader.se

HÄLSOKRAFT NORRTÄLJE

- Öppet alla dagar intill jul
- Presentkort även behandlingar

0176-26 84 88
Posthusgat. 10, Norrtälje
www.halsokraft.se

Norrtälje »Roslagens huvudstad«

Namnet Norrtälje skrevs 1298 in Telgium samt 1409 Norra Tælgha. Detta har i doktrinen ansetts stå för ett med tälja besläktat namn på inbyggare: »deras som bor vid inskärningen«, med vilket avses »vid den långa viken«. Mitt igenom staden flyter Norrtäljeån. I hamnen ligger ångbåten S/S Norrtälje sedan 28 juli 1968. Båten levererades år 1900 och har trafikerat ett flertal sträckor bland annat till Åland. Idag är ångbåten en restaurang.

Visste du att Pensionat Granparken, Hotell Roslagen och Lilla Torget har varit inspelningsplatser för filmen »Ha ett underbart liv«?

Tölta till julbordet

På ön Ingmarsö utanför Ljusterö kan man boka paket med boende, julbord och guidad töltning. Ingmarsö Krog och dess nya krögare Sandra Bloemer och Hjalmar Litzén har ett samarbete med Gunilla Rydback som driver Norrgården B&B samt ridföretaget Ö-Tölt. I år blir det premiär för krogens julbord. I skrivande stund är det fullt upp med att stoppa korv, rulla köttbullar, pickla svamp och prova glöggrecept inför stundande fyra adventshelger. Glöggen ska man kunna avnjuta ute på verandan under takvärme med brasa och renfäll.

För att få igång smaklökarna ordentligt inför julbordets läckerheter finns möjligheten ge sig ut på en uppfriskande ridtur på islandshäst. Med guide. Dessutom – under söndagarna kommer några hästar stå redo utanför krogen för familjer som vill prova en liten ridtur. Till Ingmarsö går Waxholmsbolagets turbåtar. Vill man komma ut snabbare finns möjlighet att beställa RIB-båt. Då man har ett samarbete med charterfirman Agapi. /JE

FOTO: WWW.FOTOKUTEN.SE

Boktips

Brev ledde till bok

Hos Finrummet i Östhammar säljs nyrenoverade möbler och inredning. Mer info på www.finrummet.se

Ett fångslände öde

Vid renoveringen av ett vindsutrymme på en gammal gårdsbyggnad på Arholma hittades ett handskrivet brev daterat mars 1838. I det skriver en ung fånge om sin starka längtan efter friheten. Efter flera års sökande i olika arkiv blir bilden av brevskrivaren allt tydligare. Författaren Rolf Magnusson har gjort ett hästjobb med ta fram research till boken »Ett fångslände öde«. Resultatet är denna sannsaga om ynglingen Axel Fredrik Lindqvists mångfacetterade liv på Arholma, till sjöss och inspärrad på Långholmen. Det är lätt att bli fångslad av hans öde liksom Rolf blev.

TITEL: Ett fångslände öde FÖRFATTARE: Rolf Magnusson
FÖRLAG: Minbok.nu ANTAL SIDOR: 104

TEAB
TeknikExperten AB
El-Larm-Antenn-Data

Aldéns EL
Kraft Ljus Värme Tele Data

Elteknik i skärgården

Vi servar er från norra till södra skärgården
08-695 00 27 0176-28 48 50
www.teknikexperten.se

Bekämpa ebola

Sms:a **AKUT EBOLA** till **72 900** och skänk 50 kronor!

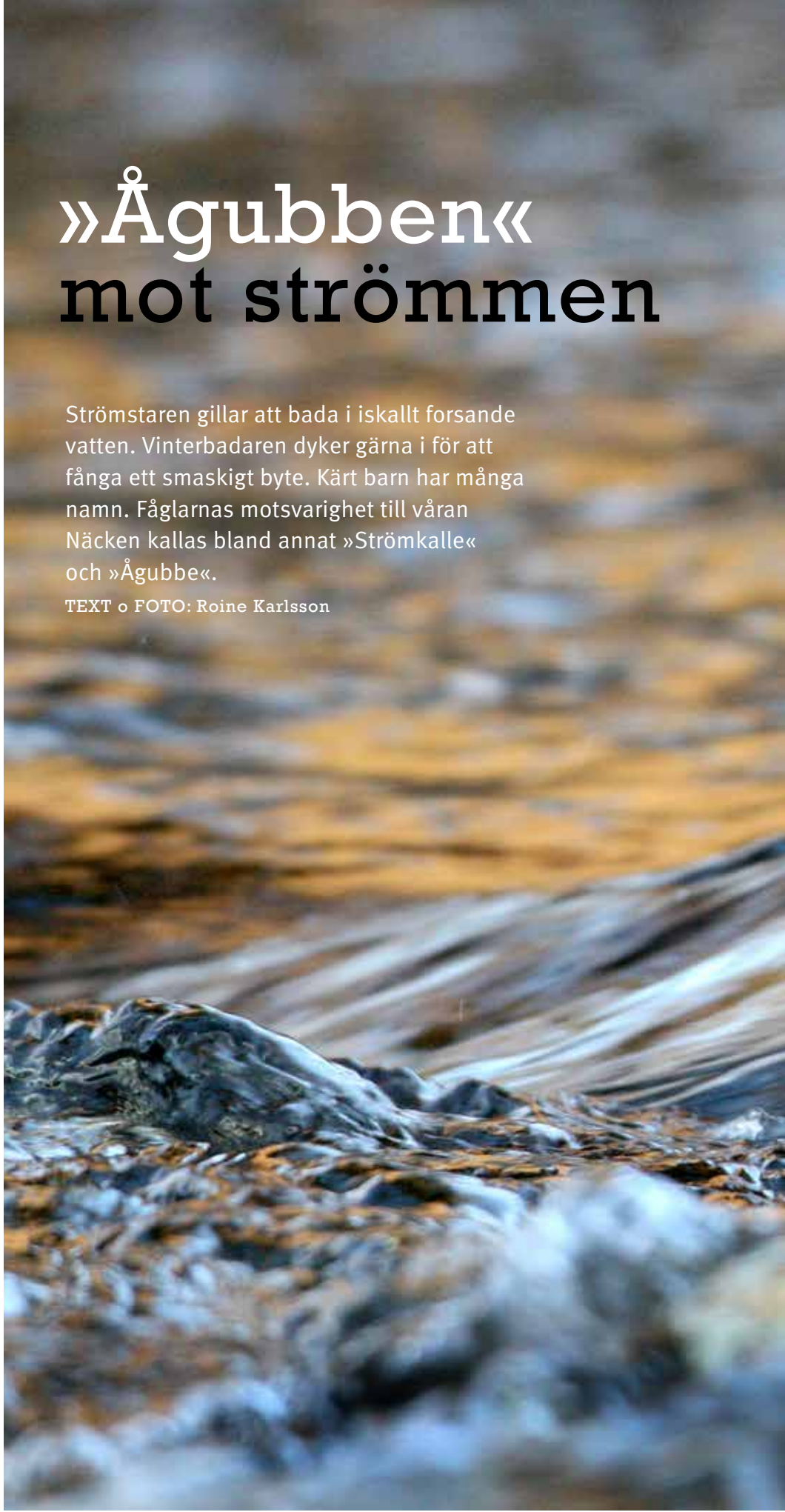

»Ågubben« mot strömmen

Strömstaren gillar att bada i iskallt forsande vatten. Vinterbadaren dyker gärna i för att fånga ett smaskigt byte. Kärt barn har många namn. Fåglarnas motsvarighet till våran Näcken kallas bland annat »Strömkalle« och »Ågubbe«.

TEXT o FOTO: Roine Karlsson

» MEDAN HELA NATUREN går på sparlåga tycks strömstaren leva upp. Som om fågeln finner den kalla vintern särskilt tilltalande. Med sin vemodiga och gnissliga ramsa markerar han revir. Sången är så stark att den tränger genom åns öronbedövande brus. Är det livsglädje som får strömstaren att sjunga? Eller bara ett sätt att överleva den kalla och mörka årstiden?

Var hittar jag strömstaren? Bästa sättet är att spana i isfria forsande åar och bäckar under vintermånaderna. Flera fåglar ses regelbundet i bland annat Skeboån i den gamla bruksorten Skebobruk i Roslagen. Den här gången är det inte Skebopuben med sina artister som får mig att åka till Upplands första järnbruk med anor från mitten av 1400-talet. Nej. Den jag skall möta är inte lika känd som Doug Seegers (som uppträdde här i somras) eller det gamla bruket. Men han har nog alltid funnits här. Fågeln fanns säkert på

»Norges nationalfågel och den enda tättingen i Europa som kan både simma och dyka.«

platsen redan då smederna vandrade fram och tillbaka över ån till bruksgatan efter utträttat dagsverke.

Dyker från iskanten

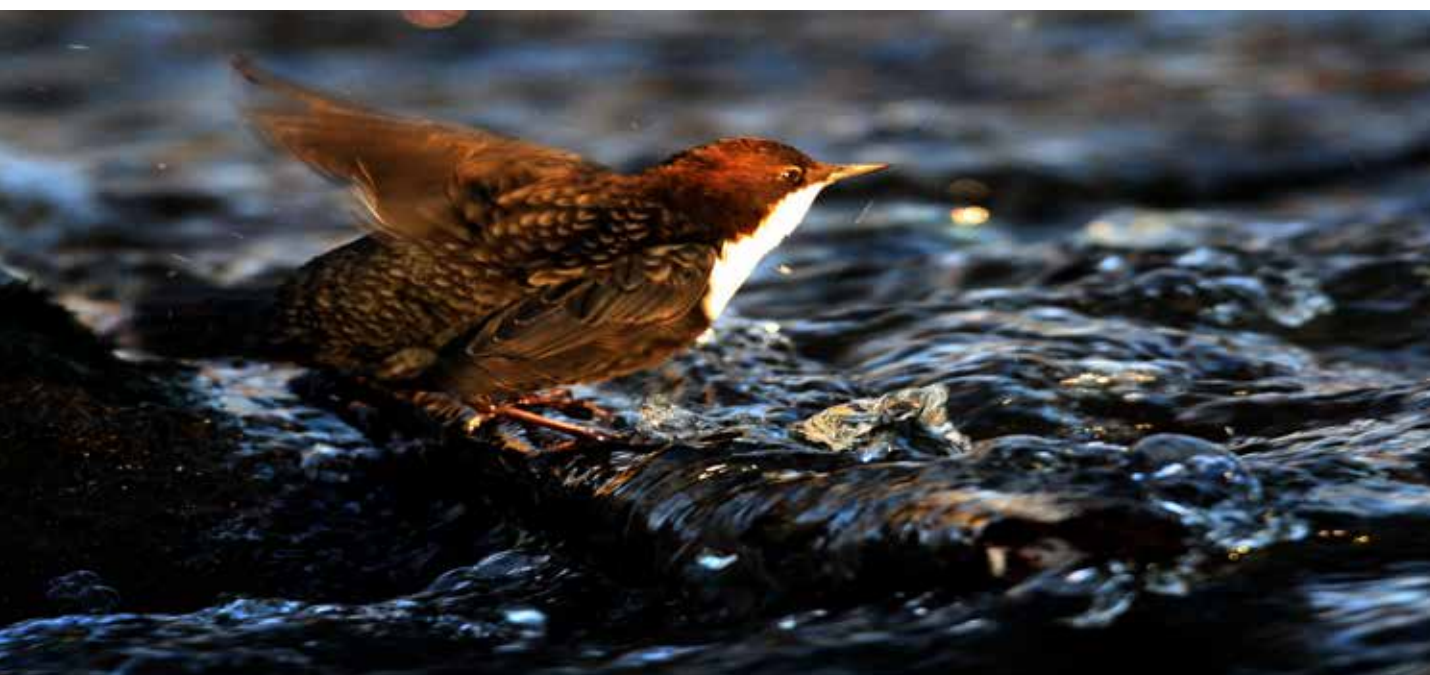
Fortfarande forsar vattnet med full kraft ur sjön Närdingen, förbi den gamla hammarsmedjan ut i Skeboån. Här fryser aldrig vattnet på vintern. Det uppskattar en vinterbadare som strömstaren. Skeboån är en känd gammal fågelokal för den som vill uppleva strömstarar på nära håll. Vål påpälsad slår jag mig ner och väntar. Det är en solig och kall decemberdag. Solen orkar inte längre upp över trädköparna. Nere i forsens där strömstararna

trivs räcker knappast ljuset till för att få actionbilder.

Helt plötsligt dyker den från iskanten ner i det svarta, iskalla strömmande vattnet. På bröstet hjälper den snövita haklappen den att hitta vattenlevande insekter på botten. Lika fort som den dykt i, lika överraskande dyker den upp igen. Nu med en larv i näbben, som den fångat springande mot strömmen på botten bland stenarna. Den klarar sig tack vare sin väl infettade och vattenavstötande dräkt. Mötet med vinterbadarna i forsens gav mig en naturupplevelse värd att bevara. Och ett exempel på att bruket har något att erbjuda en mörk och kall vinterdag. 🐾

»Mitt i smällkalla vintern, vid en öppen rykande fors får man plötsligt se en bredbent, svartbrun fågel med skumvitt bröst sitta på en isig sten och niga på ett lustigt knixande sätt och så stå på huvudet i det bläcksvarta virvlande vattnet.«

– Ur Erik Rosenbergs »Fåglar i Sverige«.

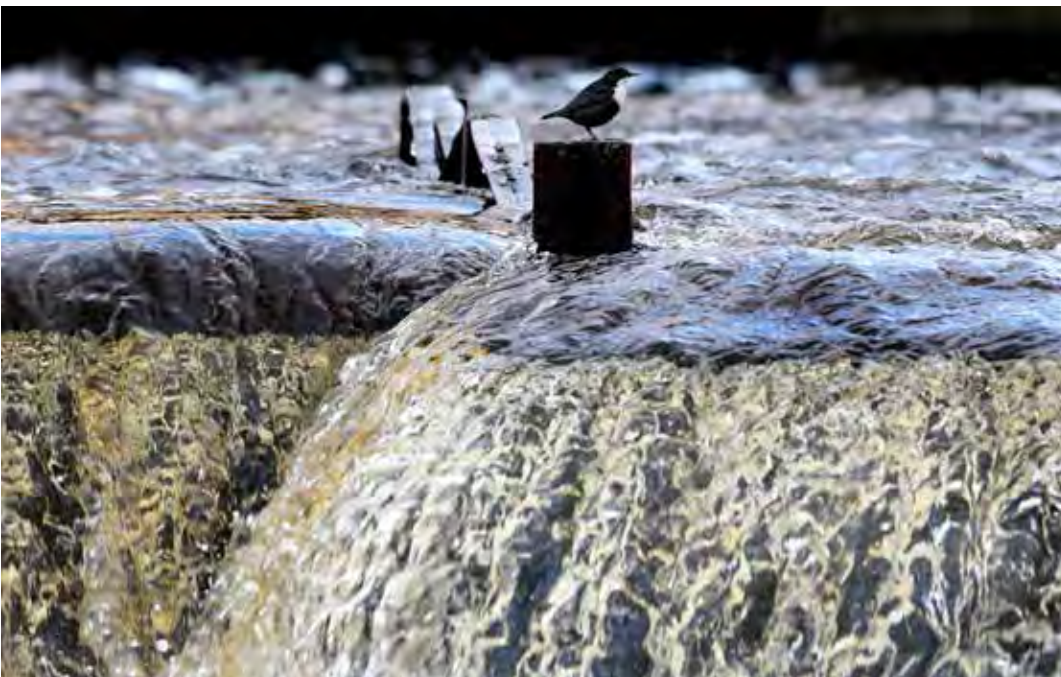

Fakta/strömstare:

Sägner berättar om hur strömstaren fann sin livsmiljö och fick sitt utseende. »Strömstaren hade stulit prästens krage och satt den på sitt bröst. Prästen jagade efter honom för att ta krage av honom, men då gömde sig fågeln i vattnet och så gör han än.« Kanske det är därför fågeln kallas för »strömpräst»? Men andra namn som »vattenstare«, »strömkalle« och »ågubbe« förekommer också. Den kan stoltsera med att vara Norges nationalfågel och den enda tättingen i Europa som kan både simma och dyka.

»...spana i isfria forsande åar och bäckar under vintermånaderna.
Flera fåglar ses regelbundet i bland annat Skeboån...«

Mats Landin, tapetserare, Gräddö

ÖFOLK Han brinner för äkta hantverk och älskar antikviteter. Hans profession bidrar till att minska sopberget och frun Ingrid är engagerad miljöpartist. Med andra ord. Mats Landin har ett perfekt yrke. Tapetserare.

TEXT: Josefin Ekberg

FOTO: Roine Karlsson

Stoppas om med omsorg

I EN GAMMAL Godtemplargård från nykterhetsrörelsens tid (där för övrigt svärföräldrarna en gång träffades och blev kära) håller han till. Ovanför entrédörren står med stora bokstäver **TAPETSERARE**. Omöjligt att missa för alla som någon gång besökt byn Gräddö på Rådmansö. Men här behövs ingen marknadsföring. Jobben trillar ideligen in. Lyckligtvis har han numera hjälp av kollegan *Jenny Wallgren* och lärningen *Rebecca Petrini*.

– Innan hade jag för mycket jobb. Det kunde ta ett år i väntan för kunden, berättar Mats.

Mest uppdrag får han via Svenskt Tenn som ofta rekommenderar honom. Under alla år de har samarbetat har det aldrig kommit något klagomål. Betänk då att det handlar om kräsna människor med värdefulla klenoder. En delikat uppgift. Ett stort ansvar. Det kostar att anlita en tapetserare. Vanligtvis är det dyra designmöbler som kommer in. För till-

fället står här 14 Carl Malmsten-karmstolar omklädda och klara att levereras till Rådsalen i Stadshuset.

Antika fynd

Mats är uppvuxen i Stockholms förort med en pappa från Norrland, en tysk mamma och två syskon. En vanlig medelklassfamilj. När Mats började sin yrkesbana fick han göra hembesök och klev rätt in i ”den fina världen”.

– Det var annorlunda miljöer. Inget jag var van vid. Man stolpade in i det allra mest privata och såg hur överklassen bodde. In i salongerna med mycket antikviteter. Men jag kunde säga ”äh, vilken fin rokokobyrå”. Sen var samtalet igång, förklarar han.

Intresset för antikt har funnits länge. Ibland kan han se på snickerierna vem som har tillverkat möblerna. Med ett sådant kunnande är det lätt att göra fynd på auktioner och antikbutiker. En gång fick han syn på en karmstol med tjockt

NAMN: Mats Landin
YRKE: Tapetserare
BOSTADSORT: Gräddö

ÅLDER: 58 år
FAMILJ: Fru Ingrid, barnen John, Anna-Maja och Rut

INTRESSEN: Antikviteter, möbler, fotboll och miljöfrågor

lager av färg. Han kände igen den gustavianska formen och köpte den för 1 500 kr. Ett mödosamt arbete började med att försiktigt skrapa bort färgen.

– Jag fick ta hjälp av en kompis som hade tandläkarborrar. Framträdde sjukt många utskärningar. Det var schacktorn istället för bandfläta. Med en krona uppe på varje torn, beskriver han.

En fransk karmstol, troligtvis kunglig visade det sig. Den såldes på auktionsfirman Sotheby's i England. Köparen bjöd motsvarande 78 000 svenska kronor. Året var 1988. Det var en bra affär kan man lugnt påstå.

Femna i slöjd

När Mats startade sin tapetserarfirma tog han över en antikaffär på Sibyllegatan på Östermalm. På den tiden bodde han själv på Folkungagatan.

– Jag kände mig lite som Robin Hood som tog från de rika och

gav till de fattiga, säger han och skrattar. (Södermalm förknippas ofta med arbetarkvarter och Östermalm raka motsatsen, red. anm.)

Hur kom det sig att du blev tapetserare?

– Jag ville bli hantverkare. I skolan hade jag haft bra betyg i slöjd. Femma, avslöjar han.

Efter gymnasiet började han med inredningssnickeri och utbildade sig till möbelsnickare. Mats fick anställning på en liten möbelfabrik som hette Stilstopning.

– Vi tillverkade mycket fåtöljer och soffor. Nyttillverkning till inredningsbutiker på Östermalm. Då fick jag se vad tapetserare var för något, fortsätter han.

Som 23-åring återvände han till skolan och började tapetserarlinjen, en tvåårig utbildning på Polhemsgymnasiet. Målet var att bli sin egen och det verkade enklare att starta tapetserarfirma än möbelsnickeri. Det var åtta elever i klassen varav Mats är en av få som fortfarande är kvar i branschen. Förr var det vanligt att tapetserare även bedrev möbelhandel. Men det blev tufft när möbeljättarna tog över marknaden. 1987 när Mats gick med i Stockholms Tapetserarmästares Förening fanns 120 medlemmar i lokalavdelningen.

– Nu har det sjunkit till under 70, säger han.

Små meddelanden

Mats kommer alltid att arbeta som tapetserare. Han har hittat sitt drömyrke.

– Man har så många olika uppgifter. Och det är svårt. Ingen möbel är den andra lik. Det finns alltid en utmaning. Det blir aldrig monotont och tråkigt, beskriver han.

En arbetsdag kan bjuda på trevliga överraskningar. Det händer att någon har ristat in små meddelanden. Det kan stå "En härlig vårdag 1887. Var hälsad." Även Mats kan skriva korta hälsningar. Som "Åt stekt salt sill till lunch idag" eller skoja med en djurgårdare med texten "Hammarbyare för evigt" inristad på hemlig plats.

Har det hänt något konstigt någon gång?

(tystnad) Ja, det kom in en möbel. Jag fick höra "I den här fåtöljen har min pappa dött". På sitsen fanns en stor mörk fläck... Det var jobbigt, minns han.

Men några juveler har aldrig dykt upp. Bara en klocka som en ambassadör fått

för lång och trogen tjänst. När han fick tillbaka den sa han bara lite snopet "Jaså, var det där den var?".

Tapetseraryrket har djupa rötter från ett stolt skråväsende. Man jobbar med samma material och tekniker som förr. Språket kommer från tyskan och franskan. Det stoppas med "krollsplint" (bladfiber från dvärgpalm) eller hästtagel och linnevävar används i stoppningsarbetet.

– Man använder bara material med lång livslängd, säger han.

Naturligt och miljövänligt. Så när som kraven på flamskyddsmedel i möbelyger.

– Det är synd, tycker Mats som alltid haft ett grönt hjärta.

Förutom traditionella tapetserararbeten så syr och lagar han båtkapell. Han har också hållit tapetserarkurser tillsammans med Båt- och Byggnadsvård i Roslagen.

Har du något drömprojekt att bita tag i?

– Jaa. Det finns ett, svarar han eftertänksamt och får något lystet i blicken.

På Thielska galleriet finns en vacker jugend-soffgrupp, skapad av konstnären *Gustaf Fjåstad*, med ett mycket speciellt formspråk.

Ett svårt jobb, tillägger han. 🐼

»En arbetsdag kan bjuda på trevliga överraskningar. Det händer att någon har ristat in små meddelanden.«

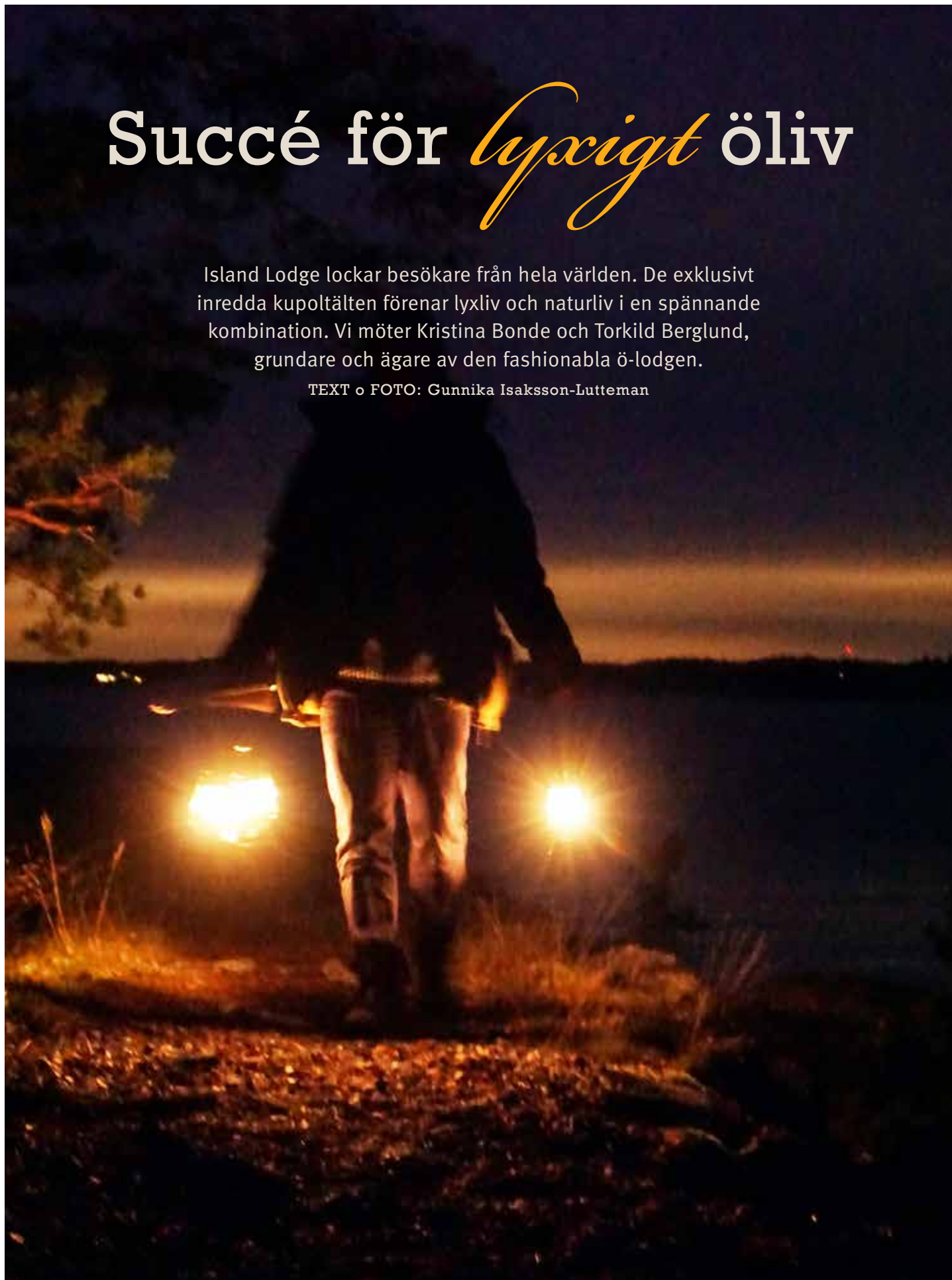
Fakta/tapetserarmästare:

Tapetseraryrket i Sverige har utvecklats sedan i mitten av 1500-talet. Yrkeskunnandet har gått i arv genom generationer, utan att värdefull kunskap eller kompetens förlorats på vägen. Möbeltapetserare, gardindekoratörer, sadelmakare och bilsadelmakare genomgår hantverkets samtliga stadier – lärling, gesäll och slutligen mästare. På detta sätt behålls yrkeskunskaperna intakta. Källa www.tapetserarmastare.se

Succé för *Lyxigt* öliv

Island Lodge lockar besökare från hela världen. De exklusivt inredda kupoltälten förenar lyxliv och naturliv i en spännande kombination. Vi möter Kristina Bonde och Torkild Berglund, grundare och ägare av den fashionabla ö-lodgen.

TEXT o FOTO: Gunnika Isaksson-Lutteman

HAVET ÄR STILLA och däruppe skiftar himlen i blålila. På en liten ö utanför Vaxholm skymtar diskreta kupoler bland knotiga tallar.

Solen gör ett enträget försök att tränga fram mellan molnen när båten lägger till vid bryggan av kärnfuru.

Hunden Smilla skuttar glatt emot mig när jag kliver iland, strax därefter kommer *Torkild* och *Kristina* för att välkomna mig till Island Lodge.

Glamour i skärgården

Sommaren 2012 öppnade Island Lodge sina tältdukar för gästerna. Sju tält på vardera arton kvadratmeter, utrustade med braskaminer och komfortabla sängar gör övernattningen bekväm. Designmöbler, renfällar och ett sinne för detaljer förskönar inredningen ytterligare.

De sfäriska tälten är utformade för att smälta in i miljön och placeringen av tältfönstren har valts för att få den bästa havsutsikten från respektive tält.

– Det var en lång process att bestämma var varje tält skulle stå, berättar Torkild, men i slutändan behövde vi bara säga ner ett träd för att få det som vi ville.

Långväga gäster från bland annat Australien, Saudi-arabien och Mexico uppskattar den lyxiga varianten av campingliv. Både företag och privata kunder besöker Island Lodge och Kristina och Torkild har satsat på en hög nivå av service där egen kock är en av förmånerna.

– Vi ordnar det som gästerna vill ha, förklarar Kristina och berättar vidare att de arrangerat både match racing på fjärden och klättring med *Oscar Kihlborg*.

Matlagningskurser, bastubad och kajakäventyr står också på agendan såväl som sälsafaris och vandringar på glödande kol.

Letade läge länge

Kristina och Torkild träffades för åtta år sedan och redan då började de prata om att skapa något tillsammans. Kristina är inredningsarkitekt och har jobbat med konceptutveckling inom hotell och restaurang. I Torkilds bagage fanns erfarenheter och kunnande inom flyg- och turismindustrin. Tillsammans var de en oslagbar kombination och de började letade efter

Kristina Bonde och Torkild Berglund

det perfekta läget för att förverkliga sina idéer.

– Vi ville vara mer ute och var väldigt synkade i våra konceptuella tankar, säger Kristina och ler när hon fortsätter, vi har inte ångrat oss en sekund att vi gav oss in på det här projektet.

Torkild är från Oslo och Kristina har sina rötter i Botswana och Göteborg, men båda håller segling och skärgård varmt om hjärtat.

Försvaret har lämnat spår efter sig

»Långväga gäster från bland annat Australien, Saudiarabien och Mexico uppskattar den lyxiga varianten av campingliv.«

De reste runt i världen för att samla inspiration, insikt och lärdomar. Det envetna sökandet gav föga resultat och när de nästan hade gett upp fann de ett charmigt litet hus på Tynningö för egen del.

– Vi slog till på huset och tänkte att det får lösa sig senare med affärsidén, säger Kristina och fortsätter, men så upptäckte vi att det fanns en obebodd ö rakt utanför köksfönstret.

Det var då nästan ett års förhandlingar med svenska försvaret började.

Ön de hade hittat tillhörde militären. Här har funnits både kaserner, materialförråd och torpedverkstad. Till och med järnväg ringlade förr över ön för transport av torpeder till båtarna. Öns berggrund är dessutom minerad med inte mindre än sex hemliga bergrum.

Detaljerna gör helheten

Vi följer den gamla patrulleringsstigen till den före detta torpedverkstaden som Kristina och Torkild har gjort om till spektakulär konferenslokal. På kajen står en ensam torpedvagn som minne av svunna tider då kalla kriget var hett. En rostig pansardörr som hade fått Ernst Kirschsteiger att utropa »patina« i falsett, leder in i öns undre värld.

Genom att blanda gammalt och nytt med extravaganta inredningsdetaljer har Kristina lyckats skapa en unik lokal från femtio års lager av smuts, damm och motorolja.

– Det krävdes en diamantslip för att få golvet rent, konstaterar Torkild och sätter sig vid det vita Steinway-pianot och klinkar fram en vacker melodi.

Ett tungt lock till provtryckningshålet för torpederna har blivit bord och rälsen har blivit bordsben.

– Vi har öppnat skärgården för en ny publik genom att erbjuda utomhusvistelse med komfort, service och gourmetmat, säger Torkild medan han spelar vidare.

Kristina betonar också att hållbarhet och miljövänlighet har varit ledord i designprocessen. Linoljefärg och tjära har fått ersätta kemikalier, träet i restaurangtältets bord är hundraårig återanvänd teak från rivna byggnader i Asien.

De fick till och med den amerikanska tälttillverkaren att ta fram en miljövänlig väv.

Under bygget fick hantverkarna följa snitslade banor för att inte förstöra naturen på ön.

Prisad lyx

Mörkret har sänkt sig över fjärden medan Torkild och Kristina har bjudit på middag

i restaurangtältet. Samtalet har böljat i takt med de krusande vågorna i viken.

En glittrande Finlandsfärja mullrar stillsamt förbi i farleden. Fyren blinkar i fjärran men jag följer Torkilds lysande stormlykta för att hitta till tältet som jag ska övernatta i.

Kaminen värmer redan min sovkupol när jag vinkar adjö till Island Lodges värdar. Snart är jag ensam med himlen och havet.

Jag kryper ner bland fluffiga täcken och dyra lakan. Vattnet kluckar mot kliporna och utsikten över Långholmsfjärden är magisk. Månen revar dimslöjorna medan jag nöjt konstaterar att det inte är konstigt att Island Lodge har vunnit flera priser för sitt koncept.

Inte konstigt alls att den anrika tidningen Tatler har valt ut Island Lodge som enda svenska hotell bland de 101 bästa i världen faktiskt. 🍷

»Snart är jag ensam med himlen och havet.«

Farleden bjuder på ljuseffekter i nattens mörker

Kustlaboratoriet i Öregrund

FOTO: ROINE KARLSSON

Läsare reste till Öregrundskustlab

Den 5 september åkte Magasin Skärgård med ett gäng av sina läsare till kustlaboratoriet i Öregrund och biotestsjön i Forsmark. Docent Andreas Bryn från SLU, Sveriges lantbruksuniversitet bjöd på en föreläsning om fiskens tillstånd i Östersjön. Han fick svara på många frågor av den intresserade skaran. Vi fick ett hum om vilket komplicerat ekosystem vi har, vad som styr att vissa arter gynnas och vilka som missgynnas.

Storspiggen konkurrerar ut abborre och gädda. Den äter dess rom och yngel, berättade han.

En liten hörselsten finns framförallt i Kalmarsund. Andra trender är att strömmingen ser ut att öka, torsken minskar och blir allt magrare. Laxen är det riktigt illa för. Den har så höga halter gift att man inte får sälja den. Vi blev sedan guidade runt på laboratoriet och fick se hur man ålders-

bestämmer en fisk genom att plocka ut hörselstenar. Små runda pärlor som man tittar på i mikroskåp för att kunna räkna åldersringarna.

Efter besöket i Öregrund tog vi oss till Forsmarks Vårdshus för att äta lunch innan bussen till kärnkraftverket och dess biotestsjö kom för att hämta oss. En sjö som lockar till sig mycket övervintrande fågel, tack vare vattnet som blir uppvärmt året runt av kärnkraftens kylvatten. Vifick även se hur man tar hand om och lagrar kärnkraftsavfall på ett betryggande och säkert sätt. /JE

Allt-i-allo i skärgården

Behöver du transport ut till ön, någon som tittar till sommarstället under vintern eller en ny brygga lagom till våren? NMS Marin fokuserar på servicetjänster i Stockholms skärgård och fixar det du önskar. Niklas Månsson erbjuder skötsel och tillsyn av fastigheter, dykeri med inspektion av bojkättingar och bryggor, samt bygge av bryggor och reparation av fasader. Och han håller på och utvecklar sin transportdel ut till skärgården.

– Vi är tre företag som framöver planerar att arbeta tillsammans under ett gemensamt namn. Vårt mål är att hjälpa folk i skärgården med den service de saknar i dag, förklarar Niklas.

FOTO: ROINE KARLSSON

Varmt välkommen till en riktig jul på Djurönäset. En festkväll för hela företaget, som en perfekt avslutning på en vinterkonferens eller en skön gemenskap för både den stora och den lilla familjen.

Boka era platser nu till årets julbord och show.

Julbord från 495:-, Julbord med Lena & Eileen 695:-,

Julbord med Jingle Wells 895:-

Skärgårdswekend med logi i dubbelrum 1.595:-

DJURÖNÄSET

SUPERIOR HOTEL • RESTAURANT • CONFERENCE

Seregårdsvägen 1, 139 73 Djurhamn, 08-571 490 00
www.djuronaset.com

FOTO: ROINE KARLSSON

Bränneri från Roslagen i Hong Kong

Det lilla bränneriet Norrtelje Brenneri från en bondgård i Roslagen väcker nyfikenhet på andra sidan klotet – i mångmiljonstaden Hong Kong. Bränneriet deltog i höstas på den stora internationella dryckesmässan »Bar & Restaurant 2014« på Hongkong Convention Centre. Intresset för småskaligt och ekologiskt växer i Asien. Mässbesökarna som främst kom från Hongkong, Thailand och Kina, visade stort intresse för bränneriets ekologiska singelmalt whisky, där man erbjuder fatägarskap med personlig plakett på sitt whiskyfat.

Webportal för Rådmansö

Turistföreningen Råtur – Frötuna Rådmansö Turism har öppnat en ny hemsida för att locka fler besökare till området. På www.radmansoskargard.se finns lokala näringsidkare som erbjuder sina tjänster samt ett kalendarium som talar om vad som händer på bygden. Med den gemensamma satsningen vill man få fler att upptäcka Rådmansö. Till exempel det stora flöde av turister som anländer via Kapellskärs hamn men alltför ofta passerar orten på väg vidare utan att veta vad de missar. /JE

FOTO: ROINE KARLSSON

Nytt ljud för seglarhotellet

Sandhamns seglarhotell satsar på ljud-design. I väggar och inredning finns Lexters högtalarsystem inbyggt. Osynligt för blotta ögat. Ljudupptagningar har gjorts utomhus runtom på ön, ljud som nu integreras i inomhusmiljön och ger hotellets besökare en helhetsupplevelse utöver det vanliga.

FOTO: ROINE KARLSSON

Visste du att... fönster i fartyg kallas för »ventiler«?

Ljusslingor
i olika färger
och modeller
från system 24

Luciakronor
glitter
tärnljus
stjärngosseset

Reservlampor, glödlampor, ledlampor,
lysrör, lågenergi

Julmarknad i

Älmsta 13 december

Fyrverkerier från
Festival till nyår

Adventsstjärnor
från 59:–

Julkappstips!
elstandborste från 249:–
hårfön från 149:–
bokpaket med barn och
ungdomsböcker 50:–/st

2015 års
almanackor
hittar ni här!

Adventsljusstakar
från 75:–

Välkommen till
trivsamma

PAPPERSTUGAN

med Elbelysning
Norrtäljevägen 3, Älmsta

0176-523 69

OMBUD FÖR SYSTEMBOLAGET 0176-500 57

ROSLAGENS SJÖFARTSMUSEUM
Älmsta Vaddö

Museum (550 m²) med rika samlingar från Roslagens sjöfart under gången tid
 Beläget på Kaplansbacken
 Egen brygga vid Vaddö kanal

ÖPPETTIDER:
 1 juni to 31 augusti kl 1000 – 1600
 Midsommarafton stängt
 Extra öppethållande för grupper efter överenskommelse

Telefon 0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se
 Försäljning av kaffe, läsk, bröd och glass

ICA VÄDDÖ
Supermarket 0176-778 80

VI HAR ÖPPET 8-21
ALLA DAGAR
Välkommen!

Vaddö »Här trivs man«

Vaddö (Waddö) är den norra delen av en ö i norra Roslagen (i Norrtälje kommun) och ligger cirka 10 mil norr om Stockholm. Vaddö räknas tillsammans med den södra delen av ön, som går under namnet Björkö, som Sveriges till storleken sjunde största ö. I söder övergår Vaddö till Barnens Ö och Björkö och i norr finns broförbindelse till Fogdö och Singö. Från Grisslehamn går färjor till och från Åland. Ön har cirka 3 000 permanentbostäder och drygt 8 000 fritidshus. Näringslivet på ön är beroende av sommarturismen. Många hantverkare arbetar som egna företagare.

Koppla av mellan himmel och hav
Ren njutning för kropp och själ

Njut en dag eller flera på Roslagens vackraste SPA-hotell. Ring oss för goda förslag och färdiga paket!

Hotell Havsbaden
 GRISSLEHAMN

KONFERENS, SPA & WEEKEND I ROSLAGEN

UTVALD AV SVENSKA MÖTEN

Tel: 0175 - 309 30. www.hotellhavsbaden.se

PLANERA I TID!

2015 ÅRS ALMANACKOR
 FINNS NU ATT KÖPA HÄR.
 KÖP DITT JULPYSSEL OCH PYNT
 INNAN TOMTEN KOMMER.

VÄLKOMMEN
 TILL TRIVSAMMA
PAPPERSSTUGAN
 NORRTÄLJEV 3 0176-523 69
 ÄLMSTA

VI ÄR ÄVEN OMBUD FÖR SYSTEMBOLAGET
 TEL 0176-500 57

SALNÖ GÅRD
 ETT SKÄRGÅRDSHEMMAN I ROSLAGEN

Konferens • Kurs • Möten
Bröllop • Fest • Logi

TEL: 0176-93130 INFO@SALNOGARD.SE
 WWW.SALNOGARD.SE

percys
 CATERING 0176-525 12
www.sirpercycatering.se

Spännande & traditionell mat med skärgårdskänsla

Olika bufféer • Bröllopsmenyer • Företagsfester
 Glas & porslin • Bord & stolar

Ni ordnar festen – vi ordnar resten

FOTO: STHLMS STADSARKIV

Mormor »änglamakerskan«

Under mystiska omständigheter försvann sju spädbarn. Vanvårdade till döds. Hur och varför dog barnen? Var det med vilje eller av nöd?

Vem var »änglamakerskan« i Gräddö?

TEXT: Josefin Ekberg

I SKOGEN SÄTTER SIG Cajsa Erikssons hund Nisse och vägrar att gå vidare. I tio års tid. Alltid på samma ställe.

– Det var bara där han gjorde så, berättar Cajsa.

Hon tycker beteendet är märkligt. Senare får hon veta att det lär finnas barn begravda i marken. Att en »änglamakerska« bodde där. Cajsa vill veta mer. Hon googlar på ordet och hittar bloggen »litenfikastund«. Där skriver Ruth Landh om sökandet efter sin mormor Alva Nordberg och vad hon fått reda på i olika arkiv.

Cajsa tar kontakt med bloggerskan. De besöker platsen i Gräddö på Rådmansö där »änglamakerskan« bodde. Med på mötet är även Kjell Åhlander och Arne Pettersson, bägge intresserade av fallet. Kjell har nyligen sammanställt material om Alva i häftet – »Änglamakerskan på Gräddö«.

– Det handlade om ren överlevnad. Ju fler barn man tog emot och ju kortare tid de levde, desto mer pengar blev det. Ett barn kunde inbringa en halv årsinkomst, förklarar Kjell.

Rykten har länge florerat. Om bebisar i sockerlådor som skickades med ångbåt till Stockholm. Lådor som änglamakerskan fick av lanthandlare Bäckström vid

En bok om forna tiders fosterbarn

Gräddö brygga.

Andra historier berättar om hennes vålnad. När Nisse Eriksson och kompisen Per Andersson cyklade hem en midsommarnatt såg Nisse en kvinna på vägen och ropade »Kör inte på damen«. Men Per cyklade rätt genom henne.

– Hon såg ut att vara från 1800-talet med lång klänning och hatt, beskriver Nisse.

Platsen var vid Skogshyddan, nära där änglamakerskan bodde. Om han minns rätt var året 1948. Samma år hon dog.

Skrämmande människohandel

Vad hände egentligen innanför väggarna på numera rivna huset »Tavlan«? Fastigheten kallades så efter en lada vars vägg användes som anslagstavla. Alva och hennes familj bodde här hos svärföräldrarna för att ta hand om maken Hjalmars pappa som var svårt sjuk. Efter en misslyckad satsning på en matservering hamnade man i svår skuld. Då kom svärmodern på idén att ta emot fosterbarn.

Det blev 17 barn under åren 1902–05. Varav sju dog. Ingen levde längre än en månad i hemmet. Fem spädbarn avled i rask följd samma sommar.

– Barnen dog av svält. De fick utspädd mjölk, ricinolja och opiumdroppar, berättar Kjell.

Det var kyrkoherden på Rådmansö som slutligen larmade polisen. Han anade oråd när två små barn skulle begravas på kort tid. Så uppdagades allt. Alva häktades och tingsrätten dömde henne till straffarbete i två år och sex månader för misshandel. Maken Hjalmar gick helt fri då han hävdade att han inget kände till om verksamheten. Vilket man kan tycka att han borde ha gjort.

Polisrapporten vittnar om korta tragiska levnadsöden. Karin Ragnhild blev två månader och avled 18 maj 1905. Lilla Vivian gick bort 9 juni. Tre månader

FOTO: ROINE KARLSSON

Ruth Landh bloggar om sin mormor

FOTO: JOSEFIN EKBERG

Kjell Åhlander har skrivit om Änglamakerskan

gamla *Naemi* dog samma vecka. Dagen efter Vivians död kom *Märta Ulrika* blott 10 dagar gammal. Hon fick gudskelov ett nytt hem. *Axel Herman* dog vid en ålder av en och en halv månad strax därefter. Hans lik tog Alva i smyg med sig till Stockholm i en sockerlåda.

I rättegången vittnade kvinnor som varit inackorderade i det Nordbergska

hemmet. Bilder målas upp som skulle platsa i en skräckroman av den lokala författaren *John Ayvide*. Förtvivalde barnskrik som plötsligt tystnar. Blå underliv och nålstick. Grumlig mjölk. Nedgrävda kroppar. Liket efter *Naemi* hittades i en korg i vedboden. Så ruttet att huvudet lossnade.

Målet blev en riksnyhet. I en artikel ur

Varbergs tidningar står bland annat om en gosse som låg naken och smutsig på en vaxduk i garderoben.

Hittade sin mormor

Alva och hennes dotter levde hela livet med sorgen att aldrig mer återse varandra. Och Ruth växte upp utan en mormor.

17 år var jag när jag började leta efter mormor. Jag fick aldrig tag på henne, berättar Ruth.

Änglamakerskans dotter var bara sex år när de skildes åt. För gott.

– Mamma berättade hur hon och lillebror vinkade av sin mamma och pappa när de for iväg med båten från Gräddö brygga. Hon kände på sig att de aldrig skulle komma tillbaka, minns Ruth.

Hennes mormor gjorde flera fruktlösa försök att hitta sin dotter. Hjalmar hade placerat henne i fosterhem när Alva åkte i fängelse och begärde sedan skilsmässa. Han vägrade att avslöja var dottern fanns. Sonen Harald däremot hämtade Alva när hon blev fri. Han dog två år senare i tbc, blott nio år gammal.

Efter fängelset började ett bättre liv. Den »barnkära« unga kvinnan fick tjänst som guvernant åt grevparet Lewenhaupt på Östermalm. Förmodligen lyckligt ovetande om hennes bakgrund. Under en promenad på Strandvägen mötte Alva sin nye make. En rallare med vackra ögon. De gifte sig, fick två barn och ett bra liv ihop. Ruth är glad att hon nu har fått kontakt med sina kusiner och vet var hennes mormor är begravd. ☹️

»Förtvivalde barnskrik som plötsligt tystnar. Blå underliv och nålstick. Grumlig mjölk. Nedgrävda kroppar.«

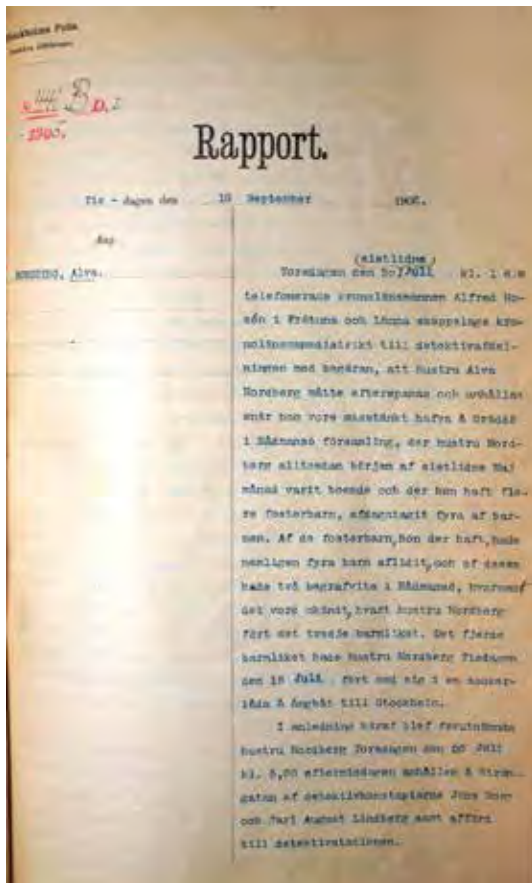

FOTO: ROINE KARLSSON

Cajsa Eriksson och Nisse Eriksson har båda erfarenheter av Änglamakerskans vålnad

FOTO: SVERIGE VÅR HISTORIA

Fakta/änglamakeri:
Smaka på ordet »änglamakeriska«. Det låter ädelt. Någon som av barmhärtighet låter ett önskat barn komma in till himmelen. Men i själva verket handlade det om ett slags »helvete« för människor i nöd. Alla inblandade fick lida. Både barnen, föräldrarna och änglamakerskorna.

För att förekomma barnamord fick ogifta kvinnor 1778 rätt att föda som »okänd moder«. Därmed öppnades en marknad att ta emot fosterbarn. I vissa fall vanvårdades de till döds. De flesta som dömdes för »änglamakeri« levde i svår fattigdom. Ofta dömdes de relativt lindrigt för misshandel men ibland blev domen avrättning för mord. En ny lagstiftning trädde i kraft 1918. Då blev båda föräldrarna tvungna att erkänna och försörja sina utomäktenskapliga barn. Därmed upphörde fenomenet »änglamakeri«.

Polisrapporten om Alva Nordberg

»Liket efter Naemi hittades i en korg i vedboden. Så ruttet att huvudet lossnade.«

Änglamakerskans dotter, Ruths mamma

FOTO: ENLITENKASTUND.BLOGSPOT.SE

Fritidsbyn
KAPELLSKÄRET
Vandrarhem STF Camping SCR
Gästhamn Aktiviteter
Tel 0708-800 838

GRÄDDÖ
ELINSTALLATIONER AB
0709-556 636
www.graddoel.se

ALLT FÖR BÅTEN
MERCURY VOLVO PENTA
GRÄDDÖ MARINA
0176 409 00
WWW.GRÄDDOMARINA.SE

Bröllop & Fest

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD
Gräddö • 0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

ICA Gräddö QSTAR
Skärgårdshandel
Väl sorterad ICA-butik
Tel: 0176-400 12

ATG, Svenska Spel och DVD-uthyrning
Ombud för Posten och Systembolaget

PARLMAKERIET
0739-526 189
www.parlmakeriet.se

Present & Gårdsbutik
**BREVIKS
LOGEN**
Sväng av vid mjölkpallen på
E18 efter Södersviksavfarten
0176-428 06 **Välkomna!**

Pizzeria
GRÄDDÖ
Kebab - Sallad - Grill - Pasta
Dagens lunch 75:-
(10.00-14.00) Ingår sallad, dryck, bröd och kaffe.
Tel: 0176-400 11
Öppet alla dagar 10.00-22.00

FRÖTUNA TAXI & BUSS AB
*Vi kör dig lungt
och säkert*

ABONNERING AV BUSSAR
Telefon 0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Trevis
Måleri AB
070-403 31 03
070-722 01 15
www.trevismaleri.se

**Mauds
HEMSLÖJD**

Refsnäs 0176-403 92 eller 070-547 19 36

**ENSKÄRS
SJÖTRANSPORT**
070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se

Välkommen till Rådmansö
öster om Norrtälje, väster om Åland, mitt i Roslagen

FOTO: JOSEFIN EKERBERG

Grattis Pappersstugan

Det blev Pappersstugan i Älmsta som vann halvsidan den här gången. Vi åkte och överraskade Petra Hörner med blomkvast och bekräftelse på vinsten. Hon blev både glad och förvånad. Magasin Skärgård har firat tioårsjubileum i år med olika erbjudanden och rabatter. Bland annat har alla som bokat sin annons i »God Tid« har varit med i ett lotteri och haft chans att vinna en halvsida. Tre gånger i år.

De som bokat plats i våra »gula sidorna« Din SkärgårdsGuide i tid har kunnat vinna en liten servicefolk-annons. Den här gången gick vinsten till Kanholmsfjärdens Marina på Djurö.

Vi ringde upp *Thomas Trouin* för att gratulera. *Grattis. Du har vunnit en servicefolkannons.*

Hur känns det?

– Det var bra. Allt gratis är gott, svarar han glatt.

Brukar du vinna?

– Jag vann faktiskt 1,7 miljoner på stryk-tipset en gång, avslöjar han.

– Jag har god hand med Fru Fortuna, konstaterar Thomas.

Vad gjorde du med pengarna?

– Betalade av lite skulder och annat, säger han.

Boka i god tid-kampanjen har slagit så väl ut att vi fortsätter med den även nästa år. Datumen för 2015 års dragningar är 17 februari, 12 maj och 20 oktober.

Handdukarna kossan och fåret är 100 % ekologisk bomull tillverkade i Sverige. Storlek 35x50 cm pris 112 kr. Säljs hos Linneladan i Penningby. www.linneladan.se

FOTO: VISIT ÅLAND

Vann att namnge åländsk ö

Visit Åland har haft en frågetävling om Åland där vinsten har varit att namnge en odöpt ö. Cirka tiotusen tävlande från Sverige och Finland har skickat in sina svar. Vinnare blev Richard Nilsson, en småbarnspappa från Uppsala som valde att döpa ön efter sin tre och ett halvt år gamla son Bruce. I somras fick han nöjet att vara med på en liten ceremoni då holmen döptes till Brusholmen. Som minne står där en skulptur som Richard har målat in namnet på. Ett givet semestermål för den lille sonen när han växer upp. Hur många kan skryta med att ha en egen ö uppkallad efter sig? Något att impa på sin käreasta med. /JE

»Visste du att... havsuttrar håller händer medan de sover för att inte skiljas från varandra?«

Biovacuum - Watercare minireningsverk

- Ingen slamsugning behövs.
- Enkel placering ovan mark.
- Hög reningsgrad - även vid oregelbunden användning.
- Besök - installation - service

Hör av dig för mer information.

Vi delar gärna med oss av vår långa erfarenhet.

Miljö & Bioteknik

08-608 21 60
kontakt@miljöochbioteknik.se
www.miljöochbioteknik.se

På kryss mellan öarnas julbord

Julbordens högsäsong är i full gång. Vi beger oss ut på öarna för att lyssna till skärgårdskrogarnas utbud och specialiteter. Alla lockar förstås med sin unika miljö och vackra natur. Gemensamt för dem är de bjuder på mycket hemlagat.

TEXT: Misse Ljungström

Fjäderholmarnas krog

FOTO: FJÄDERHOLMARNAS KROG

VI STARTAR VÅR julbordsodys-sé på ön Skeppsholmen och *Restaurang Hjerta*, som drivs av kocken *Malin Söderström*. Här erbjuds ett gemytligt julbord. Redan ute på kajkanten välkomnas gästen med Goder Afton-glögg. Väl inne möter en första buffé med sillar, laxar, ägg etcetera. Den andra delen består av kallskuret som serveras vid borden. Lutfisk serveras på tallrik och småvarmt hämtar man i köket. Dessurter och godis med julens kryddor finns på gottbordet. Hjertas specialitet är rökta rätter. En av dem är rökt hjorthjärta, mångas favorit. Till maten väljer man öl och nubbar ur Nils Oscars sortiment. Dessutom framhåller Hjerta vinet och samarbetar med en bra importör och producenter som värnar om miljön.

Ett litet smakfullt tips från Malin:

– Ljumma upp lite neutral olja (ex raps, majs) med rökta laxfenor eller rökta räkor. Sila bort och använd oljan, som nu fått en rök karaktär, som grund för exempelvis majonnäs eller dressing.

Fjärderholmarna blir nästa mål. Den välbesökta ön i Mälaren lockar i år med två krogars julbord, *Fjärderholmarnas krog* och krogen med eget rökeri – *Rökeriet Fjärderholmarna*. Ön har även ett mikrobryggeri. Vi får tag på krögaren *Henrik Samuelson* på Fjärderholmarnas krog. Deras julbord inget vanligt julbord. Allt serveras i små smakfulla bitar för att gästen ska orka smaka på allt. På bordet finns ungefär 20 olika sillinläggningar, 5 strömmingar, 22 olika fiskrätter, 25 chark och småvarma rätter samt dessurter. Allting görs här. Till och med korvarna stoppar man själv.

Allting tillvaratas och vi slänger ingen mat, säger krögare Henrik Samuelson.

Till maten dricker gästerna gärna julölen som bryggs på öns eget mikrobryggeri samt Mumma och Fjärderholmarnas Tuting, som är en egen nubbe konstnären *Stig Fyring* både smaksatt och gjort etikett till (originalet hänger på väggen!).

Ett tips från Henrik är också Mackmyra, vars whisky smaksätter både sill och senap på krogen.

Pepparkäksbak på Svartsö Krog

FOTO: MAGNUS TORSNE

Pocherat ägg med löjrom

Alldeles nära Ahlsviks bryggeri, på ön Svartsö ligger Svartsö Krog. Här är krögarna *Henrik Sauer* och *Micke Fredriksson* stolta över att man gör allt själva. De driver krogen på sitt andra år och är omnämnda i restaurangbibeln *White Guide*. Julbordet är ett sittande julbord med åtta olika serveringar. Det är sillar, gravad, inlagd och rökt fisk, mellanrätter, korvar, patéer, charkuterier och kallskuret, varmrätter, ostar, dessert och julgodis – allt hemmagjort och närproducerat när det finns råvaror att tillgå. En särskild specialitet som uppskattas är pocherat ägg med löjrom. Utöver julöl och andra öl från Nils Oscar erbjuder krogen en egen Svartsö Krogs julöl, som bryggs av Stockholm Brewing samt egenkryddade snapsar.

Waxholmsbåten tar oss vidare till Finnhamn. Ytterligare ett av Skärgårdsstiftelsens populära naturområden. Finnhamns Café & Krog har sedan årsskiftet

nya arrendatorer av hela anläggningen med vandrarhem, krog, stugby, hamn och affär – *Katarina* och sonen *Michael Vinell*. På Finnhamn finns de rutinerade kockarna *Jörgen* och *Tony* kvar. De har prisats i *White Guide* och vet vad som funkar här. Det är egna sillar och en mängd andra traditionella och nya läckerheter. En överraskning är rökt stör som kan bli en klassiker. Till maten erbjuds Nynäshamns Julöl eller andra öl från Nynäshamns ångbryggeri samt klassiska snapsar.

Egenfiskad fisk

Till nyöppnade Nässlingen ute i fjärden Gällnan kommer man från Åsättra på Ljusterö med Nässlingens egen båt eller med Waxholmsbolagets turbot som har busspassning. Nya ägare sedan midsommar är Ljusteröborna *Johan Pedersén* och *Virva Kuusela*. De har totalrenoverat restaurangen och byggt ett nytt hotell med ett tiotal rum, vilket bara det är skäl att fara hit och äta julbord.

Hemlagat på Landsort

»Julbord inklusive glögg, del i dubbelrum, guidad tur på islandshäst och frukost för 1 375 kronor.«

Marknadsansvarige *Carl Oscar Törnros* berömmar köksmästaren *Sara Rönnkvist* och restaurangchef *Pua Övergaard* för ett fantastiskt julbord. Ett klassiskt julbord med hemgjorda eller ö-gjorda lokala produkter som ostar från Väddö och Rindö samt korvar från Äpplarö. Till maten dricker man flasköl från Nils Oscar och öl från danska Mikkeller samt Möja Taffel-brännvin och Roslagspunsch. Ägaren *Johan Pedersén* älskar sill och nubbe. Han tipsar om de inlagda sillarna med

kryddor som körvel och havtorn, samt den extra serveringen av Ostmakeriets Möjaost tillsammans med Möja Taffel.

Till *Wikströms Fisk* vid Ramsmora på Möja kommer man med Waxholmsbåt från Sollenkroka. Vid bryggan lockar det nyöppnade Roland Svensson-museet. Till restaurangen är det några hundra meters promenad. Hit far man för fiskarnas skull. Här finns ett 15-tal egna sillinläggningar och många strömmingar, egenfiskad fisk, kött och vilt från ön, beroende på tillgång

Poppis badtunna på Söderarm

för dagen.

– Det är svårt att säga exakt vad som finns på bordet eftersom det handlar om så många levande råvaror, säger krögaren *Stina Åbrandt Wikström*.

Till maten dricker gästerna Möja Taffel eller Möja Aquavit, Wikströms egen glögg och Landsort Lager och de andra ölen från Nynäshamns Ångbryggeri.

En sill i sista minuten – Stinas Romsill

Ta inläggningssill, så kallad treminuters-sill och blanda med smetana och sikrom. Jättegott!

Spektakulärt pepparkakshus
Sandhamns Vårdshus är skärgårdens äldsta krog som haft öppet så gott som oavbrutet sedan 1600-talet. Här bjuds på ett av de större julborden. Totalt finns omkring 150 olika rätter. Bland annat ett 20-tal sillar som man är mäktigt stolt över och en stuvad abborre som är populär. Till julmaten erbjuder man Carlsbergs ölsortiment, särskilt Eriksbergs Julöl, klassiska snapsar från Reimersholm samt en egen hemkryddad Mannerheims snaps.

Tips: Det är värt att komma hit för att se hur årets traditionella pepparkakshus, en kopia av vårdshuset ser ut i år.

– Alltid är det några förändringar och speciellt uppskattat av stamgästerna, säger »Vårsans« krögare *Erik Hallengren*.

Fejans Skärgårdskrog ligger på ön som under tidigt 1900-tal var karantänstation och numera ingår i Skärgårdsstiftelsens områden. *Malin Jönsson* och *David Mattsson* arrenderar rörelsen sedan sex år. Med bravur – även de har lyckats komma med i gourmetboken *White Guide*. På Fejan erbjuds drygt åttio rätter. Allt är hemlagat och det serveras i små portionsbitar. Den kalla maten är uppdukad i ett rum där temperaturen är åtta grader. Den varma maten går gästen och hämtar hos kocken i spisvärmen. Valet att servera små bitar gör att bordet ser inbjudande och vackert ut. Malin brukar pynta varje vrå och skapar en riktigt gammaldags, härlig julstämning. Till julbordet dricker gästerna gärna Fejans egen julöl som bryggs på Västergårdens bryggeri i Roslagen. Egna nubbar kryddade med pepparrot samt mumma är också populära.

FOTO: ROINE KARLSSON

Malins Chokladtryffel med apelsin & hasselnöt

2dl vispgrädd
 200 g mörk choklad, hackad
 135 g mjölkchoklad, hackad
 1 tsk Cointreau
 – – –

200 g mörk choklad
 1 dl kakaopulver
 1 dl hasselnötter skalade, rostade, hackade
 Apelsincest från två apelsiner

Koka upp grädden och håll över den hackade chokladen. Rör till en slät smet och tillsätt cointreau. När tryffeln har stelnat, rulla små bollar. Smält chokladen. Blanda nötter, apelsincest och kakaopulver. Rulla först tryfflarna i smält choklad och sedan i nöthacket.

Fyrplatsen Söderarm vid kanten av Ålands hav är en unik plats. Här driver *Anngret Andersson* konferensanläggning och erbjuder såväl julbord där resa från Råfnäs ingår som julbordsweekend. Ett julbord på Söderarm är en helhetsupp-

levelse där man äter ett stämningsfullt, traditionellt svenskt, hemlagat julbord – men apelsinris istället för gröt – i före detta utkiken. Gästerna brukar uppskatta det mesta och blir lätt nostalgiska över mormors julkakor och andra klassiker. Särskilt uppskattad brukar en hemlagad sparrisomelett vara och så alla sillarna förstås. Till maten dricker man ofta öl, bryggt just för Söderarm och Anderssons öl samt Söderarms snaps, kryddad med örter från ön kompletterat med julsnapsar i småflaskor. Bland vinerna finns två privatimporterade från Nya Zeeland, en sauvignon blanc och en pinot noir med bilder av Söderarms fyr på etiketterna.

Vedrökt fläskkarré

Furusunds Vårdshus ligger i det gamla tullhuset från 1811. Läget, utsikten och miljön är skäl nog att fara till idylliska Furusund. Vårdshuset tog *Martin* och *Johanna Sandström* över förra året och ställer i år upp sitt andra julbord. Det lockar med mycket sill, fisk, patéer, rökta specialiteter och varma rätter. Skinkan är hemgjord från grund och en vedrökt fläskkarré brukar vara populär liksom

Krögare Malin Söderström bjuder på rökt julbord

FOTO: RESTAURANG HIERTA

«En uppskattad specialitet är Upplandskubben som tar nio timmar att baka.»

FOTO: ROINE KARLSSON

hemgjord kola, knäck och karameller. Dryckerna som erbjuds är julöl eller vinter ale från Skebobruks bryggeri och öl från Carlsberg. Snapsar från Reimerholm samt mumma, vin och glögg ingår också sortimentet.

– Eftersom våra gäster har fyra timmar på sig för att avnjuta julbordet, så har våra gäster goda möjligheter att ta en promenad på Furusund, låta maten sjunka undan lite innan de går in för att avnjuta de nyfunna julbordsfavoriterna, tipsar Martin.

Forsmarks Vårdshus ligger kustnära mellan Norrtälje och Gävle i en vacker bruksmiljö från 1700-talet. Vårdshuset finns i Forsmarks bruks gamla mejeri. Mycket av rätterna på julbordet görs från grunden. Det är leverpastej, korvar, syltor, såser och det gravas och läggs in och bakas och resultatet blir ett gammaldags svenskt julbord. Korvarna kommer från Sanda gård. En uppskattad specialitet är Upplandskubben som tar nio timmar att baka. Till all julmat dricker gästerna öl från det lokala Lövsta bryggeri och Slottskällan i Uppsala samt snapsar från Reimersholm. Vårdshuset kan också stoltsera med att vara utvald i White Guide.

Tips från krögaren Susanne Falk:

Polkabräck Smält vit choklad och håll upp på en plåt. Lägg i vårgårdaris och krossade polkagrisar i den smälta chokladen. Låt stelna. Bryt i bitar och avnjut.

Mer än 150 rätter

Nu drar vi till södra skärgården och far till Årsta havsbad för vidare resa med båt till Utö och Utö Vårdshus. Man brinner verk-

ligen för att laga mat. Här torkas, röks, saltas kött och fisk och ett 20-tal sillar läggs in. Totalt dukas mellan 150 och 160 rätter upp på julbordet. En sillinläggning som är spännande är en bryggarsill där hälften av vattnet byts ut mot öl och kryddas med Gammeldansk. Till maten erbjuds öl från Spendrups och Nynäshamns Ångbryggeri, klassiska Reimersholmsnapsar, glögg, egen mumma och i skrivande stund testas köket att göra en enbärdricka.

Morotsterrin från Utö

0,5 kg morot
3 ägg
50 g vetemjöl
2 dl grönsaksbuljong
1 dl grädde
Salt och vitpeppar

Skala morötterna och skär i stora bitar. Koka morotsbitarna mjuka. De ska gå att trycka sönder med fingrarna. Låt morötterna rinna av ordentligt – inget vatten får finnas kvar. Mixa morötterna med ägget, vetemjölet, grönsaksbuljongen och grädden. Smaka av med salt och peppar. Häll blandningen i en form som ni har fodrat med plast folie. Baka sedan terrinen i vatten bad på 100 g ugnsvärme i 30 min. Låt svalna i kyl.

Vi beger oss sen till Trosa, där välrenommerade Stadshotellet, Fina Fisker och Bomans finns. Som sista julbord i den här odysseen väljer vi dock lilla Antons Krog, som drivs av Anton och Kerstin Betschart och ligger i stadens gamla polis- och brandstation. Allting är charmigt småskaligt. De gör allt själva, även korvarna

stoppas hemma och på julbordet finns totalt ett femtiotal rätter. Allting klassiskt finns och när sill, strömming, fisk och chark är avklarad serveras småvarmt vid borden, liksom lutfisksportion för den som vill. Drycker till maten är Mariestad, öl från Nils Oscar och Stiegl från Österrike. Mumman blandar de själva.

Enkelt tips från Kerstin:

Rårörda lingon

Tag frysta lingon, lägg strösocker över dem och låt dem stå framme över natten. Rör försiktigt, sockret har smält och lingonen är hela.

FOTO: MAGNUS TORSNE

FOTO: MAGNUS TORSNE

Fakta Julbord:

FORSMARKS VÄRDSHUS. Helgerna från första advent. 12 december fram till sista helgen före jul varje dag och kväll. 395 kr.

LEUFSTABRUKS VÄRDSHUS. Uppdukat 5-19 december. Fre-söndag, fredag kl 18, lördagar 14 och kl 18 samt söndagar kl 15. Pris: 395 kr. Även weekendpaketet.

FEJANS SKÄRGÅRDSKROG. Helgerna 28 november-13 december. Sittningar fredag kl 19, lördag kl 12, 16, 20 och söndag kl 13. Grupper över 18 pers även vardagar. 685 kr och vardagar 585 kr. Även paket med övernattnig.

SÖDERARM. 1 500 kr inkl båtresa. Julbordsweekend 2 500 kr per pers och minst fyra pers. Grupper på 10 pers rekommenderas ett paket där båtresan startar i Stockholm kl 13 och följs av glögg, bastu och bad i badtunna innan julbordet.

BERGSTUGAN, NORRTÄLJE. Julbord på Södra Bergen med utsikt över staden. 375 kr.

ÅTELLET, NORRTÄLJE HAMN. Ons-, tors-, söndag 445 kr vuxen, fre-, lördag 495 kr per vuxen, barn 0-4 år gratis, barn 5-10 år 150 kr.

FURUSUNDS VÄRDSHUS. Startar första söndagen i advent fram till helgen före jul. Tors-, fre- och lördagar med sittningar kl 12-16 och 18-22. 495 kr.

INGMARSÖ KROG. De fyra adventshelgerna. 495 kr vuxna, barn under 15 år 20 kr per år. Även paket genom Waxholmsbolaget: Julbord inkl glögg, del i dubbelrum, guidad tur på islandshäst och frukost för 1 375 kronor.

Luciatåget på Forsmarks Värds hus

FOTO: ROINE KARLSSON

RESTAURANG HJERTA, SKEPPSHOLMEN startar sitt julbord 27: e november och har en sittning per kväll fram till sista helgen före jul. 595 kr.

FJÄDERHOLMARNAS KROG. Sittningar kl 12, 16 och 20 mellan 27/11 och 22/12 (stängt måndag 1/12). Söndagar och lunchsittning 645 kr och övriga sittningar 995 kr.

RÖKERIET FJÄDERHOLMARNAS. Nytt för i år. Julbord med influenser från eget rökeri 28 november-21 december. Sittningar kl 16 och 20. Eftermiddagssittning 495 kr. Kväll 695 kr.

WIKSTRÖMS FISK, MÖJA. Ons-, lör- och söndagar kl 12 och 18. Grupp på minst 10 pers kan boka alla dagar. 430 kr.

SANDHAMNS VÄRDSHUS. Fre-, lör-, söndag 28 november-14 december. 545 kr men även weekendpaket erbjuds för 995 kr.

SMÅDALARÖ GÅRD. Julbord från 795 kr, barn 2-6 år 150 kr, 7-12 år 350 kr. Julbord med övernattnig inkl glögg och pepparkakor, fisk- och skaldjursjulbord, del i dubbelrum och frukost. Fr 1 895 kr/pers. Gäller 28/11-20/12.

»...man äter ett stämningsfullt, traditionellt svenskt, hemlagat julbord – men apelsinris istället för gröt – i före detta utkiken.«

NÄSSLINGEN. Tor-lördag, lunch och middag samt Crunch på söndagsförmiddagen (Christmas frukost/lunch). Sällskap på minst 30 pers kan boka alla dagar från 29 november till helgen före jul. 495 kr. Även paket med övernattnig.

SVARTSÖ KROG serverar sitt julbord 28 november-21 december. 650 kr.

FINNHAMNS CAFÉ & KROG. Lördagar kl 18.30 fram till jul från 29 november. Grupper även andra dagar. Måste förbokas. Enbart julbord 595 kr, med övernattnig 995 kr.

VAXHOLMS KASTELL. Serverar julbord den 21 november-22 december. Lunch 380 kr-450 kr. Middag 495 kr-615 kr. Barn 3-6 år 75 kr. 7-15 år 250 kr. 0-2 år gratis.

FREDRIKSBERG HOTELL, VÄRMDÖ. Från 29 nov dukas julbordet upp i matsal från 1700-talet. Innan julbordet bjuds på glögg i orangeriet. Från 495 kr/pers. Även weekendpaket.

NYCKELVIKENS HERRGÅRD, NACKA. 3 – 21 december. 695 kr inkluderat välkomstdrink och underhållning. Barn 3-12 år 15 kr/år. Familjens jul på söndagar med tomtebesök. Färja från Nybreviken 150 kr T/R.

BULLANDÖ KROG. 5-21 december. 495 kr. Barn 25 kr/år upptill 14 år. Fredag & lördag sittningar kl 13, 18. Söndagar endast en sittning ankomst kl 14-16. Ni har bordet hela dagen. Förbeställning även andra dagar på sällskap minst 20 pers.

DJURÖNÅSET. Serveras tors-, fred-, och lördag 27 november-20 december. 13 december även Familj julbord kl 14. Julbord lördagar 495 kr. Julbord med Julglamour av Lena & Eileen 695 kr. Julbord med logi i dubbelrum 1 055 kr. Julbord med Julglamour och logi i dubbelrum 1 255 kr.

UTÖ VÄRDSHUS. Alla dagar utom mån- och tisdagar 28 november-20 december. Vardagar kl 12 och 18, lördagar 11.30, 15 och 18.30 och söndagar »drop in« kl 12-15. 545 kr per vuxen. 8-10 år 100 kr. 11-15 år 200 kr. 0-7 år gratis.

ANTONS KROG I TROSA. Serveras fre-, lör- och söndagar under adventshelgerna. För grupper på minst 20 personer även andra dagar. 325 kr för vuxna. Barn mellan fem och tolv år 95 kr och för de minsta gratis.

TROSA STADSHOTELL. Första julbordet serveras kl 18. fredagen den 28 november. Sista julbordet den 21 december kl 14. Lunchsittning 375-425 kr. Kvällssittning 425 kr-525 kr. 8-12 år halva priset. 0-7 år gratis.

OBS. Ring och boka innan. Mer info om julborden hittar du på sidorna 46-47.

Klänning Rigmor av 100 % ekologisk bomull. 1 399 kr. Från det svenska märket Bric a brac. www.linneladan.se

Ankare i vitguld och briljanter. www.guldmederna.se

Fler ökända grund

I tävlingen »Ökända grund« uppmanas folk som rör sig till sjöss att rapportera ökända och välbesökta grund. Det kan man göra genom att gå in på www.ökändagrund.se eller ringa till Stockholm Radio på telefon 08-506 622 70 alternativt ropa in uppgifter via VHF. Tävlingen pågick till den 30 september och priserna var högkvalitativ marin-elektronik och båtsportkort. I år var tredje gången tävlingen arrangerades. Under de två föregående åren har nära 270 tips kommit in vilket har lett till cirka 100 korrigeringar i sjökorten. Stora ytor av svenska skärgårdar har inte blivit sjömätta sedan tidigt 1900-tal. Och då användes handlod vilket gjorde att positionerna inte blev så exakta.

FOTO: GUNNIKA ISAKSSON-LUTTEMAN

Ny färja till Kastellet

Vaxholms kastell är ett av skärgårdens mest eftertraktade utflyktsmål, och med den nya fasta färjeförbindelsen blir det smidigare att ta sig till Kastellholmen där fästningen är belägen. Utökade turer öppnar för utveckling av både turistnäringen och företagsverksamheten på ön.

Trafikverket, Statens fastighetsverk och Vaxholms stad samarbetar i detta projekt och förhoppningen är att den treåriga försöksperioden ska bidra till förlängd turistsäsong i Vaxholm.

Sträckan mellan Vaxholm och Kastellet ska trafikeras av linfärjan Dagny, som efter sin upprustning drivs med el. Den miljövänliga färjan rymmer 130 personer och har även plats för gods till och från Kastellet. 1 maj 2015 gör Dagny sin första tur till Kastellet.

/Gunnika Isaksson-Lutteman

bullandö krog

WERMDÖ

N 59° 17'9, E 18° 39'2

Julbord 5-21 December

Restaurang

Festvåning

Catering

Konferens

08-571 458 54

www.bullandokrog.se

»Sandkilen Helmi – den sista autentiska roslagsskutan, byggd år 1886 har sin hemmahamn i Stämmarsund på Blidö«

Välkommen till Blidöbygden

Kom och besök
Kulans bod & galleri
på Bromskärsvägen
Blidö
Tel 070 517 12 53
www.kulan.org

ICA
nära

Blidö 0176-820 37

JIDSTRANDS
ENTREPRENAD
AB

GRUS – SAND – JORD
CONTAINER – MASKINTRANSPORTER

070-562 33 88 Jilde, 070-224 80 03 Fredrik
BROMSKÄRSVÄGEN PL 2041, BLIDÖ

GRÄSKÖ
ARKIPELAG
SERVICE

ENTREPRENAD I SKÄRGÅRDEN
0708 - 455 863

UNO

Totte Grönwall Snickereri
0709 408 238

SKÄRGÅRDS

TJÄNSTER

SJÖFRAKT & BÅTTAXI
070-537 90 19 · SKARGARDSTJANST.EU

Anders Entreprenad Maskinservice AB

Blidö 0709-20 30 89 andersent@telia.com

LAGERVIKS BÅTVARV

Lagerviks Båtvarv Blidö
Telefon: 0176-820 04

www.lagerviks.se info@lagerviks.se

Furusunds Handelsträdgård

Trädgården 0176-803 90

www.furusundshandelsträdgård.se

Sbakt & Markarbeten

Kontakt Lars-Göran Norstedt
073-036 35 96

Janne Holm 2014
VINTERSCENARIE PÅ
STORA TSTORAN

Upplands »enögda« Björn

Björns fyr ligger på en flack ö i en väldigt grund arkipelag i norra Uppland. Den ständigt pågående landhöjningen skapar gott om grunda vikar. När kylan kommer bildas häftiga isformationer i denna speciella miljö.

TEXT: Josefin Ekberg

ILLUSTRATIONER: Lars Holm

Fakta:

Björns fyr ligger sex km utanför Fågelsundets fiskeläge. Varje år ordnas resor av lokala fågelföreningar. På ön finns tältplats med eldstad, toalett och dricksvatten. Inget boende dock. Björn är 100 meter bred och några hundra meter lång. Nuvarande fyren invigdes 1956. Under åren 1859–1889 fanns två fyrar, vars ljus lär ha liknat två björnögon. Mer info om bokning av båtturer och guidningar finns på www.hallnas.se/besok/fagelsundet

»I fyren finns ingen värme. Ingen el är framdragen till ön. Så det blir nog iskallt om vintern.«

»Björns fyr är ingen speciellt formkön historia. Jag skulle nog säga att den till utseendet är direkt misslyckad«, beskriver *Magnus Rietz* tornet i sin bok *Svenska fyrar*. Inte så smickrande kanske. Men naturen runt fyren är desto vackrare.

Björns skärgård norr om Forsmark har Östersjöns största koloni av skrântärna – världens största tärna. Fågeln finns bara på ett fåtal andra ställen i landet. Björns skrântärnor lyckas ofta med häckningen. Flest ungar ringmärks i området. Andra måsfåglar och vadare vistas också gärna här.

Övärlden är känd för alla fågelsträck som flyger förbi. Över 240 arter har noterats varav 70 häckar(!). Sällsynta fåglar drar som bekant till sig en massa fågel-skådare. Här finns fåglar som är ovanliga över fastlandet. Som större strandpipare, roskarl, svärta och snatterand bland annat. Folk kommer hit för naturen och djurlivet. Här växer sällsynta orkidéer och fridlysta gölgrodor hoppar omkring och kväker.

Men vintertid då? Vad händer på Björn den kalla årtsiden? Ligger isen kan man skida ut. *Magnus Rietz* beskriver sin skidtur. »Efter ett kort stycke blev isen konstig. Skev på något sätt. Den tycktes luta åt olika håll under skidorna. Inte regelbundet utan lite hit och dit i vågor som om det varit jordbävning...«. Texten avslutas med »Hädanefter kallar jag fyren Björn för Isbjörn. I alla fall vintertid.« Det låter som ett passande namn. I fyren finns ingen värme. Ingen el är framdragen till ön. Så det blir nog iskallt om vintern.

Den ryska ringen

Namnet Björn – icke att förväxla med Svenska Björn som är en kassunfyr – kommer av att skenet från öns dåvarande dubbla fyrar, på håll liknade en björns två ögon. Idag återstår bara en fyr. Björnen har blivit enögd. Men den lyser fortfarande. Med hjälp av solceller. Fukten och havsluften tär hårt på den gamla betongfyren. Inga besökare får vistas i fyrtornet. Den är till och med stängd på internationella fyrdagen.

– Det finns inga försäkringar som

täcker om någon skulle skada sig. Inte ens när fyren firade 150 år var den öppen, berättar *Gert Evaldsson* som ibland kör ut folk till Björn.

Han oroar sig lite över att fyren står och förfaller av fuktskador. Det finns ingen värme i fyren. Gert är barnfödd i trakten. Han har en liten fiskbutik med eget rökeri i Fågelsundet på Hällnashalvön och en servering som kallas Havsgodis. En dag i augusti serveras det lunch där. Övriga dagar är det bokningar som gäller.

Gert och hans fru börjar nämligen bli till åren komna och vill ta det lugnt.

Vad är det för folk som hittar hit? Det tycks vara en väl bevarad pärla som få känner till.

– En del råkar hitta hit av en slump, det krävs ju en avstickare för att upptäcka och sen kommer man tillbaka, berättar Gert.

Han minns särskilt en kvinna som ville ut till Björn. Hon hade ärvt en rysk ring. Den hade hennes släkting, fyrmästarens fru fått som tack när hon var med och räddade besättningen ombord på ett ryskt skepp som förläste. Det var före Putins tid. När det fortfarande var tsarer som styrde.

Ny framtid för Björn

Fågelsundet är Upplands största fiskeläge, i förhållande till bebyggelsen. En pittoresk hamn med många faluröda sjöbodrar på rad, som lätt för tanken till västkusten. Här fiskades förr framförallt strömming. Under fiskets storhetstid fanns runt 200 fiskare. Det var då det. Nu är det bistrare tider. Gert fiskade förut men inte längre. Bara till husbehov. Det är från Fågelsundet som båtarna ut till Björn går.

Kjell Holmqvist kör också turer till

Björn. Hos honom kan man även boka salsafari och fiske. Och han har stugor för övernattnings, fiskbutik samt kiosk och café i Fågelsundet. Omgivningarna är rika på runstenar, fornlämningar, jättegrötor, klapperstensfält, stengårdsgårdar, välbevarat betes- och odlingslandskap. Med andra ord – många skäl att boka en resa hit. På själva Björn finns inget boende. Men det går bra att tälta. Nya planer för turismen är på gång. Upplandsstiftelsen och Tierps kommun förhandlar nu med Fortifikationsverket som vill avyttra sina fastigheter på ön. Man vill inrätta naturreservat.

– Det är en extrem miljö. Ett utsatt läge men också mycket vackert, beskriver *Björn-Gunnar Lagström*, vd på Upplandsstiftelsen.

Vad har ni för planer? Tänker ni satsa på både natur och turism?

– Ja, både och. Det hus som följer med skulle kunna användas på något sätt av besökare. Vi tänker inte driva något själva utan vill samarbeta tillsammans med lokala intressenter, svarar han.

Förhandlingarna gäller fyrvaktarbostaden med uthus och markområden. Fyrmästarens hus är avstyckat och såldes nyligen till en privatperson. Men på grund av landhöjningen, pågår en utredning om äganderätten till stränderna, som inte fanns med i köpeavtalet när försvaret köpte loss marken runt 1910. Av naturliga skäl. Det var då havsbotten.

Inte bara potentiella markägare tycks gilla landhöjningen. Naturvännerna likaså. Fast av andra orsaker. Björns skärgård ligger på en grund platå som grundas upp alltmer. Vilket leder till fler grunda vikar och flador som ett visst unikt djur- och växtliv mår bra av. Upplandsstiftelsen ser ljus på framtiden och tror att markfrågan snart löser sig.

– Vi för bra diskussioner med Fortifikationsverket, säger Björn-Gunnar.

Undertecknad ser redan fram mot att tillbringa en iskall vinter bredvid en sprakande brasa, stirrades mot stjärnklar himmel i väntan på stjärnfall eller ännu hellre ett norrsken och kanske höra räven som raskar över isen yla. På våran »isbjörn«. 🐾

Årets Företagare
i Östhammar **2014**
aföretagarna

DELKA

Ditt stängsel- och staketproffs

Försäljning • *Projektering*
Montering • *Konsultation*

DELKA.SE - 0173-230 77

VI PRESSAR INTE BARA SLANG, VI KAN HYDRAULIK OCKSÅ!

Butiksförsäljning i Roslagen: Gammelbygatan 18 i Östhammar
www.parkerstore.com/se • www.industrihydraulik.se

Parker Store **INDUSTRI
HYDRAULIK AB**

Forsmarks Wårdshus

I detta vackra 1700-talsbruk ligger Wårdshuset
med stor uteservering mot Bruksdammen.
Giftastankar? Boka ert bröllop hos oss.
Enkel och dubbelrum i gamla betjäntflygeln och tvätthuset.
www.forsmarkswardshus.se Tel 0173-501 00

Östhammar-Öregrund »grannstäderna vid havet«

Namnet Östhammar består av den fornnordiska ordet »hamar« som betyder stenig backe. Staden omnämns första gången 1368 då den fick sina stadsprivilegier. I slutet av 1400-talet hade farleden till Östhammar blivit så grund att borgarna anhöll om att få flytta till Öregrunds näs. Vilket bifölls och staden Öregrund föddes. Namnet betyder »grusgrundet« och antas syfta på Dummelgrundet utanför hamnen. Öregrund är en av landets bäst bevarade trästäder. Trots att staden brunnit sju gånger är huvuddelen av bebyggelsen från 1700- eller 1800-talet.

Inredningar & Dynor

**Bil • Lastbil • Båt
MC • Husvagn • Skoter**

Mob: 070-545 57 83
Besöksadress:
Uppsalavägen 8, Gimo
E-post:
helens.ladersmedja@one.se

SJÖKROGEN ÖSTHAMMAR

Välkommen på julbord
Prästgatan 14, Sjötorget 2
0173-73 07 70 • sjokrogen@live.se

Vinterpaddling – iskall njutning

Veckopaddling Arholma-Landsort längs de yttre skären. Låter det som en dröm? En högtryckssommar, absolut. Men vi gav oss av mitt i smällkalla vintern och möttes av en motvindsfest utan dess like. Med nordostliga 18 m/s, brytande sjö och närmast noll i sikt avbröt vi turen efter sju dagar och 190 kilometer, endast två kilometer från målet. Ändå minns jag turen som en ren njutning. **TEXT o FOTO Staffan Ekholm**

REDAN EFTER ANDRA dagen var jag kall och trött och förmodligen aningen grinig. De kommande fem paddeldagarna präglades av en inre kamp. Sliten mellan lusten att paddla mot närmsta fastland, lämna kajaken vid strandkanten och ta en buss hem eller fortsätta paddla och arbeta vidare mot elementen. Isbälten vid Nättarö gjorde sitt bästa för att ge oss motstånd, kylan gav nedisning över kajakerna och de korta dagarna hjälpte inte till då farten vi lyckades uppbåda i motvinden ständigt var allt för låg. Så varje minut togs ett nytt

beslut att fortsätta kämpa. Paddeltag fick följa på paddeltag och vi stretade vidare från ö till ö och lä till lä. Allt medan den hårda motvinden gjorde vad den kunde för att tala om för oss att livet nog var skönare med en kaffe och bulle hemma vid öppna spisen.

Nu är det ett par år sedan vi gjorde den här paddlingen. Och de starkaste minnena är inte umbäranden som de ständigt frusna tårna eller de trötta kropparnas kamp mot vinden. Starkast nu är minnet av en öde skärgård insvept i ett vitt täcke av nysnö. Det svaga klirrande ljudet av is

som guppar i vågorna och den gränslösa tystnad som rådde i tältet när vi vaknade med fyrtio centimeter nysnö på Norrpada Storskär. Det är väl så minnet fungerar. Med tiden bleknar de tunga timmarna och de sköna sekunderna ges allt större plats. Och till slut lyckas man lura sig själv att det hela var alldeles underbart och så ger man sig ut igen.

Man kan väl säga att målet med den här paddlingen var att möta Stockholms skärgård bortom solvarma klippor, ljumma midsommarnätter och Saltkråkan- idyller. För vår vinterpaddling genom

»Det svaga klirrande ljudet av is som guppar i vågorna och den gränslösa tystnad som rådde...«

skärgården blev långt från en paddling genom sommarparadiset Stockholms skärgård. Och upplevelsen kändes på något sätt mer avklädd och ursprunglig. Möjligen närmade sig vår upplevelse den som fiskarbefolkningen och säljägarna måste ha haft som vardag sekel före oss. Skärgården var vackert karg, oförlåtande och full med umbäranden. Utlämnade till oss själva och våra kunskaper.

Brottningsmatch mot vind och vågor

Tanken var att runda hela skärgården med start i Simpnäs och efterföljande rundning av Arholma båk, för att sedan fortsätta längs de yttersta skären ner mot Landsort med rundning av fyren och avslutning på Ankarudden. En drömtur som säkert hade genomförts enligt plan om vi inte studerat SMHI:s statistik och långsiktiga prognoser. Allt talade för sydvästliga vindar, så vi beslöt oss för att vända på turen för att få medvind. Det

blev nordostlig kuling. Och turen förvandlades till nämnda brottningsmatch mot vind och vågor och därigenom till en tur genom de mellersta delarna av skärgården.

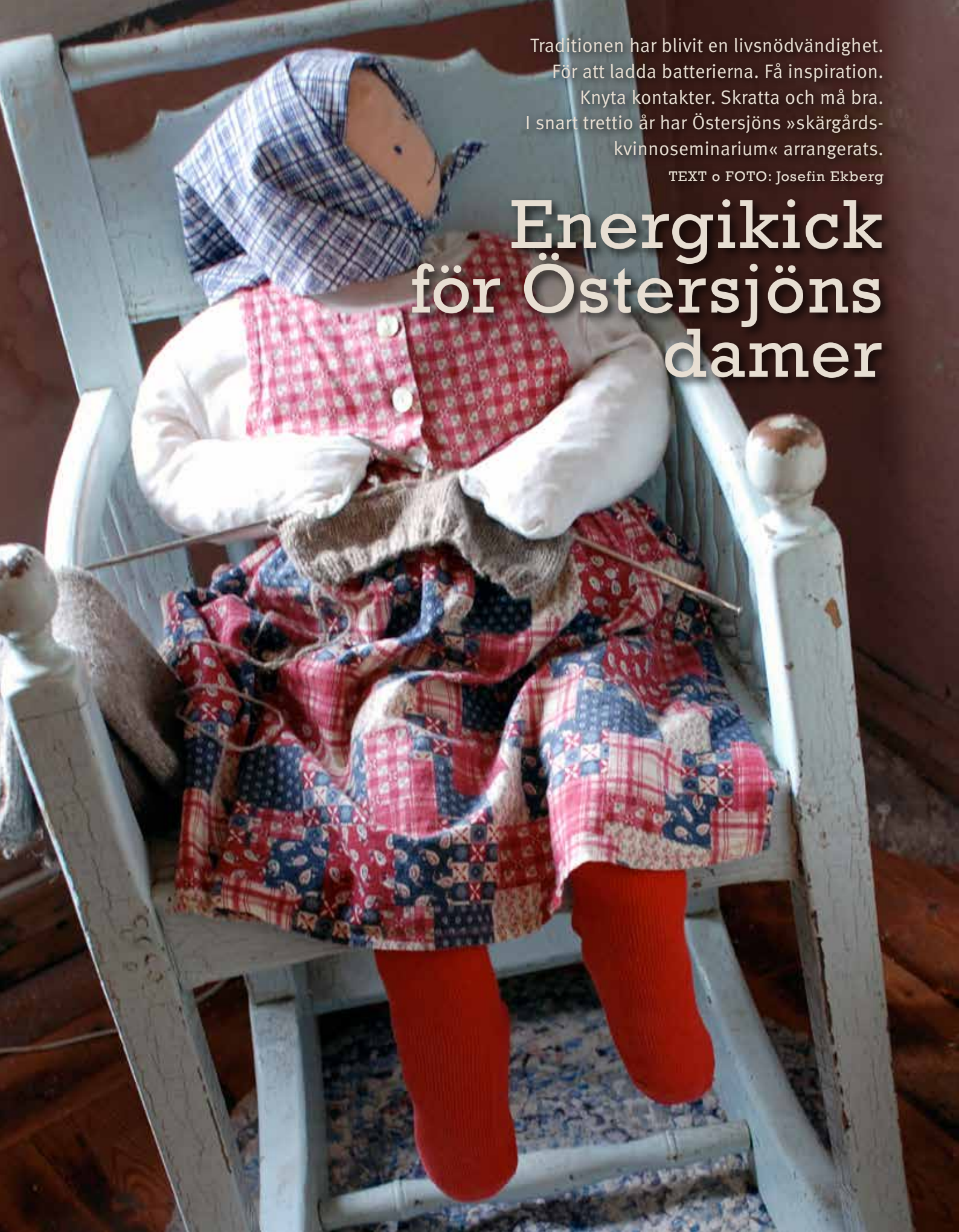
Ska man vara helt ärlig är minusgrader, vind, korta dagar och den ständiga närvaron av fukt och vatten inte en kombination som stimulerar till bekväm semesterpaddling. Vinterpaddling är hårt jobb, en ständig kamp för att hålla värmen och för att i möjligaste mån hålla utrustningen torr. Matlagningen går långsamt, däcksluckor fryser fast, kajaken isas ner, kompasser blir omöjliga att läsa av under hinnan av is. Digitala hjälpmedel som telefon och GPS blir omöjliga att använda med otympliga neoprenhandskar. Om nu batterierna mot förmodan har överlevt i kylan. Riskerna med paddling höjs och därigenom måste säkerhetsmarginalerna bli större. Ständiga avvägningar.

Vi hade precis börjat skönja ljusen i Simpnäs hamn när vi gav upp. Vind-

byarna uppgick då till 18 m/s. Vatten och snö piskade vågrätt in mot våra ansikten. Och meterhöga vågor bröt in över kajaken utan förvarning, då mörkret redan lagt sig och pannlampornas sken endast förmådde lysa upp snön som virvlade omkring oss. Vi vände och lät vind och vågor bära oss in i närmsta skyddande vik.

Men det är ändå sjunde dagens morgon som dröjer sig kvar. Norrpada Stor-skar draperat i nysnö. Vindstill och magiskt. En öronbedövande tystnad som följde oss när vi efter frukost gled vidare norrut mot Söderarm genom vinterlandskapet. Allt var förlåtet. Och minnet av turen förändrat. 🐻

Traditionen har blivit en livsnödvändighet.
För att ladda batterierna. Få inspiration.
Knyta kontakter. Skratta och må bra.
I snart trettio år har Östersjöns »skärgårds-
kvinnoseminarium« arrangerats.

TEXT o FOTO: Josefin Ekberg

Energikick för Östersjöns damer

» – FÖLJ MED PÅ NÄSTA skärgårds-kvinnoseminarium. Det är jätteroligt. Man får så mycket energi. Man tankar för ett helt år. Jag kan inte leva utan de här träffarna. Det ger så mycket. Du måste komma, bönade *Catharina Westerlund* från Krokholmen för några år sedan.

Jag var inte svårövertalad. Min nyfikenhet var väckt och jag följde med på mitt första seminarium. Till finska Utö. Med höga förväntningar borde det vara lätt att bli besviken. Men Catharina hade rätt. Det var så häftigt att träffa alla dessa kvinnor från Östersjöns kuster. Utforska en ny skärgård. I ett annat land. Laga mat hemma i öbornas egna kök. Prova qi gong utomhus. Höra spännande historier. Få inblick i hur man satsar på turism. Med moderna byggnader och riktigt bredband – tack vare försvaret. Upptäcka en kyrka inuti fyren. Och – framför allt umgås och skratta tillsammans.

Nu var även jag fast. Ett beroende hade väckts. Och en återkommande längtan efter nästa års sammankomst. Jag hängde med till Ingmarsö (som jag kände till väldigt väl redan), Ormsö och Nuckö i Estland och nu senast till Korpo i Åboland. Vi har alltid blivit väl omhändertagna. Boende, bussturer, guider, måltider och föreläsare har värdarna bokat i förväg. Det

enda vi har behövt ordna själva är resan över Östersjön och seminarie-avgiften på cirka tusenlappen.

Varje år är det en ny grupp skärgårds-kvinnor som frivilligt reser sig upp och tar på sig värdskapet för nästkommande år. Det går runt mellan Sverige, Finland, Estland och Åland. Ingen vet i förväg vem som kommer att ta sig an uppgiften. Det tisslas och tasslas innan. Spänningen är hög. Man vet vilket land som står på tur – inte mer. Kanske har flera planerat att välkomna alla till »sin« arkipelag. Men det är de som hinner först med att säga det som blir värdar. Och då jublas det.

Digra program

Det är givande att få ta del av skilda kulturer i våra grannländer. Med så mycket som också förenar. Havet, ölivet, språket och vår historia. Estländskorna får särskilt nytta av att träna på svenskan. »Seriöst« sett handlar seminarierna om att nätverka, hitta samarbeten, lära sig av varandra och få nya intryck. Men – allvarligt talat – kittet som får traditionen att fortsätta oavbrutet år efter år, i snart trettio år, utan vare sig förening eller organisation bakom, är att vi har så himla roligt tillsammans. Det är hemligheten.

Under bara de år jag har varit med har vi bland annat provat på papperskonst,

Invasion av damer

tjärbränning, flamenco, animationsverkstad, ullbearbetning, ristat i stenar, seglat skutor, planterat lökar och paddlat kajak. Vi har besökt väderkvarnar, bondgårdar, växthus, taxiväxelstation, plastfabrik, museer, kyrkor, skolor, bykrogar, små butiker, naturområden, fyrplatser och båtvarv. Människor har öppnat upp sina hem för oss. Vi har blivit inkvarterade i gäststugor, hotellrum, vandrarhem, ombord på fartyg och hemma hos folk. Det är mycket logistik när ett nittiotial kvinnor kommer till en ö som kanske inte ens har så många bofasta året runt. Men det löser sig alltid. Att »Kvinnor kan« behöver ingen tvivla på.

– Det har aldrig blivit inställt under de år jag har varit med i alla fall, säger *Ulla Andersson* från Finnhamn som varit med sedan 1996.

Hon tillhör värdarna som håller i nästa års seminarium. På Svartsö.

Åländska mammor

Det hela började i mitten av 80-talet med att några åländska småbarnsmammor ville fylla sin vardag med något mer än

Vi upptäcker ön Jurmo

Skärgårdskonst

Catharina Westerlund

Fyra vänner

Ombord på galeasen Olga

familjeliv. De bjöd in till föreläsningar och ordnade med utflykter. Det blev upptakten till att ses varje höst i september. Vilket för övrigt brukar vara samma helg som *Lola Berglund* från Åbolands skärgård fyller år. Då får Lola snällt sitta ner och lyssna när hela församlingen står upp och sjunger »Ja, må hon leva«. (Hon har tur hon Lola. En annan fyller ju i februari.)

Värdskapet innebär ett hästjobb med planering, äskande av medel och förberedelser. Men en rolig och utmanande ära. En bra chans att göra PR för sin hembygd och känna sig stolt. Seminariumgänget växer stadigt. Det sprider sig från mun till mun. Man bjuder in någon i sin närhet som borde vara med. I nätverket finns idag drygt 130 kvinnor. De kommer från alla möjliga branscher. Konstnär, kajakuthyrare, chef, trädgårdsodlare, vandrarhemsvärd, butiksägare, skeppare, nämndeman, författare, designer och hantverkare med mera. Gruppen besitter stor kunskap från olika områden som blir till glädje för alla.

»Alla är med i gemenskapen från första stund. Det är ingen skillnad om man har varit med i 25 år eller ett år.«

»Värdskapet innebär ett hästjobb med planering, äskande av medel och förberedelser. Men en rolig och utmanande ära.«

Om man ska försöka beskriva för den oinvigda. Vad är det som är så speciellt med skärgårdskvinnoseminariet?

– Det blir ofta trevliga och intressanta diskussioner, säger *Gabriele Prenzlau Enander*.

– Man får vara den man är, förklarar *Anita Heurlin*.

– Det känns så kravlöst, menar *Misse Ljungström*.

– Det finns en väldig värme i gruppen, tillägger *Gabriele*.

Vad är det som gör att det blir så härlig stämning? Är det för att det bara är kvinnor som träffas? Är det ett behov vi har och mår bra av? Är det ett slags systerskap? Jag har bara växt upp med bröder.

– (Eftertänksamt) Det känns ofta som

Ylwa Borg med ny mössa

om män vill leda och synas. I det här fallet slipper vi det. Och vi avbryter inte varandra, säger Gabriele som en förklaring.

Stark gemenskap

Alla är med i gemenskapen från första stund. Det är ingen skillnad om man har varit med i 25 år eller ett år. Nya deltagare omfamnas både mentalt och kroppsligen med en gång. Många kramar blir det. Alltid. Både när man ses och skils. Gärna en extra kram ifall man har glömt någon. En som så fint sätter ord på den här känslan är *Hillevi Rundström* från Ljusterö. Hon kliver upp på scenen i Korpos kommunalgård för att säga några rörande

och tacksamma ord.

– Jag är med för första gången. Det var mina systrar som berättade om det här och hur roligt ni har. Ofta när man har hört beskrivas om en film som ska vara så bra blir man besviken när man väl går och ser den. Men det här har överträffat mina förväntningar. Så mycket värme och glädje. Man bara kliver in i ett sammanhang och så är man med.

Seminarier brukar pågå i tre dagar. Fredag till söndag. Lördagskvällen avslutas traditionsenligt med fest, musik, dans och glädje. Hur trött man än är i huvudet efter alla föreläsningar, workshops, utflykter - för att inte tala om allt socialt umgänge, blir känslan som bortblåst när vi tar varandras händer och bildar en »galen« ringdans. Flera brädar varandra i att visa minst hämningar. Särskilt *Maria Carling* är duktig på att bjuda på sig själv. Henne känner man lätt igen på huvudbonaden som består av två horn. Energin som utbrister på dansgolvet liknar »ketchupeffekten«. Lyft bort korken, skaka lite och plötsligt väller hela innehållet ut. Med en kraft som tycks kunna lyfta taket. På scenen bakom hänger ett slitet lakan med texten »Kvinnor vill bo i skärgården« som följer med på varje seminarium.

Nästa år sätts tygstycket upp på Svartsö. Kanske i öns charmiga bygdegård. Eller på den mysiga krogen. Och förhoppningsvis får vi bo i det sprillans nya hotellet/vandrarhemmet. Det sista vi

Lola Berglund rockar loss

pratar om när vi skiljs åt är hur kul det ska bli att ses igen nästa år. Vi längtar alla redan. Det blir som vanligt kramkalas innan vi återvänder till våra vanliga liv. Tankade med inspiration och berikade av många nya intryck. 🍷

Merja Fredriksson

Vi kan södra skärgården

DALARÖ
skärgårdsförmedling

Specialister på fastigheter i Stockholms södra skärgård
08-501 518 80, www.dalaroskargard.se

Välkommen till
Fjärdlång och Huvudskärs vandrarhem
enkelt boende i en underbar miljö!

Telefon: 0735 - 955 303, 08-501 560 92
www.fjardlang-huvudskar.se

»Haninge inte bara skärgård«

I Haninge ingår en omfattande arkipelag med flera tusentals öar, holmar, kobbar och skär där några av de större är Björnholmen, Utö, Ornö, Fjärdlång, Muskö, Kymmendö och Huvudskär, samt halvön och naturreservatet Gålö. I Haninge ligger också med 55 km vandringsleder genom orörd Tyresta nationalpark. Söder om kommundelen Jordbro finns ett litet naturreservat med namnet Gullringskärret. På linje i skogsområdet Hanveden ligger Rudans-, Paradisets- och Tornbergets naturreservat. Totalt 17 reservat finns inom kommunens gränser.

Välkommen till Dalarö - Öppet året runt!

Endast 4 mil från Stockholm C - en timme med pendel/buss - ligger Dalarö.
En skärgårdsidyll med anor från 1600-talet.

På Dalarö njuter du i Stockholms bästa väder, promenerar i historisk miljö och lär dig något nytt varje gång. Dalarö museum, öppet varje dag, är mötesplats för rekreation och inspiration. Där finns info om Dalarö skeppsvraksområde med unika 1600-tals vrak. På Dalarö kan du äta, bo och konferera året runt. Välkommen till julborden från november och till julmarknaden 6-7 december. Se aktuell info (öppettider, resväg mm) på www.dalaro.se/oppetaretrunt

DALARÖ
företagarförening

Brännvinet på höskullen

– Den smakar som min mormors kök doftade till jul, säger Richard Jansson. Vi stoppar näsborrarna i glaset, inhalerar doften, tar en sipp, gurglar runt och låter sakta Roslags Sailing rinna ner i strupen. Och andas ut.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

» PÅ EN INGLASAD höskulle i en stor lada dukas det upp till snapsprovning. Det är »besökslördag« hos Norrtelje Brenneri i Lohärad utanför Norrtälje. Avecerna provsmakas till skärgårdshistorier med gubben h'Österman. Men först får vi en guddad rundtur. *Kristina Anerfält-Jansson* är brännmästare och maken *Richard Jansson* den som gör allt utom själva hantverket.

– Richard är allergisk mot äppelsyra och mot spannmålsdamm, avslöjar Kristina.

Det går bra ändå. Han är en duktig säljare istället. Ett spralligt energiknippe som kompletterar sin flitiga och seriösa fru. En lyckad kombo som också lett till många utmärkelser.

– Richard gillar tävlingar, säger Kristina.

– Nej, jag gillar att vinna, korrigerar Richard.

Väggarna är fulla av diplom och medaljer.

– Det finns fyra skäl till medaljerna, förklarar Richard och rabblar dem:

– Ett: Lär av den som är bäst. Två: Ha bra grejer. Tre: Kristina. Hon är hysteriskt noggrann. Fyra: Frukten i Norden.

Vi följer med Kristina och hon visar stolt upp sina skötebarn. Två skinande

blanka kopparpannor. Stora pannan rymmer 450 liter och den lilla 150. Vi får veta hur det går till när 250 000 äpplen omvandlas till förstklassig alkoholhaltig destillat. Frukten krossas, jäses, hettas upp, lagras och späds ut för att dra det kort.

– Vi spår ut med vatten från vår egen brunn. Allt vatten renas från mineraler och kalk genom ett joniskt filter, berättar Kristina.

Lagringen sker i ekfat eller rostfria tunnor innan drycken buteljeras.

Näsorna bäst

Efter guidningen går vi upp till logen och möts av långbord uppdukade med glaskupor. I taket hänger kristallkronor. Bakom glasväggarna syns ladans rustika plankor. Nu vankas provning. Richard tar

Det är uppdukat i en
inglasad loge

Richard Jansson bakom ett äkta Bellmanfat

över showen likt en ståupp-artist. Hans munläder går inte av för hackor och han verkar trivas i rampljuset. Stämningen är på topp.

– Munnen är inget bra smakverktyg. Näsan är mycket bättre. Känn efter. Ni har väl tagit med er näsorna va?, säger han innan vi ska inleda sinnenas resa över det utvalda sortimentet.

Vi börjar med att snurra på glasen och sniffa på härligheten.

– En näsborre är mer dominant. Varför det är så vet jag inte, säger Richard.

Han lär oss att gurgla runt i gommen, stänga munnen, svälja och andas ut långsamt. Vi har smakat på bränneriets bestseller – Roslagspunsch. Inte så söt som punsch brukar vara.

– Vi gör bara sånt vi tycker om, säger han.

Punschen bör drickas på tu man hand och passar utmärkt till grönmögelost och pepparkaka tycker Richard. Han tipsar oss att droppa i lite lime och smaka på nytt. En ny smaksensation framträder. Gott. Jättegott. Sedan får vi dofta och smaka på Grisslehamns Brennvin Havtorn. Med Albert Engström-etikett på flaskan. Då passar det bra att få höra en rospigg-historia.

– Känner ni till h'Ove Jansson på Tjockö? 'An fråga sin fru h'Asta var man kan 'yra glas. Ja 'a 'ört ja h'att man kan 'yra glas i Norrtalje, sa h'Asta. Åssä 'ade rom festen å he gick ju bra he. Månda morgon for h'Ove h'äter te Norrtalje för å lemna häter de 'yrda glasena. Men herregus mennska, sa kvinnan i butiken. Har ni slagit sönder så många glas? – Schlagi sönder å Schlagi sönder? Vi 'ar nöötit ut dem, sa h'Ove.

Har roligt

Vi skrattar och provar den ena drycken efter den andra med olika tilltugg. Vissa får förhöjd smak med sötlakrits andra med choklad. När vi kommer till äppelcalvadosen blir vi rekommenderade att hålla några droppas på händerna, gnugga runt och dofta. Vi sniffar och känner aromen av solmogna äpplen. Sen framträder doften av ek.

Det ultimata har de sparat till sist. »Le grande finale« blir ädelbrännvinet Roslags Svenska Hallon Premium.

– Det här tycker man om eller inte, säger Richard.

Drycken smakar både hallon och viol.

– Den absolut bästa sprit som gjorts

i Sverige, anser en känd dryckesskribent.

Richard får ideligen skrattsalvorna att runga. Han drar en historia till. Om skärgårdsgubben som trodde att han var en strömming. Han blir botad men kommer tillbaka till sjukhuset.

– Det sitter en katt därute, säger han ängsligt. – Men du vet ju att du är ingen strömming, får han till svar. – Ja, jag ja. Men vet katten det?

Richard är som en mänsklig jukebox fullmatad med skämt. Men man slipper välja och trycka på en knapp. Han är självgående.

– Vill ni höra en till?, frågar han och räknar glatt med att ingen protesterar.

Annat var det när de skulle starta bränneriet för 13 år sedan i Kristinas gamla släktgård. Utan kunskap om branschen. Då var olyckskorparna snabbt framme. De fick höra att det kommer aldrig gå vägen. Varpå glädjemaskinen Richard genast hade svar på tal.

– Nähä, men vi kommer i alla fall att ha jävligt roligt under tiden.

Idag kan de konstatera att deras »galna« idé både blev kul och lyckad. 🍷

Drinktips:

Blanda punsch med lite apelsinjuice. Ha i några droppar lime, is och garnera med ett par skivor lime – där har du drinken *Roslags-sommar*.

Lägg glasen i frysen så de blir immiga innan du tar fram dem. Häll i hälften punsch och hälften whisky – nu har du gjort en *Öregrundare*.

»Punschen bör drickas på tu man hand och passar utmärkt till grönmögelost och pepparkaka.«

Många utmärkelser

Roliga skärgårdshistorier

Besök Norrtelje Brenneri:

Besökslördag är öppet för sällskap mindre än 15 personer. Det kostar 460 kronor per person för drygt två timmar med välkomstdrink, guidning, provning av fem snapsar till skärgårdshistorier av h'Österman. Läger man på 250 kronor ingår en tvårätters middag. Sista datumet i år är 29 november. Det går även att boka skräddarsydda konferenser, kundevent, kick-off, bröllop, mässor, föreläsningar och fester. Besöken görs på svenska, engelska, spanska och rospiggiska. För mer information gå in på www.norrteljebrenneri.se

»Känn efter. Ni har tagit med er näsorna va?«

Kristina Anerfält-Jansson och Richard Jansson skiner ikapp med sina kopparpannor

W

FOTO: HANS BRANDT

Bo i Garbos spår

På Ingarö cirka 20 minuter från Stockholm finns sedan några år konferensstället Villa Sandudden som drivs av paret Susanne Asplund-Klingstedt och Lars Klingstedt. Övernattning finns för omkring 30 gäster och ett 40-tal personer kan konferera. Naturligtvis välkomnar man även privata arrangemang som middagar, möhippor med flera »events«. Villa Sandudden ligger sjönära och inredningen går i smakfull New Port-anda. Greta Garbo sågs ha badat i bastun och August Strindberg lär ha hyrt ett hus som skrivartuga. För ytterligare info se www.sandudden.se. /Hans Brandt

Marie Kofod Hansen från Garnboa i Norrtälje utlyste en sticktävlings. Här visar hon det vinnande bidraget en »Norrtäljevante« som Inger Klingberg från Väddö har designat och stickat.

FOTO: ROINE KARLSSON

FOTO: ROINE KARLSSON

Julsalong i Norrtälje

Den 11 december till 14 januari kommer årets Julsalong vara i Galleri Gillet på Posthusgatan i Norrtälje. Tidigare år har den varit i konsthallen. På utställningen finns ett rikt utbud av verk skapade av konstnärer med anknytning till Roslagen. Varje konstnär ställer ut ett verk var. Salongen brukar var mycket välbesökt. Arrangör är Roslagens Konstnärsgille.

FOTO: 123 SHTUNK

Raskens – teater i Trosa

Den 12 december sätts en oerfärlig version av Vilhelm Mobergs klassiska verk »Raskens« upp i Folkets hus i Trosa. Varje föreställning blir helt unik med sanslösa improvisationer. Gruppen 123 Shtunk bjuder på kroppar i rörelse, nyskriven musik och skrattekrampanfall utlovas. Skickliga clownner låter oss möta Rask, Ida, Nergårds-Anna, Klang, Skara-Knallen och många fler av Mobergs gestalter. Arrangörer är Trosa Riksteaterförening samt medarrangörerna Trosabygdens Kulturråd och Trosa turistbyrå.

Boktips För vanligt folk

Lättläst om fåglar

Ann-Kristin Johansson, ivrig fågelskådare på Åland och pensionerad biologilärare, har gett ut »Ankis fågelbok för vanligt folk«. 106 fåglar

beskrivs i personliga texter och boken är rikt illustrerad med både fotografier och akvareller som målats av författarinnan. Arterna finns som flytt- och stannfåglar på Åland och i närregionerna i Sverige och Finland. Enligt uppgifter som Johansson fått är hennes bok den första fågelboken på svenska i Finland sedan 1960-talet. Ann-Kristin vill inspirera vanligt folk att ge sig ut i naturen och lära sig mer om den fascinerande fågelvärlden. Hennes filosofi är enkel – det blir intressantare ju mer man kan. Men hon vill inte krängla till det. Man behöver inte resa långt eller ha avancerad utrustning för att njuta av fåglar.

I hennes bok beskrivs vanliga arter som man har stor chans att få syn på – hemma i trädgården eller i närmaste park eller skogs-dunge. Fåglaorna har delats in i fyra grupper enligt årstid. Det är ingen vetenskaplig indelning men det ger en vink om vilka arter man kan se under de olika årstiderna. Bland vårens 25 fåglar finns exempelvis storspoven, strandskatan eller »den blodfotade ostronplockaren«, tordmulen, kricken, enkelbeckasinen, kustslabben, rördrommen och den svartvita flugsnapparen som är »trädgårdens Don Juan«. Författaren blandar fakta med folktro och historier om fåglarna. Det blir en lättläst blandning som passar »vanligt folk«. I boken ingår också dagboksanteckningar från olika årstider. /Helena Forsgård

TITEL: Ankis fågelbok för vanligt folk

ANTAL SIDOR: 232

UTGIVARE: Ann-Kristin Johansson

ISBN: 978-952-93-1100-2

FÖRSÄLJNING: www.anki.ax

Även hos åländska bokhandlare.

PRIS: 33 euro

FOTO: ANDERS RÖRBY

Eldriven pendelbåt i Stockholm

I våras kom en ny resväg att pendla till Stockholm city förbi slussen via Blockhusudden – med m/s »Sjövägen«. En eldriven passagerarbåt som tar ombord 150 pendlare åt gången. Båten har helt ny modern teknik och bjuder på en tystgående tur över vattnet. I augusti sattes en extrabåt in på sträckan Saltsjöqvarn-Allmänna Gränd-Nybroplan. En högt belastad delsträcka. Man tar också ombord begränsat antal cyklar. Kan det bli mer miljövänligt? Rederi AB Ballerina kör trafiken åt SL.

VISIT
NYNÄSHAMN
 HAVSNÄRA SMAKER OCH UPPLEVELSER

Upptäck Nynäshamn
 - boka på visitnynashamn.se

Foto: Henrik Trygg

NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
 Fiskargränd 5, Fiskehamnen, 08-520 737 00

Drömplatsen
 för sjöbusar &
 landkrabbor!

Med härlig utsikt över Mysingen
 ligger Skärgårdshotellet endast
 några minuters promenad till
 Nynäshamn centrum och havet.
 Välkommen!

**Skärgårds
 hotellet**
 NYNÄSHAMN

08-520 111 20 • info@skargardshotellet.com
www.skargardshotellet.com

Nynäshamn »Badort i söder«

Nynäshamn är beläget längst söderut på Södertörn, 58 kilometer söder om Stockholm. Staden växte fram som uthamn till Stockholm, på mark som tidigare tillhört Nynäs gods. Färjetrafiken till Visby är kanske det Nynäshamn är mest känt för, men det finns också färjor till andra destinationer. Orten har gett namn åt oljebolaget Nynäs Petroleum som grundades här 1930 och som alltså finns kvar.

Visste du att Nynäshamn var ett litet fiskeläge fram till slutet av 1800-talet?

Du hittar oss på kajkanten
 i Fiskehamnen i Nynäshamn

Fiskrökeri med Butik & liten servering

Öppet året runt!

**NYNÄS
 RÖKERI**
 FISKEHAMNEN • BOX 10 • 140 21 NYNÄSHAMN
 TEL. 08-520 100 25 • www.nynasrokeri.se

Bedarö Bitter
 (1410-01)
 finns på samtliga
 Systembolag
 i Sverige

NYNÄSHAMNS ÅNGBRYGGERI

**Hälften av alla som drunknar
 har alkohol i blodet**

Sill i dill & rökta fiskar

Till julen är det naturligtvis sill som alla vill ha men även rökta räkor funkar bra på julbordet, liksom alla möjliga fiskrätter. På Nynäs rökeri gör de av med nästan två och ett halvt ton sill till julen.

TEXT o FOTO: Anna Arnerdal

» - **DEN VANLIGA** inlagda sillen säljer bäst, men även curry- och senapssillen går bra. En annan populär specialitet är Bedarösillen som är en inlagd strömming, säger *Thomas Norberg*, fiskrökare på Nynäs rökeri.

Rökta räkor hör inte bara sommaren till, utan passar lika bra på julbordet. Vill du inte laga julmaten själv kan du köpa en jultallrik och ta med hem. Enda gången de

hanterar kött på rökeriet är till de populära jultallrikarna som förutom rökeriets egna delikatesser innehåller skinka och köttbullar.

- Vi säljer dem både på restaurangen men också som »take-away«. Är man bara två som ska fira jul tillsammans kan man köpa varsin jultallrik i stället för att köpa hem alla grejer och sedan få en massa mat över, säger *Andreas Sundström*, kock.

Främjar hållbart fiske och levande skärgård

På rökeriet vet de var fisken kommer ifrån. De säljer inte fiskar som är rödlistade av Världsnaturfonden och de är certifierat för att hantera MSC-märkt fisk och skaldjur. MSC är en märkning för hållbart fiske som gör att fisken går att spåra till vilken båt och fiskare som dragit upp den.

Rökta delikatesser. Prova gärna Andreas äppelremoulad till den varmrökta laxen.

Rökta räkor passar fint på julbordet.

Andreas Sundström och Thomas Norberg utanför Nynäs rökeri i Nynäshamn.

»På rökeriet vet de var fisken kommer ifrån. De säljer inte fiskar som är rödlistade.«

– Vi är det enda rökeri, vad jag vet, som röker MSC-märkta räkor, säger Thomas.

Många lokala fiskare är inte certifierade men rökeriet handlar ändå av dem.

– Vi vet att de är små och lokala. De främjar en levande skärgård och därför vill vi handla av dem, säger Thomas.

Röker allt från räkor till nötter

Nynäs rökeri ligger i hamnen i Nynäshamn. Här ryms en fiskbutik och en

restaurang som heter Kökeriet och själva rökeriet som är navet i verksamheten. I butiken säljs framför allt de egna rökta produkterna men också färsk fisk av olika slag och färdiga rätter som laxpaté, fiskgratänger, pajer och inlagd strömming.

– Vi experimenterar hela tiden och tar fram nya rätter och produkter. Vi röker till exempel nötter som vi säljer som snacks i restaurangen, säger Andreas.

Nynäs rökeri är ett av få rökerier som fortfarande röker med ved. 🐼

Thomas Norberg

Ålder: 47 år
Antal år på Nynäs rökeri: 25 år
Arbetsuppgifter: Fiskrökare
Favoriträtt: Laxspett med limesås

Andreas Sundström

Ålder: 31 år
Antal år på Nynäs rökeri: 2,5 år
Arbetsuppgifter: Kock
Favoriträtt: Rökta räkor

Den populära Bedarösillen är inte bara god utan också vacker att titta på.

RECEPT:

Sås till varmrökt laxfilé
Äppelremoulad
0,5 dl färskost
0,5 dl majonnäs
0,5 dl gräddfil
3 st rivna Granny Smith-äpplen
0,5 dl hackad rödlök
0,5 dl hackad purjolök
Smaka av med salt och peppar

Kallrökt laxröra med pepparrot
att lägga på små toast
2 dl hackad kallrökt lax
1 dl crème bonjour
0,5 dl hackad rödlök
0,25 dl hackad persilja
0,25 dl citronsaft
1 msk riven pepparrot

Smaka av med peppar, försiktig med salt då laxen har en stark sälta.

W

FOTO: JOSEFIN EKBERG

Sjöfartsmuseum med ljud

Vi har tidigare berättat hur Utö gruvby fått ljudguider som levande berättar dess historia. Till glädje för både funktionshindrade och andra som uppskattar att höra en teatralisk röst beskriva händelser ur det förflutna. Åtta kulturmiljöer i länet är nu med i projektet. Bland andra Edsbro masugn och industrimuseum Pythagoras. Och nu har alltså även Sjöfartsmuseet i Älmsta fått ljudguider. På en ljudfil kan man höra en sjökapten berätta om segelskutornas tid. På en annan handlar det om bygget av Väddö kanal. Man kan ladda ner filerna på nätet, [www.irismedia.se/Landskapets historia](http://www.irismedia.se/Landskapets_historia) eller läsa av från en QR-kod på skyltarna vid museet. Bakom satsningen »Tillgängligt landskap åt alla« står Stockholms läns museum och Sveriges hembygdsförbund./JE

Fågellokaler i Sörmland

Sörmland är ett fantastiskt län för den som gillar att titta på fågel. Här finns skärgården med intressanta havs- och kustlokaler. Men också andra typer av natur i ett varierande landskap. Det kan ta lång tid för en naturintresserad att hitta de bästa fågellokalerna. Men tack vare fågelföreningen Tärnan i Nyköping/Oxelösund finns nu boken Fågellokaler i Sörmlands län. Med bokens vägbeskrivningar och kartor hittar man lätt till den optimala platsen för att skåda fågel. Boken talar om vilka fåglar som trivs där och vilken årstid som är bäst för lokalen, var man parkerar bilen och mycket mer. Boken blev av genom ett omfattande ideellt arbete. Och medel från alla nio sörmländska kommuner, LONA, Länsstyrelsen och Naturvårdsverket. /Roine Karlsson

Boktips
Hitta bra
fågellokaler

TITEL: Fågellokaler i Sörmlands län
HUVUDREDAKTÖR: Jan Gustafsson
CIRKAPRIS: 59 kr + frakt
SÄLJS HOS: Fågelföreningen Tärnan och turistbyråerna i Trosa, Nyköping bl.a.
BESTÄLLNING: tarnan@sormlandsornitologerna.se

- Det var en rolig liten båt!
- Ja, jag tror den driver med oss!

Segling till Finnhamns julbord

Lördag 6 december kl 09 kastar vi loss med Outs 50-fots segelbåtar från Vaxholms gästhamn. Varma flytoveraller finns ombord. Under seglatsen bjuds på kaffe, lussekatter och glögg. Lagom till julbordets lunchsittning förtöjer vi på Finnhamn. De som vill sova kvar bokar själva övernattnings på vandrarhemmet. Andra tar reguljär turboat tillbaka till Vaxholm. Paketpris 1 500 kr/person för seglats med fika och julbord. **Varmt välkomna!**

HURRA
VI FYLLER
10 ÅR!

FOTO: ROINE KARLSSON

Bokning/frågor till info@magasinskargard.se eller ring Josefin på 0709-701 901. Skriv namn, adress och telefonnummer. Faktura skickas ut innan resans avfärd. Obs. begränsat antal platser.

magasinSKÄRGÅRD. i samarbete med Finnhamn och Out
sinne/smak/sevärdheter

FOTO: ROINE KARLSSON

Norrtäljes kuttersmycke på varv

Museifartyget s/s Norrtälje bogserades i höstas iväg från sin hemmahamn i Norrtälje till Beckholmens varv i Stockholm. Där kommer hon att få en välbehövlig uppfräschning. Det blir nya bottenplåtar, blåstring och målningsarbeten. Samtidigt ligger projektet med att bygga upp nya stadsdelen Norrtälje Hamn i startgroparna. Det börjar med förstärkning av kajen där ångfartyget brukar ligga. När båten som har blivit en symbol för staden, kommer tillbaka blir hon tillfälligt hänvisad till en plats längre ut på kajen. Stiftelsen s/s Norrtälje satsar nära en miljon kronor på den 114-åriga damens ansiktslyftning. Det finns planer på att hon ska få nya spännande uppgifter i framtiden. Förutom restaurang som hittills. Intressenter kommer att bjudas in för att komma med förslag på olika aktiviteter ombord. En tanke är till exempel maritima utställningar.

»Visste du att... halva ön Märket tillhör Åland och andra halvan Sverige?«

Grattis Skärgårdsradion!

Radioakademins prestigefyllda pris »Årets Radiostation« vanns i år Skärgårdsradion. I konkurrens mot etablerade bjässar som Mix Megapol och P2 Musik. Juryns motivering lyder »Med ett lustfyllt tilltal, sommarkänsla och nyttiga tips skapar Skärgårdsradion en bild av en levande skärgård. Ankringstips och kustväderrapporter med musik av Taube ger extra vind i seglen.«

Vi på redaktionen är förstås jätteglada. Det är fantastiskt att vår lilla radiostation, med lika många medarbetare som Sveriges Radio har i receptionen en fredagseftermiddag, vann det här priset. Vi är ju lokalradio »på riktigt« – vi sänder från en öppen studio i Sandhamn, i hjärtat av skärgården. Och vi tycks ha lyckats fånga den lokala andan i våra väderrapporter, våra inslag och musikalet. Vi är lokala dygnet runt, året runt, säger stationschef Martin Loogna.

FOTO: SKÄRGÅRDSRADION

MARINFLYTBRYGGAN

Egen tillverkning
Lager
Helhetslösningar
Flytbryggor i trä
Flytblock
Ponton- & hamnbryggor
Båt- & badbryggor
Bojar och bommar
Förtöjningsmaterial
Tillbehör

Allt för hamnen

Tel. 0176-22 16 35 / 070-812 65 28 www.marinflytbryggan.se

Öka trivseln och sänk elkostnaden

Vi har energikassetter för alla öppna spisar

Spisdoktorn
Brasvärme Sthlm

Ritarslingan 11 Arninge Täby • Öppet ons – fre 10–18, lör 10–14 • 08-540 203 95 www.spisdoktorn.com

Eldfängd show på Kastellet

Med dunder och brak firade den populära nattvandringen tioårsjubileum. Årets publik bjöds på skönsjungande sång, skrämselficka, snabbkurs i försvar och tjuvlyssning på ryska kodmeddelanden. En spektakulär eldshow sprakade i kapp med stjärnorna på natthimlen och fick avsluta evenemanget.

TEXT o FOTO: Gunnika Isaksson-Lutteman

UR TAXIBÅTEN hoppar ett lass med förväntansfulla barn och frusna föräldrar. På Vaxholms kastells kaj tar två herrar med varsin fackla emot de ivriga gästerna. Herrarnas långa dubbelknäppta rockar fladdrar efter dem när de visar besökarna in i exercishallen från 1886. På den sparsamt dekorerade scenen välkomnar kapten *Harald Hurtig* till 1914 års revy.

Publiken har förflyttats tillbaka i tiden, första världskriget står för dörren. Tyskland har förklarat krig mot Ryssland och Sverige ställer sig neutralt, men mobiliserar sina militära krafter ändå. Kastellets soldater har dessvärre entledigats och publiken ombes nu att ta deras plats. Det är så allting börjar.

Styckjunkare *Oscar Dunder* stormar in och med barsk stämma beordras små och stora besökare att samlas på gården utanför. Det fnittras i leden när Dunder domderar.

– Höger om, vänster om, gormar Dunder och ger order om att det ska vara 1,25 meter mellan varje soldat även om 1,26 meter också är tillåtet idag.

Det är allt ifrån raka rader men desto gladare, som rör sig över det knastrande gruset på borggården. Publiken delas in i tre grupper för att fortsätta sin soldatutbildning på olika håll. Min grupp hamnar i Vaxholms fästningsmuseum där ryska morsemeddelanden snappas upp på monitorn av kunniga sjömansklädda herrar. Vi får en lektion i morsealfabetet och den som vill får knappa iväg sitt namn på telegraflinjen.

Samtidigt drillas en annan del av publiken i självförsvar med värja. Det är landslagstjejerna Wenne och Mumm som visar upp bländande fäktningsteknik i en rafflande duell. Efteråt får nyfikna hålla i de glänsande värjorna och prova hjälmarna.

Kastellets spöken

Under tiden har korpral *Walter Fridodigs* gäng letts in i Kastellets hemliga korridorer. I ett prång står ett spöke och stirrar hålögt på sina tillfälliga besökare.

– Wiiiiaah, ropar en pappa när en dörr plötsligt öppnas och en dam i nattsärk sveper förbi.

Barnen låter sig inte skrämmas lika lätt och skuttar morskt förbi de blodiga händer som ligger spridda i en smal spiraltrappa. Inifrån en gasmask stirrar ett kusligt öga och vid ett slitet träbord sitter två bleka män i dammiga vadmalskostymer.

Välnaderna börjar tala och de visar sig vara general von Döbeln och kronoarbetskarl Lindqvist. De beklagar sig över att ha blivit dömda till arkebusering för olydnad. Det enda de har gemensamt är att de ville komma bort från fånglivet på 1800-talets kastell.

– Men istället blev jag fast här för alltid,

»Barnen låter sig inte skrämmas lika lätt och skuttar morskt förbi de blodiga händer som ligger spridda i en smal spiraltrappa.«

suckar den ena vålnaden och smackar i ena mungipan.

Gengångarnas samtal avbryts av en ljuv stämma som ekar mellan de tjocka stenväggarna. Kastelets egen operasångare *Eric Thorslund* bjuder på en kärleksvisa från 1800-talet som vibrerar i hjärtat.

Ärtsoppa och frivilliga krafter

På borggården serveras värmande ärtsoppa till alla soldater som har klarat av sin expressutbildning. Alla får diplom och jag passar på att byta några ord med kapten *Hurtigs* och styckjunkare *Dunders* alter egon; *Erik Himmelstrand* och *Anders Joninger*. De berättar att nattvandringen på Kastelet arrangeras för tionde gången i år.

– Ingen föreställning är den andra lik och detta blir verklighet genom ideella krafter, säger Erik.

»Elden och passionen seglar mellan aktörerna. Eldglitter fyller luften och hon ser ut som en förälskad älva.«

– Vaxholms Fästnings Museivänner gör en enorm insats för att nattvandringen ska bli av, fyller Anders i.

Erik är museichef och det är sambon *Anki Andersson* som har skrivit manus till kvällens föreställning. Anders jobbar som guide på fästningen och med sitt förflutna inom det militära var det han som dresserade oss i exercisövningarna.

Glödande eldshow

Den stjärnklara natten har övergått i minusgrader. Men när eldshowen sprakar igång höjs temperaturen flera grader. Mäktig musik fyller borggården och en kvinna i vit fotsid klänning svävar fram med ett paraply av eld. Bakom henne

dansar hennes svarta motsats med snurrande eldpinnar. Elden och passionen seglar mellan aktörerna. Eldglitter fyller luften och hon ser ut som en förälskad älva.

– Vilken fantastisk kväll, viskar damen bredvid mig till sitt sällskap.

Jag nickar instämmande för mig själv och tänker att jag varit med om något helt oväntat. En lärorik kväll då alla möjliga kulturella inslag har landat över mig. Historia, krigskunskap, fäktningskonst, eldig dans och spöken som väckts till liv. Undrar vad som väntar i nästa års nattvandring? 🍷

Mer info på www.vaxholmsfastning.se

Rysshärjningarna känns i museet

HAMN

I Fisksätra, Saltsjöbaden finns sedan försommaren i år Sveriges första slagfältsmuseum, »HAMN«. Det är strategiskt beläget nära Baggensstället. Farleden har i alla tider varit en viktig sjöväg mellan Stockholm och den östra och södra skärgården.

TEXT o FOTO: Hans Brandt

MUSEET INVIGDES med stor publik den 13 augusti av *Mats Gerdau* från Nacka Kommun och kulturminister *Lena Adelsohn Liljeroth*. Det vill säga på årsdagen av slaget vid Baggenstället. Projektet har bland annat finansierats med EU-bidrag.

Museichef
L-G Nilsson med
karolinersoldat

För de flesta av oss skärgårdsintresserade betyder året 1719 något alldeles speciellt. Det var då ryssarna brände allt utom kyrkorna i Stockholms skärgård. Det är också därför det är svårt att numera hitta riktigt gamla träbyggnader i Stockholms skärgård. När ryssarna under tsar Peters befäl hade tagit sig förbi skärgården var målet att nå Stockholm, men i Baggenställets grunda och smala vatten blev motståndet från de svenska försvararna för stort och ryssarna retirerade. Vem som vann slaget den 13 augusti 1719 är oklart, men Stockholm och Sverige förblev svenskt. Hur skulle det annars ha varit idag?

Levande rum

HAMNs museichef *LG Nilsson* med kollegor har på ett föredömligt sätt byggt upp museet kring 1700-talets krigshistoria och museet åskådliggör på ett intressant sätt slaget vid Baggenstället. På museet finns allt från gamla föremål hittade under utgrävningarna, till ett ytterst levande rum med höga kanon- och gevärsljud med skakande golv som gör att man nästan tror att man är med vid slaget vid Baggenstället. Utgrävningarna efter föremål har pågått

i sju år och tusentals föremål har hittats som hjälpt arkeologerna att dokumentera de dåtida händelserna. Många av föremålen finns på museet och dessutom en autentisk så kallad ryssugn.

De många interaktiva möjligheterna gör museet ytterligare intressant, inte minst för de yngre. Man kan titta, lära, känna och uppleva... och på riktigt tro att man kanske var med. Det historiska knyts på ett galant sätt ihop med de nutida omgivningarna kring och i Fisksätra, en modern och levande förort som är Sveriges mest tätbefolkade med 7 500 innevånare från 80 länder.

Gör ett besök med hela familjen. Små som stora kommer att uppskatta det. Är du båtbumen? Lägg till vid den långa piren vid museet. På museet finns också konferensmöjligheter och en restaurang är under planering. Ett stycke från museet ligger det högt belägna monumentet på Skogsö som också påminner om slaget. 🇸🇪

Fakta/HAMN:

HAMN – står för Historiearvmuseet i Nacka. Beläget cirka 20 minuter från Stockholms city med tåget Saltsjöbanan till Fisksätra eller med bil/båt. Bra parkerings- och förtöjningsmöjligheter. För mer info se www.hamnmuseum.se.

»På museet finns allt från gamla föremål hittade under utgrävningarna, till ett ytterst levande rum med höga kanon- och gevärsljud med skakande golv...«

W

Badrock i marin stil. Lätt, bekväm, fodrad med frotté, fickor. Pris 1 495kr. Storlekar s/m eller l/xl. Kan beställas av Miklagård. www.miklagard.nu. Pop-up-butik på Riddargatan 36, Stockholm i okt, nov, dec. Öppettider mån-fre 13.00-19.00.

FOTO: PRIVAT

Ett alldeles speciellt hus

Vi fick nys om ett »vansinligt vackert hus« som Linda Ahrnborg beskrev villan i skärgården som hennes man har byggt. Det tar in naturen och ljuset med stora öppningsbara panoramafönster som gör att man kan förvandla allrummet till en enda jättestor altan. Det finns en braskamin som är vridbar så man kan njuta av den från flera håll i rummet.

Ökad turism i skärgården

Det ska satsas mer på att locka ut turister till skärgården. Ett samarbetsavtal har tecknats mellan de sju skärgårdskommunerna, landstinget, länsstyrelsen, Skärgårdsstiftelsen och Stockholms stad. Avtalet är en fortsättning på projektet Skärgårdsstrategin. Då fick man 60 miljoner kronor av Tillväxtverket. Som bland annat möjliggjorde flytten av en optisk telegraf till Grisslehamn och en ny båtlinje från Norrtälje. Nu startar ett nytt treårigt projekt. Med bland annat en webportal www.stockholmarchipelago.se som lockar med olika upplevelser. Till exempel vrakdykning, fiske, kajakpaddling och mat. Målet är ökad tillväxt och sysselsättning genom en förlängd säsong.

FOTO: ROINE KARLSSON

Åk svävare!
Gör en otforglömlig svävar tur över Mellanskärgårdens isbelagda fjärdar. Vi erbjuder spännande paketlösningar, både för små och stora sällskap.
Svävartaxi

SvischAir, Svartsö
Tel: 070 211 13 81
www.svischair.se

Taxi • Rundturer • Charter med svävare i Mellanskärgården!

Anders Thorén, Djurö • trafiklinjer.se • 070-311 94 54

SVÄVARTAXI
RUNDTURER OCH ÄVENTYR
-Upplev skärgården på vintern!
Snabba och smidiga transporter. Resor från och till fastlandsbryggorna. En svävare tar upp till fem personer eller motsvarande last. Vid behov ordnar vi flera svävare eller kör fler vändor.

N. STAVSUDDA HANDEL
www.stavsudda-handel.se
Tel. 070-595 63 98

Vi har material för trädgård & strand
Natursten • Jord Aterförsäljare Hasselforsjord
Grus • Krossprodukter
Containers • Transporter

Även leverans i storsäck!

Rodenåkarna
0176-767 50. www.rodenakarna.se

ELBIL - CLUBCAR

Vi har elbilar till skärgården
Bullrar inte, ryker inte och luktar inte
Elbilen som är pålitlig i alla väder

Ring 08 –10 82 83

Veteranbåten

Tidning för svensk veteranbåtskultur

Bli medlem du också! 5 nummer
veteranbåtskultur per år.
Sätt in 250:- på PG 204697-7
eller BG 5418-1128.

Museiföreningen Sveriges Fritidsbåtar
www.veteranbaten.se
info@veteranbaten.se 08-7837904

SÅ HÄR SER RADIO UT PÅ WEBBEN.

Nu kan du lyssna på Skärgårdsradion i webbradio eller med våra gratisappar*.

Stockholms skärgårds egen radiostation bjuder på en skön musikmix, aktuella gäster och Sveriges bästa programledare Jesse & Loogna m.fl. Och självklart kustväderprognoser varje timme, nyheter, ankringstips och reportage från öarna.

Så ladda ner, koppla av och njut av de härliga bilder man bara ser på radion.

**Ladda ner Skärgårdsradions app för din smartphone i App Store, Google Play eller Windows Store.*

90,2
skärgårdsradion.se

Kärlek och konst på Redutten

ÖFOLK I Reduttens kreativa korridorer samsas konst, kultur och kärlek. Mellan tjocka murar och i ljusa ateljéer rymms musiker, silversmeder och skulptörer. Det var här i Rindös västra befästning som Eva Tuvhav och Johan Gullberg förenades genom konsten och förälskade sig i varandra.

TEXT o FOTO: Gunnika Isaksson-Lutteman

»» **DET MILITÄRA** befästningsverket Rindö redutt stod färdigt 1863 och var då en nyckel i Stockholms försvar. Nu har fästningen själv belägrats av den ideella konstnärsföreningen Redutten och tillsammans har de drivit Galleri Kaponjären, där medlemmarna själva eller inbjudna gäster visat sina alster.

Ett tjugotal konstnärer verkar i den kreativa miljön som deras ateljéer skapar. Inspirationen flödar genom militärens gamla tillhåll och ger liv åt fantastiska verk inom olika konstarter såsom textil, bokbinderi, måleri, smide, film och arkitektur.

Bröllop i konstens korridorer
Vaxholmsbon *Johan Gullberg* var en av de första som inredde sin ateljé i Redutten och här skapar han konst med blick för havet. I hans fönster står till exempel »Horisontmannen« och spanar ut över

Kodjupet. Johan har jobbat som konstnär sen han var ung och har utvecklat ett sant öga för detaljer. Han letar ofta skrot för att skapa vackra alster av men tecknar och målar lika gärna.

En spiraltrappa från Johans hörnrum leder ner till *Eva Tuvhav Gullbergs* ateljé där hon formar skulpturer i överraskande material. På ett slitet pingisbord skapar hon bland annat formationer av virkade dukar och i hennes ateljé avspeglas Evas varma personlighet. Eva upptäckte konsten senare i livet, några år innan hon upptäckte Johan i Reduttens korridorer.

Nu är de gifta och bröllopet hölls så klart på Redutten med utsikt över vallgraven och havet.

– Det är elva år sedan vi gifte oss, konstaterar Eva och vandrar tillbaka i minnet, temat var växtlighet och vi hade en gigantisk trevningstårta dekorerad med marsipanblad.

Johan fortsätter i hennes tankebanan

och berättar att de drygt hundralet gästerna bjöd på knytkalas och att de själva kallade bröllopet för ett socialt experiment.

– När jag berättade för min mamma att jag skulle gifta mig utbrast hon att det var ju något jag aldrig provat förut, skratrar Johan och tittar ömt på Eva.

Förälskelse och förståelse

Det hela började med att de sällskapade i lunchrummet på Redutten. Fikapauserna på den soldränkta trappan blev längre och längre. De trivdes tillsammans och skratrade mycket.

– Jag insåg att jag var kär när jag kom på mig själv gå och nynna på Barbara Streisands hit »I'm a woman in love«, säger Eva och ler.

För Johan gick det långsammare och han behövde lite hjälp från en vän som pushade honom att ta steget.

– Men jag märkte när jag gick förbi

»De spinner loss på samma saker men förlorar inte sig själva och de behåller sin identitet både i själen och i konsten.«

Evas ateljédörr så brummade till i kroppen. Det var som om ett magnetiskt fält som gjorde att jag drogs ditåt, minns Johan och visar med kroppen hur Evas dragningskraft påverkade honom.

Eva och Johan förstod varandra och varandras konst direkt. Ingen av dem behövde ändra på sig och de låter den andre vara som den är. De spinner loss på samma saker men förlorar inte sig själva och de behåller sin identitet både i själen och i konsten. Men de är också varandras ärligaste kritiker.

– Vi vet hur vi funkar och känner varann väl, säger Johan och fortsätter, det finns en respekt och vi lyssnar på varann.

– Det är en trygghet att vila i förståelsen, fyller Eva i.

De säger att det är svårt att beskriva i ord varför de två fungerar så bra ihop. Men Johan och Eva matar snart varandra med ord och meningar när de berättar att konsten är en del av en själv och

att de ser varandra i den delen. Hur de är sina konstnärskap, hur de existerar i sin livsfilosofi. De ser den andre som en förlängning av sig själv för de har samma associationsbanor och en stark tillit till varandra. De menar att konsten är skör och sårbar, precis som kärleken.

– Konst och kärlek går ihop, sammanfattar de samtidigt.

Tid för konst

Eva har vikt sina söndagar för ateljétid i Redutten och Johan brukar sno åt sig så många eftermiddagar han kan. På förmiddagarna jobbar han som kock på en förskola. Eva är förskolelärare och ateljérista. Hon håller dessutom kurser där hon utbildar barn och vuxna inom konst och skapande.

Ibland är de bara i ateljén. Det är inte alltid de producerar konstnärliga verk.

– Du måste låta tankarna landa och den processen är viktig, säger Eva och

förtydligar, målet är inte slutresultatet.

Sådana dagar lägger de upp fötterna på bordet och tänker tillsammans. Tillsammans i konsten och kärlekens tecken.

Vill du veta vad som händer på Redutten? Läs mer på www.redutten.se 🐾

BILD: ERIK »KULAN« WENNBERG

Liket som trotsade all snö och is

Katarina Norman på Rödlöga var en riktig krutgumma som gjorde avtryck ända in i döden. En dramatisk vinterdag i mars 1951 höll hennes likkista på att inte komma fram till gravkoret på Blidö.

MED DENNA OLJEMÅLNING har konstnären Erik »Kulan« Wennberg förevigat händelsen som han har hört talas om.

Vi var hos en gammal tant som hade telefonväxeln på Blidö. Mary. Hon berättade, säger Erik och för historien vidare.

När Katarina dog efter en tids sjukdom var det en riktigt sträng vinter. Det var så mycket is att ångbåten Waxholm III som transporterade hennes likkista körde fast. Med mycket möda och stort besvär drogs kistan med häst och släde, i mörker och kyla ända fram till Blidö kyrkogård. Gravkoret var kraftigt igensnöad. Det blev till att

skotta fram dörren för att kunna släpa in kistan den sista biten till Katarinas slutliga vila. Kanske var det hennes andes sätt att göra en besvärlig sorti av sin tid på jorden. Katarina Norman var ett typiskt skärgårdsoriginal som kunde vara fräck i mun. De som träffade henne gjorde hon intryck på.

Bertil Nordlund har ett minne av henne som han aldrig glömmer, berättar Erik och fortsätter:

Det var när han var barn och fick skräp i ögat och hon slickade bort det. Han glömmer aldrig hennes sträva tunga i ögat. Han tyckte det var jätteläbbigt.

/ JOSEFIN EKBERG

»Gravkoret var kraftigt igensnöad.
Det blev till att skotta fram dörren...«

Guiden

Välkommen på julmarknad
i Nynäshamns fiskehamn
lördag 6 – söndag 7 dec.
Se mer info på sid 84–85.

Din Skärgårdsguide

Hjälper dig att hitta alla krogar, vandrarhem,
spa, sjötaxi och sjöräddning. Och mycket mycket mer ...

Julmarknader

Östhammar/Öregrund

Norrboda/Gräsö – lördag 22 november

Norrboda bygdegårds traditionella julmarknad. Här finns havtorn, sylt och saft, tomtar, smycken, hembakat, julgrupper, loppis, julkärvar, karameller och mycket mer. Kl 11–15.

Hargshamn

Folkets hus –lördag 22 november

Traditionell julmarknad med hantverk. Kl 10–15

Östhammar –

söndag 30 november

Skyldsöndag med trevlig julmarknad på Rådhusorget med försäljning av julpynt, bakverk och mycket mer. Passa även på att gå runt och beundra alla vackert dekorerade skyltfönster. Besök även pepparkakshustävlingen i Rådhusalen mellan kl 15–19.

Öregrund –lördag 6 december

»SKYLTLÖRDAG« i Öregrund.

Tipspromenad – 1.a pris 1000 kr, rösta fram finaste skyltfönstret, häst och vagn, specialerbjudanden i butikerna, aktiviteter på biblioteket och i kyrkan samt på hembygdsgården. Turistbyrån har öppet. Kl 15–18.

Jul på Gärdebyn, Alunda – söndag 7 december

Välkommen till en hemtrevlig julmarknad och en stämningsfull eftermiddag. Försäljning av hantverk, bakverk, lax, granar, kransar och mycket mer.

Forsmarks bruk – söndag 14 december

Traditionell julmarknad, med försäljning och musik. Brödbakning i bagarstugan, häst- och slädåkning, experimentverkstaden har öppet, tomten kommer med julklappar till barnen och mycket mer. Kl 11–16.

Alunda – söndag 14 december

Välkommen på julmarknad i Alunda centrum. Försäljning av granar, julpynt, lotterier mm. Kl 12–16.

Norrskedika – söndag 14 december

Vid Norrskedika hembygdsgård arrangeras en stämningsfull julmarknad. Här finner du julgranar, Raggarölax, bondgårds- och färskinnprodukter, hembakat, virkat, stickat, hemstöpta ljus och mycket mer. Kl 10–14.

Norra skärgården

Wallby handelsträdgård, Finsta – lördag 22 – söndag 23 november

En traditionell julmarknad med produkter av hög kvalitet från ett 30-tal hantverkare samt handelsträdgårdens egna produkter. Kaffe med hembakt bröd serveras i ett av växthusen. Ponnyridning för barnen samt fiskdamm. Kl 11–15.

Färsna gård, Norrtälje – lördag 29 november

Gå omkring bland marknadständerna och ta sedan en fika i 4H:s Café. Syltat/saftat, ekologisk honung, stickat, korvar. Försäljning av rostad potatis och andra överraskningar. Kl 11–15.

Hallstavik – lördag 29 november

Det blir två marknader – en inomhus i Folkets Hus och en utomhus i centrum. Eget hantverk samt försäljning av bland annat karameller, munkar, kokostoppar, lax, rökt skinka och kläder. Matservering och café med glögg, kaffe, glögg och fikabröd. Föreningar från orten kommer att finnas på plats och sälja utomhus. Arr Häverö Dag förening.

Åsavallen, Edsbro – söndag 30 november

Traditionell julmarknad på Åsavallen. Julsånger framförda av elever från Edsbro skola kl 12 och 13. Försäljning av hantverk, julsaker och julpyssel mm. Servering av kaffe-glögg-korv och nygräddade våfflor. Tombola. Värmestuga i Björksättragården. Kl 11–14.

Blidö – lördag 6 december

Traditionell skärgårdsjulmarknad med lokalt hantverk. Färsk och rökt fisk, inlagt och gravat, korvar och pastej, renkött och ripa, godis och glögg, hemslöjd från öar och fastland, stickat och snickrat, virkat och tovat, eterneller och smycken, keramik och konsthantverk, kläder och skinn. Servering kaffe, våfflor, ångbåtsbiff och julgädda hamburgare, varma och kalla drycker och musik med Blidö jazzkapell. Almviks brygga.

s/s Blidösund från Stockholm till Blidö julmarknad

En klassisk resa med S/S Blidösund genom en skärgård på väg mot vinter, avg. Skeppsbron/Stockholm kl 09:00, åter i stan kl. 21:00.

Bokning på 08-411 71 13.

Marholmen – lördag 6 –

söndag 7 december,

lördag 13–söndag 14 december

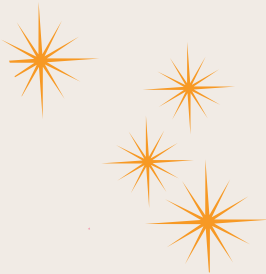
Traditionell julmarknad med alla de klassiska julvarorna och olika hantverk. Kl 11–15.

Norrälje stad – söndag 7 december

Stånd på gator och torg. Ett stort antal lokala hantverkare, matproducenter och skolklasser fyller marknadsstånden med sina produkter. Julmusik och glögg. Roslagens Lucia kröns på Stora Torget på eftermiddagen. Kl 11–17.

Pythagoras, Norrälje – söndag 7 december

Traditionell julmarknad bland tändkulemotorer i unikt industrimuseum. Många olika hantverk både utom- och inomhus. Tända brasar, tomtar och annat som tillhör julen. Café Smedjan inbjuder till en fikastund. Museet är öppet för visning. Kl 11–15. Rimbo – lördag 13 december
Rimbo julmarknad i centrum.
Väddö Julmarknad – lördag 13 december. Älmsta torg. Kl 11–14

Mellersta skärgården

Södra Stavsudda – lördag 22 november

Gammeldags julmarknad på **Nedergården**. Heminredning, köksprodukter och en massa annat. Rökt fisk. Servering av kaffe, hembakt, strömmings-, lax- och skinkmackor. Julgotter från Grenna Polkagriskokeri, glögg, julmust. Kl 11.

Skärgårdsmuseet, Stavnäs – lördag 29 november

Konfekt, hantverk, delikatesser och annat som hör en julmarknad till. Museets butik är öppen och där säljs kopior av gamla sjökort, vykort, spel, böcker m.m. Kl 11–15.

Runmarö Julmarknad – lördag 29 november. Utanför lanthandeln. Kl 11–14.30

Sandhamn – lördag 29 nov

En liten julmarknad med de lokala företagets delikatesser, konsthantverk och annat som hör julen till. Affärer, restauranger och caféer håller öppet. Kl 11.

Värmdö Bygdegård – söndag 30 december

Julmarknad på Värmdö Bygdegård på Skärgårdsvägen 291 i Värmdö. Kl 11–16.

Ingarö – söndag 30 november
Försäljning av handarbeten, julsaker, hembakt bröd, och lotterier. Korvgrillning och servering av kaffe med hembakt. Loppispyrlar, handarbeten, hembakat. Kl 12–15.

Djurö – söndag 7 december
Mini-julmarknad. Förutom arrangörerna, Gamla Järnaffär'n och Djurö Färghandels butiker, hittar du här lokal keramik, handsydd ekologiska accessoarer till liten och stor, smycken, julkransar, lokala delikatesser, stickat, barnkläder mm. Kl 11–16.

Västergården Bolby, Ljusterö – lördag 29 – söndag 30 november
Kaffe/te/saft/choklad, glögg med pepparkaka serveras till självkostnadspris. Kl 13–16.

Vaxholm – lördag 6 – söndag 7 december

Lions traditionella julmarknad. Lämna önskelistan på lördagen till tomten på rådhustrappan vid torget kl 13.00. Konsthantverk, julsånger, tomte, glögg och skinkmackor, fiskdamm, lotterier på varukorgar, kramdjur och julklappsvinster skänkta av butiker och företag i Vaxholm. Under lördagen kan du träffa Sjöräddningen nere i hamnen. Vaxholms Gosskör framträder under båda dagarna.

Galleri Roddarhuset, Vaxholm
6-7 december och 13-14 december. www.roddarhuset.se

Åkersberga Växtförsäljning – lördag 6 – söndag 7 december

Julmarknaden blandar gammalt med nytt och lyfter fram svenskt hantverk. Mathantverk, julpynt, julblommor och julgranar. Pepparkakshustävling där femteklassare i Österåkers kommun får ställa upp och tävla om bidrag till klasskassan. Dansuppvisningar, musikframträdanden, boksigneringar, trollerikonster etc. Ett luciatåg avslutar marknadsdagarna. Arr: Åkersberga Växtförsäljning & Wiraspelen

Södra skärgården

Ösmo – lördag 22 november

Julmarknad på Ösmo hembygds-gård. Kaffeservering med endast hembakat bröd och varmkorv. Musik i huvudbyggnaden. Kl 10–15.

Nynäshamn Godsmagasinet – lördag 29 november – tisdag 23 december

Julmarknad i Godsmagasinet. Slöjd och hantverk. Kl 10–16.
Torö – lördag 29 november
Julmarknad vid Torö lanthandel och bageri. Årlig julmarknad med knallar och korvgrillning. Kl 10–14.

Muskö Hembygds-gård – lördag 29 november

Försäljning av hemslöjd, hembakat, lotter m.m. Servering av kaffe, te, saft med enkla förtäring. Arr: Muskö Pensionärsförening. Kl 10–15.

Björkdals Gård, Muskö – lördag 29 – söndag 30 november

Gårdsjulmarknad på Björkdals Gård hittar ni rökt fårfiol, lammkorv, hembakat och annat smätt och gott. På logen är det kaffeservering. Välkomna att se hur fåren har det. Arr: Familjen Öhman. Kl 10–16.

Nynäshamn hembygds-gård – söndag 30 november

Julmarknad på Nynäshamns hembygds-gård. Kl 11–15. Julmarknad på Kupan. Kl 11–15.

Trosa – söndag 30 november

Traditionsenlig gammeldags marknad som anordnas av Trosa Turistbyrå. Fokus på hemodlade gårdsprodukter, egentillverkade

konsthantverk, bruksvaror, saft, sylt, sömnader och snickerier, allt med klass och kvalitet. Kl 10–15.

Landsort – lördag 6 december Jul på Landsort

Program:

- 11.00–22.00 Saltboden Pub öppen
- 11.00–16.00 Vandrhemmets café öppet med fika och smörgås
- 11.15 Adventsmusik i Landsorts kapell
- 12.00–14.00 Fyren öppen för guidade visningar
- 12.00–17.00 Lotstornet öppet med servering av glögg
- 12.30 Adventsmusik i Landsorts kapell
- 13.00–16.00 Hantverksbutiken Sjöpricken öppen
- Lilla vinterkonstvandringen

hela dagen, Ole Drebolds ateljé öppen

• Ersta Batteri visas efter förbokning till Jaak Kriisa, tfn 072-200 05 06

Utö – lördag 6 – söndag 7, lördag 13 – söndag 14 december

Traditionell julmarknad vid Utö Vårdshus.

Dalarö – lördag 6 – söndag 7 december

Skärgårdens längsta julmarknad från Kanalbron, via Dalarö torg, Odinsvägen, Tullhuset till Kanalbron. Julbord från första advent på Hotell Bellevue, Bistro Solsidan och Smådalarö gård. Kl 10–16.

Tullgarn, Trosa – lördag 6 – söndag 7, lördag 13 – söndag 14 december

Julmarknad i Drottning Victorias Hovstall & Orangeriet. Tullgarn lyses upp med facklor och marschaller. Hantverk t.ex. halmbockar, näverslöjd, träslöjd, julgodis, korvar, sylt & marmelader, stickade produkter och brända mandlar. Guidad visningar av slottet även dramatiserad visning med julsång i Slottets stora matsal. I Orangeriet tar Tomten emot önskningar från barnen, dans kring granen, utställare, sagostund och mycket mer. Arr: Tullgarns Vårdshus. Kl 11–17.

Nynäshamn Fiskehamn – lördag 6 december – söndag 7 december

Ta en tur med ångtåget eller ångbåten till Nynäshamns julmarknad med försäljning av bröd, sylt, blommor, smycken, choklad, godis, korv, hantverk med mera. Ponnyridning. Tomten åker wakeboard. Kl 11–16.

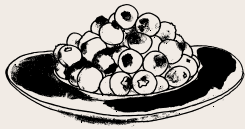
Häringe Slott – söndag 14 och söndag 21 december

Julmarknad med julgransförsäljning, hantverk och klassiskt julgodis. Café och slottet öppet som vanligt. Kl 11–17.

Fällnäs Gård, Surunda – lördag 20 december

Försäljning av viltkött, ost och ägg från Sanda gårdsmejeri, bröd från Torö bageri, kafé. Stenstallet håller öppet. Kl 10–15.

»Lite gott
att äta och
någonstans
att bo.«

Krogar

Öregrund/Östhammar

GLADAN RESTAURANG, ÖSTHAMMAR
0173-218 00
FORSMARKS VÄRDShUS,
FORSMARK 0173-501 00
www.forsmarkswardshus.se
KINA-THAI RESTAURANG,
ÖSTHAMMAR
0173-175 54, 073-742 27 72
LEUFSTABRUKS VÄRDShUS &
KONFERENS, LÖVSTABRUK
0294-311 22
www.leufstabrukswardshus.se
SJÖKROGEN, ÖSTHAMMAR
072-721 25 29
www.sjokrogeniosthammar.se
ÅNGBÅTSMAGASINET, ÖSTHAMMAR
0173-100 30
www.angbatsmagasinet.se

Norra skärgården

BERGSTUGAN RESTAURANG & BAR,
NORRTÄLJE
0176-101 29
www.bergstugan.net
BLIDÖ HAMNKROG, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidohamnkrog.se
FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 42, www.fejan.se
FURUSUNDS VÄRDShUS, FURUSUND
0176-803 44
www.furusundswardshus.se
GRISSEHAMNS GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngard.se
GROSSHANDLARGÅRDEN,
MARHOLMEN
0176-20 81 00/75
www.marholmen.com
HAVSPIREN RESTAURANG, NORRTÄLJE
0176-162 20
www.havspiren.se
HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
KÄRLEKSUDDENS
SKÄRGÅRDSRESTAURANG, NORRTÄLJE
0176-101 11
www.karleksuddennorrtalje.se

L8 I HAMNEN, GRISSEHAMN
070-273 20 42
www.l8ihammen.se
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se
LYRAN KONFERENS MARHOLMEN,
NORRTÄLJE
0176-20 81 00 (restaurangen)
www.lyrankonferens.se
PIZZERIA GRÄDDÖ, GRÄDDÖ
0176-400 11
ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50
www.atellet.se

Mellersta skärgården

BAGERIET BAR & RESTAURANG,
STAVSNÄS
08-571 504 60
www.stavsnashembageri.se
BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54
www.bullandokrog.se
DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
FINNHAMNS CAFÉ & KROG
08-542 462 12
www.finnhamn.se
FREDRIKSBERGS HOTELL,
VÄRMDÖ/RINDÖ
08-541 380 50
www.fredriksborghotel.se
GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
GÄLLNÖ BAR & CAFÉ, GÄLLNÖ
www.gallno.se
HUSMOR LISA, VAXHOLM
070-200 94 14
www.husmorlisa.se
INGMARSÖ KROG, INGARSÖ
08-542 468 00
www.ingmarsokrog.com
NORRA STAVSUDDA HANDEL,
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
NYCKELVIKENS HERRGÅRD, NACKA
08-718 00 21
www.nyckelviken.com
RESTAURANG PONT,
HÄGERNÄS STRAND
08-756 32 20
www.restaurangpont.se
RESTAURANT J, NACKA STRAND
08-601 30 25
www.restaurantj.com
RESTAURANG RÖKERIET,
FJÄDERHOLMARNÄS
08-716 50 88
www.rokeriet-fjaderholmarna.se
SANDHAMNS VÄRDShUS,
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SOLBRÄNNAN RESTAURANG & CAFÉ,
ÖSTERSKÄR,
08-540 609 09
www.solbrannan.se
SVARTSÖ KROG, SVARTSÖ
08-542 472 55
www.svartsokrog.se

VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
WIKSTRÖMS FISK, MÖJA
08-571 641 70
www.wikstromsfisk.se
ÖSTANÅ SJÖKROG, ROSLAGS-KULLA
08-543 531 00
www.ostanasjokrog.se

Södra skärgården

ANTONS KROG, TROSA
0156-127 49,
www.antonskrog.se
BOMANS HOTELL & RESTAURANT,
TROSA
0156-525 00, www.bomans.se
BÅTSHAKET, ÅLÖ
08-501 574 63
www.batshaket.se (sommartid)
KÖKERIET, NYNÄSHAMN
08-520 100 23
www.nynasrokeri.se
KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL,
ÖSMO
08-520 390 30
www.korunda.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
NÄMDO KÖK & BAR, NÄMDO
08-571 563 79
www.gunslivs.se
ORNÖ KROG, ORNÖ
08-501 560 00
www.ornokrog.se
SKANSHOLMENS SJÖKROG, HÖLÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com
SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se
TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
ÅGÅRDEN HOTELL, RESTAURANG &
TRÄDGÅRDSBAR, TROSA
0156-400 90
www.agarden-trosa.se

Åland

KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE,
ECKERÖ
+358 (0)18 380 00
www.karingsund.ax
PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Caféer

Öregrund/Östhammar

ADAS KAFFESTUGA, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskaffestuga.se
BETTANS HEMBAGERI, GIMO
0173-120 20
www.bettanshembageri.se

EDS HANDELSTRÄDGÅRD, ÖSTHAMMAR
0173-108 99
www.edstradgard.se
FORSMARKS VÄRDShUS CAFÉ,
FORSMARK
0173-501 09
www.forsmarkswardshus.se
MJÖLNARENS MAT & CAFÉ,
ÖSTHAMMAR
0173-128 88
www.cafemjolnaren.com
NORRSKEDIKA HOTELL, NORRSKEDIKA
0173-150 55
www.gamlajarnhandeln.se
SUNDBODEN, ÖREGRUND
0173-133 64, 0709-46 84 18
www.sundboden.se
TRÅT'S CAFÉ & BAR, ÖSTHAMMAR
0173-76 14 99
www.facebook.com/trats-cafe
ÖRSKÄRS FYR, VANDRARHEM &
SERVERING
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se

Norra skärgården

LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se
SIARÖFOTRET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se
TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se

Mellersta skärgården

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA VÄRDShUS
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
GÄLLNÖ BAR & CAFÉ
www.gallno.se
NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergharden.com
SOLBRÄNNAN RESTAURANG & CAFÉ,
ÖSTERSKÄR
08-540 609 09 (sommartid)
www.solbrannan.se
VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbrygghus.se

Södra skärgården

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR,
LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se
ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Vill du också synas här?
För 500 kronor ex moms är
platsen din. I ett helt år.

Hotell/pensionat/B&B

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se

GUNILLAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
0173-125 26, 070-648 98 75
www.gunhem.se

LEUFSTABRUKS VÄRDShUS & KONFERENS, LÖVSTABRUK
0294-311 22
www.leufstabrukwardshus.se

NORRSKEDIKA HOTELL & CAFÉ, NORRSKEDIKA
0708-841 442
www.gamlajarnhandeln.se

KRISTINAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
070-238 15 46
www.kristinas.se

KLOCKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0705-55 65 85
www.klockargardenoregrund.se

LANGER'S HOTELL, HÄVERÖDAL
0175-224 25
www.langerhotell.se

UDDENS B & B, ÖREGRUND
0173-302 20, 070-316 59 99
www.uddensbb.se

VILLA ROSENBERG, SNESSLINGEBERG
0173-170 00
www.villarosenberg.se

VILLA ÖSTHAMMAR, ÖSTHAMMAR
070-56 51 877
www.villaosthammar.se

PENSIONAT ANKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-305 12
www.ankargarden.se

Norra skärgården

FURUSUNDS VÄRDShUS, FURUSUND
0176-803 44
www.furusundsvardshus.se

GRISSEHAMNS GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngard.se

HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se

KVARNUDDEN, GRÄDDÖ
0176-400 50, 0733-833 786,
0739-87 20 03
www.kvarnudden.se

LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidovardshus.se

LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27 www.lyckhem.nu

LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

SALNÖ GÅRD, VÄDDÖ
0176-931 30
www.salnogard.se

SVEN FREDRIKSSON BED & BREAKFAST, NORRTÄLJE
070-209 42 43
www.svenfredriksson.com

VILLA DAGMAR, FURUSUND
070-757 57 46, 076-212 98 97
www.villadagmar.se

WIK BED & BREAKFAST, SÖDERBYKARL
0176-27 03 22, 070-789 69 98
www.wikbnb.se

ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50
www.atellet.se

Mellersta skärgården

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40
www.bogesundsgarden.se

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

FREDRIKSBORGS HOTELL, VÄRMDÖ
08-541 380 50
www.fredriksborghotel.se

GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

HOTELL BLÅ BLOM, GUSTAVSBERG
08-574 112 60
www.blablom.se

INGMARSÖ NORRGÅRD, INGARSÖ
0733-57 26 74, 0708-77 03 34
www.ingmarsonnorgard.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

NORRGÅRDEN B&B, INGARSÖ
0708-250 258
www.ingmarsonnorgard.se

SANDHAMNS VÄRDShUS, SANDHAMN
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se

SANDS HOTELL, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se

VAXHOLMS B&B, VAXHOLM
0703-725 333
www.vaxholmsbedandbreakfast.se

VILLA PARADIS B&B, VAXHOLM
0768-67 67 20
www.villaparadis.se

Södra skärgården

BOMANS HOTELL & RESTAURANT, TROSA
0156-525 00
www.bomans.se

HÄRINGE SLOTT, VÄSTER HANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se

KÖRUNDA GOLF & KONFERENS-HOTELL, ÖSMO
08-520 390 30
www.korunda.se

NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se

SMÄDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se

SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.com

TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se

ÅGÅRDEN HOTELL, RESTAURANG & TRÄDGÅRDSBAR, TROSA
0156-400 90
www.agarden-trosa.se

Åland

PENSIONAT SOLHEM, MARIEHAMN
+358 18 163 22
www.visitaland.com/solhem

PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Vandrarhem

Öregrund/Östhammar

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

ÖRSKÅRS FYR, VANDRARHEM & SERVERING
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se

Norra skärgården

ARHOLMA NORD - ARCHIPELAGO LODGE
0176-560 40
www.arholmanord.se

ARHOLMA VANDRARHEM BULL-AUGUST GÅRD
0722-43 35 89, 0176-560 18
www.bullaugust.se

BLIDÖ HAMNKROG, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidohamnrog.se

FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 41, www.fejan.se

FRITIDSBYRN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-441 69, 0708-800 838
www.fritidsbyn.se

STF LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se

SIARÖFÖRDET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se

STF LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27
www.lyckhem.nu

STF VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE
0176-133 16
www.vandrarhemnorrtalje.se

Mellersta skärgården

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40
www.bogesundsgarden.se

STF BOGESUNDS SLOTT-VANDRARHEM & KONFERENS, VAXHOLM
08-541 750 60
www.bogesund-slottsvandrarhem.se

STF FINNHAMNS VANDRARHEM
08-542 462 12
www.finnhamn.se

STF GRINDA VANDRARHEM, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

GÄLLNÖ VANDRARHEM
08-571 66 117
www.gallno.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM, SVARTSÖ
073-982 07 44
www.svartsonorra.se

Södra skärgården

EKUDDENS VANDRARHEM, GÄLÖ
0707-60 92 90
www.ekuddensvandrarhem.se

FJÄRDLÅNG O HUVUDSKÅRS VANDRARHEM
073-595 53 03
www.enebackens.se

GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND
08-571 561 10,
www.grundet.se

LANDSORTS VANDRARHEM, LANDSORT
08-520 341 05,
www.landsort.com

STF STUDIO LAGNÖ, TROSA
0156-224 70,
www.studiolagno.se

STENSUNDS FOLKHÖGSKOLA, TROSA
0156-532 02
www.stensund.se

Rum

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se

GUNILLAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
0173-125 26, 070-648 98 75
www.gunhem.se

Mellersta skärgården

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT, IDÖBORG
08-571 590 66
www.idoborg.se

Stugor

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND

070-280 54 42
www.bokajak.se

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND

0173-302 00
www.epokgarden.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ

0173-360 18
www.ravsten.se

ÖRSKÅRS FYR, VANDRARHEM & SERVERING

0173-340 21
www.orskarsfyr.se

Norra skärgården

GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING

0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ

0176-404 99
www.lidovardshus.se

LJUSTERÖ SKÄRGÅRDCENTER, LJUSTERÖ

08-542 424 01
www.ljusteroskargardscenter.se

LYCKHEM SKÄRGÅRDPENSIONAT, BJÖRKÖ

0176-940 27
www.lyckhem.nu

LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN

0176-20 81 00
www.marholmen.com

SANDVIKEN CAMPING & HAVSBAD, VÄDDÖ

0176-503 15
www.sandvikencamping.se

FRITIDSBYN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ

0176-441 69, 0708-800 838
www.fritidsbyn.se

LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ

0176-404 99
www.lidovardshus.se

Mellersta skärgården

FJÄRDEN

070-832 88 63
www.fjarden.se

GRINDA STUGBY, GRINDA

08-542 494 91
www.grindawardshus.se

GÄLLNÖ VANDRARHEM

08-571 66 117
www.gallno.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT, IDÖBORG

08-571 590 66
www.idoborg.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA

0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

STF FINNHAMN, FINNHAMN

08-542 462 12
www.finnhamn.se

STOCKHOLMS SKÄRGÅRDSSTUGOR

08-570 231 31
www.skargardsstugor.se

Södra skärgården

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR, LANDSORT

08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ

08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

TROSA HAVSBAD, TROSA

0156-124 94
www.trosahavsbad.se

UTÖ STUGA, UTÖ

070-251 01 21
www.utostuga.se

Åland

KÄRINGSUND

RESORT & CONFERENCE, ECKERÖ
+358 (0)18 380 00
www.karingsund.ax

Camping

Södra skärgården

TROSA HAVSBAD, TROSA

0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Konferens

Öregrund/Östhammar

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND

0173-302 00
www.epokgarden.se

LEUFSTABRUKS VÄRDHUS & KONFERENS, LÖVSTABRUK

0294-311 22
www.leufstabrukwardshus.se

PENSIONAT ANKARGÅRDEN, ÖREGRUND

0173-305 12
www.ankargarden.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ

0173-360 18
www.ravsten.se

Norra skärgården

FEJANS KROG, FEJAN

0176-430 41
www.fejan.se

FURUSUNDS VÄRDHUS, FURUSUND

0176-803 44
www.furusundsvardshus.se

HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN

0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ

0176-404 99
www.lidovardshus.se

LYRAN KONFERENS MARHOLMEN, NORRTÄLJE

0771-16 17 00 (bokningen)
www.lyrankonferens.se

NORR MALMA HB, SVANBERGA

070-370 33 91
www.fyrspann.se

SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV

0176-432 12
www.soderarm.com

ÅTELLET I NORRTÄLJE

0176-70 04 50
www.atellet.se

Mellersta skärgården

BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ

08-571 458 54
www.bullandokrog.se

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM

08-541 322 40
www.bogesundsgarden.se

BOGESUNDS SLOTTSVANDRARHEM & KONFERENS, VAXHOLM

08-541 750 60
www.bogesundsslotts-vandrarhem.se

DJURÖNÅSET, DJURÖ

08-571 490 00
www.djuronaset.com

FREDRIKSBORGS HOTELL, VÄRMDÖ

08-541 380 50
www.fredriksborghotel.se

GRINDA VÄRDHUS, GRINDA

08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT

08-571 590 66
www.idoborg.se

MÖJA GÄSTHEM

0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

NJUTA SPA, NACKA STRAND

08-21 21 68, 0707-21 21 26
www.njutaspa.se

SAILING EVENTS, VÄRMDÖ

08-571 471 00
www.sailingevents.se

SANDS HOTELL, SANDHAMN

08-571 530 20
www.sandshotell.se

ÄVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA

08-540 881 16
www.aventurenso.se

Södra skärgården

GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND

08-571 561 10
www.grundet.se

HÄRINGE SLOTT, VÄSTER HANINGE

08-504 204 40
www.haringeslott.se

KÖRUNDA GOLF & KONFERENS-

HOTELL, ÖSMO
08-520 390 30
www.korunda.se

LAGNÖ STUDIO, TROSA

0156-224 70,
www.studiolagno.se

LANDSORTS VANDRARHEM, LANDSORT

08-520 341 05,
www.landsort.com

SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ

08-501 551 00
www.smadalarogard.se

Åland

PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN

+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Grupp- och ledarskapsutveckling

ÄVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA

08-540 881 16
www.aventurenso.se

Bröllop

Öregrund/Östhammar

FORSMARKS VÄRDHUS, FORSMARK

0173-501 00
www.forsmarksvardshus.com

Norra skärgården

BRÖLLOP PÅ SÖDERARM

0176-432 12
www.soderarm.com

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ

0176-404 99
www.lidovardshus.se

LYRAN KONFERENS MARHOLMEN, NORRTÄLJE

0771-16 17 00
www.lyrankonferens.se

NORR MALMA HB, SVANBERGA

070-370 33 91
www.fyrspann.se

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ

0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

Mellersta skärgården

BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ

08-571 458 54
www.bullandokrog.se

DJURÖNÅSET, DJURÖ

08-571 490 00
www.djuronaset.com

SANDS HOTELL, SANDHAMN

08-571 530 20
www.sandshotell.se

Södra skärgården

HÄRINGE SLOTT, VÄSTER HANINGE

08-504 204 40
www.haringeslott.se

Sjötaxi/båtturer

Norra skärgården

ALLT I SJÖTJÄNST, SÖDERÖRA
0176-850 15, 070-625 44 01
www.alltisjotjanst.se
ENSKÄRS SJÖTRANSPORT, RÅDMANSÖ
070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se
GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE, GRÄSKÖ
070-845 58 63
SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.taxibat.nu
LÖPARÖ MARINA, BERGSHAMRA
0176-26 43 25, 070-272 17 72
www.loparomarina.se
ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SÖDERÖRA
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
SANDKILEN HELMI, BLIDÖ
070-609 01 34, 070-246 03 48,
070-496 10 91
www.helmi.se

Mellersta skärgården

CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se
EMINESS CHARTERSEGLING
070-582 21 22
www.seglaiastockholm.se
GUSTAFS TAXIBÅTAR & EVENTS
TAXIBÅTARNA M/S DIANA, M/S VIDAR,
M/S THE BAY STOCKHOLM
0739-81 67 70
www.gustafstaxibatar.se
HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se
ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SANDHAMN
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu
TRÄLHAVETS REDERI M/S RÖDLÖGA,
ÖSTERSKÅR
08-540 863 80
www.rodloga.com
TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

Södra skärgården

UTÖ REDERI AB
08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

Trosa/Sörmland

TROSA REDERI
073-655 18 21
www.trosarederi.se

Hela skärgården

BLIDÖSUNDSBOLAGET
08-34 30 90
www.blidosundsbolaget.se
ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SANDHAMN
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
WAXHOLMSBOLAGET
08-679 58 30 (turupplysning)
www.waxholmsbolaget.se

Åland

ECKERÖLINJEN, GRISSLEHAMN
0175-258 00
www.eckerolinjen.se

Svävare

ENSKÄRS SJÖTRANSPORT, RÅDMANSÖ
070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se
NORRA STAVSUDDA HANDEL
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
SVISCH AIR, SVARTSÖ
070-211 13 81
www.svischair.se
TRAFIKLINJER ANDERS THORÉN,
DJURHAMN
070-311 94 54
www.trafiklinjer.se

Fiske/fisketurer

BLIDÖ FISKE & SKÄRGÅRDSGUIDE
070-239 33 59,
070-593 29 31
www.blidofiske.se
CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se
RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se
SKÄRGÅRDSGUIDERNA
070-512 04 05
www.skargardsguiderna.se
TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

Charter/event

Norra skärgården

BLIDÖ FISKE & SKÄRGÅRDSGUIDE
070-239 33 59, 070-593 29 31
www.blidofiske.se
Catch & Relax, Vaxholm
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se
EREVENT, FEJAN
073-970 81 18, 070-297 91 32
www.erevent.se

LINJETTCHARTER, NORRTÄLJE
0176-23 05 15, 070-571 85 50
www.linjettcharter.se
NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se
SANDKILEN HELMI, BLIDÖ
070-609 01 34, 070-246 03 48,
070-496 10 91
www.helmi.se
STOCKHOLMS GUIDEBYRÅ
070-670 55 97
www.stockholmsguidebyra.se
VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbryggghus.se

Mellersta skärgården

EMINESS CHARTERSEGLING
070-582 21 22
www.seglaiastockholm.se
GUSTAFS TAXIBÅTAR & EVENTS
TAXIBÅTARNA M/S DIANA, M/S VIDAR,
M/S THE BAY STOCKHOLM
0739-81 67 70
www.gustafstaxibatar.se
HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT,
IDÖBORG
08-571 590 66,
www.idoborg.se
SANDS HOTELL, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se
SAILING EVENTS, VÄRMDÖ
08-571 471 00
www.sailingevents.se
TRÄLHAVETS REDERI M/S RÖDLÖGA,
ÖSTERSKÅR
08-540 863 80
www.rodloga.com
TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com
VIND OCH VATTEN SEGLINGSKURSER
& SEGLINGSUPPLEVELSER
070-743 29 14
www.vindovatten.se

Skridskoturer

STOCKHOLMS GUIDEBYRÅ
070-670 55 97
www.stockholmsguidebyra.se

Klättring/grottkrypning

STOCKHOLMS GUIDEBYRÅ
070-670 55 97
www.stockholmsguidebyra.se

Seglingsturer

SANDKILEN HELMI
070-609 01 34, 070-246 03 48
www.helmi.se

VIND OCH VATTEN SEGLINGSKURSER
& SEGLINGSUPPLEVELSER
070-743 29 14
www.vindovatten.se
SKONAREN VEGA
0493-101 74, 0708-78 64 92
www.skonarenvega.se

»En tur
ut på
böljan blå«

Seglingskurser

VIND OCH VATTEN SEGLINGSKURSER
& SEGLINGSUPPLEVELSER
070-743 29 14
www.vindovatten.se

Båtuthyrning

EMINESS CHARTERSEGLING
070-582 21 22
www.seglaiastockholm.se
HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se
RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se
SKÄRGÅRDSGUIDERNA
070-512 04 05
www.skargardsguiderna.se
VIND OCH VATTEN SEGLINGSKURSER
& SEGLINGSUPPLEVELSER
070-743 29 14
www.vindovatten.se

Lägerverksamhet

ÄVENTYRET VÄSSARÖ
0173-371 19
www.aventyretvassaro.se
MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

Kajak/kanot

Norra skärgården

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se
ERKAJAK, FEJAN
073-970 81 18, 070-297 91 32
www.erkajak.se
KAJAK & UTELIV, RÅDMANSÖ
0176-403 15
www.kajak-uteliv.com
LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidövardshus.se
BLIDÖ KAJAKUTHYRNING
073-600 15 14
www.blidokajak.se

Mellersta skärgården

GRINDA GÄSTHAMN, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
HEMVIKEN KAJAK, LJUSTERÖ
076-711 90 44
www.hemvikenkajak.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT, IDÖBORG
08-571 590 66
www.idoborg.se
INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING, INGMARSÖ
08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se
NORRA STAVSUDDA HANDEL
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu
VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbryggus.se

Södra skärgården

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Kajakture

STOCKHOLMS GUIDEBYRÅ
070-670 55 97
www.stockholmguidebyra.se

Norra skärgården

ERKAJAK, FEJAN
073-970 81 18, 070-297 91 32
www.erkajak.se
BLIDÖ KAJAKUTHYRNING
073-600 15 14
www.blidokajak.se

Mellersta skärgården

INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING
08-542 463 63,
0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se

Spa

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
HOTELL HAVSBADEN, GRISSLEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
MARELD SPA, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com
NJUTA SPA, NACKA STRAND
08-21 21 68, 0707-21 21 26
www.njutaspa.se
TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se

Hudvårdssalong

NJUTA SPA, NACKA STRAND
08-21 21 68, 0707-21 21 26
www.njutaspa.se

Medicinsk fotvård

Nyköping

FOTPARADISET, FOTVÅRD & BEHANDLINGAR
072-222 50 20, Brunnsgatan 17b
www.fotparadiset.se

Yoga

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
STUDIO KARMA, NORRTÄLJE
0176-20 93 23
www.studiokarma.se

Badtunna/bastu

Östhammar/Öregrund

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se
DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR, LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se

Gokart

GOKART FÖR ALLA, MALSTA
0176-22 62 62
www.gokartforalla.se

Boule

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

Volleyboll

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

Minigolf/golf

Norra skärgården

GRISSLEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se
LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

Södra skärgården

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Cykel

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se
FORSMARKS VÄRDHUS, FORSMARK
0173-501 00
www.forsmarkwardshus.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

Norra skärgården

VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE
0176-133 16
www.vandrarhemnorrtalje.se

Mellersta skärgården

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM, SVARTSÖ
www.svartsonorra.se

Södra skärgården

LANDSORT GÄSTHAMN OCH STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
ORNÖ BÅTVARV,
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

Gårdsbutik

Mellersta skärgården

HUSMOR LISA, VAXHOLM
070-200 94 14
www.husmorlisa.se
NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergarden.com

Butik/ekomat

STUDIO KARMA, NORRTÄLJE
0176-20 93 23
www.studiokarma.se

Ridning

Ö-TÖLT, INGARSÖ
0708-250 258
www.otolt.se

Körning med häst o vagn

NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se

Livsmedel

Norra skärgården

ICA BLIDÖ, BLIDÖ
0176-820 37
ICA BAROMETERN, BJÖRKÖ
0176-930 04
www.ica.se/barometern
ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL, RÅDMANSÖ
0176-400 12
ICA VÄDDÖ KASSEN, ÄLMSTA
0176-778 80
NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se
SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
www.spillersbodalanhandel.se

Mellersta skärgården

GRINDA LANTHANDEL, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

GÄLLNÖ HANDELSBOD
08-571 66 310
www.gallno.se
HARÖ LIVS
08-571 571 91
www.harolivs.se
INGMARSÖ LIVS, INGMARSÖ
08-542 460 20
ingmarso.livs@telia.com
**NORRA STAVSUDDA HANDEL,
N STAVSUDDA**
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
ÖSTANÅ SJÖKROG, ROSLAGS-KULLA
08-543 531 00
www.ostanasjokrog.se

Södra skärgården

COOP KONSUM, TROSA
010-741 46 90
www.coop.se
ICA NÄRA GUNS LIVS, NÄMDÖ
08-571 560 17
www.gunslivs.se
LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjblomsservice.se
NÄTTARÖ LIVS, NÄTTARÖ
08-520 400 15
SKANSHOLMENS SJÖKROG, HÖLÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com

Hela skärgården

SKÄRGÅRDSHANDLARNÄ
www.skargardshandlarna.se

Apotek/systemombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

Postombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

Bageri

TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se
NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa), 0155-212
325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se

Hantverk/inredning

Öregrund/Östhammar

ATELJÉN RAMVERKSTAN, ÖSTHAMMAR
070-357 03 03
Glas – Ram – Tryck
EDBLAD & CO, ÖREGRUND
0175-20 87 97
www.edblad.com
FINRUMMET, ÖSTHAMMAR
073-183 95 61
www.finrummet.se
FORMLYCKA, ÖSTHAMMAR
073-352 13 33
www.formlycka.se
FÄRDIGSHUSET/N60, ÖREGRUND
0173-300 53
www.facebook.com/North60
SANDA GÅRD, HARGSHAMN
0173-230 96
www.sandagard.se
SUNDBODEN, ÖREGRUND
0173-133 06
www.sundboden.se

Norra skärgården

BREVIKSLOGEN, RÅDMANSÖ
0176-428 06
KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ
070-517 12 53,
www.kulan.org
LINNELADAN, PENNINGBY
0176-26 60 37,
www.linneladan.se
MAUDS HEMSLÖJD, RÄFSNÄS
0176-403 92
SKÄRGÅRDSHANTVERK, GRISSLEHAMN
070-331 24 10
www.skargardshantverk.nu

Mellersta skärgården

**GUSTAVSBERGS PORSLINSFABRIK,
VÄRMDÖ**
08-570 35 663
www.gustavsbergsporslinsfabrik.se
NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergarden.com
SKÄRGÅRDSFRÖJD, VÄRMDÖ
070-773 47 44
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu

Södra skärgården

**SJÖPRICKEN KERAMIKVERKSTAD,
LANDSORT**
08-520 341 05, 073-231 90 01
www.landsort.com

Inredare

**INDOOR STYLING & DESIGN,
NORRTÄLJE**
0708-11 86 56 Pia Alm
cert. inredare
pia@indoorstylingdesign.se

Loppis/antikt

Mellersta skärgården

Solberga Gård, Runmarö
08-571 520 61
www.solbergagard.nu

Galleri/Konst

Norra skärgården

KONST PÅ SVARTLÖGA/RÖDLÖGA
www.sandler.se
SKÄRGÅRDSHANTVERK, GRISSLEHAMN
070-331 24 10
www.skargardshantverk.nu

Mellersta skärgården

SKÄRGÅRDSFRÖJD, VÄRMDÖ
070-773 47 44

Museum

Norra skärgården

**ALBERT ENGSTRÖMMUSEET,
GRISSLEHAMN**
0176-308 90
www.albertengstrom.se
BATTERI ARHOLMA
KUSTFÖRSVARSMUSEUM, ARHOLMA
0176-560 40
www.batteriarholma.se
FORSMARKS KRAFTVERK
0173-500 15
www.vattenfall.se/forsmark
**PYTHAGORAS INDUSTRIMUSEUM,
NORRTÄLJE**
0176-100 50
www.pythagorasmuseum.se
SIARÖFÖRTET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se
SJÖFARTSMUSEET, ÄLMSTA
0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se

Mellersta skärgården

MUSEET HAMN, FISKSÄTRA
08-570 311 10
www.hamnmuseum.se
MÖJA HEMBYGDSMUSEUM, MÖJA
0705-73 83 13
www.hembygd.se/stockholm/moja
SKÄRGÅRDSMUSEET, STAVSNÄS
08-571 502 14
www.skargardsmuseet.org
VAXHOLMS FÄSTNINGSMUSEUM
08-541 718 90 (info),
08-541 333 61 (bokning)
www.vaxholmsfastning.se

Södra skärgården

ORNÖ MUSEUM, ORNÖ
070-796 18 18
www.ornomuseum.se

Sörmland

FEMÖREFORTET, OXELÖSUND
Information och gruppbokning
0155-383 50 (turistbyrå)
www.femorefortet.se

Åland

SJÖKVARTERET, MARIEHAMN
+358 (0)18 160 33
www.sjokvarteret.com

BARNENS VERKSTAD

Vikingaby

Norra skärgården

**VIKINGABYN STORHOLMEN,
SVANBERGA**
0176-553 11
www.storholmen.org

Gästhamn

Norra skärgården

FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET
070-880 08 38
www.fritidsbyn.se
GRISSLEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping),
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se
LIDÖ VÄRDHUS
0176-404 99
www.lidovardshus.se

Mellersta skärgården

DJURÖNÅSET
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA WÄRDHUS
08-542 494 91
www.grinda.se

INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING
08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se

Södra skärgården

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
NYNÄSHAMNS GÄSTHAMN
08-520 116 35
www.nynashamn.se/gasthamn
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
ORNÖ KROG
08-501 560 00
www.ornokrog.se
SKANSHOLMENS SJÖKROG, MÖRKÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com
TROSA GÄSTHAMN
0156-161 11, 070-227 36 31
www.trosagasthamn.se

Marina/Varv

Norra skärgården

BERGSHAMRA VARV, BERGSHAMRA
0176-26 20 68
www.bergshamravav.se
Grisslehamns Marina
0175-306 49
www.grisslehamnsmarina.se
GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se
LAGERVIKS BÅTVARV, BLIDÖ
0176-820 04
www.lagerviks.se

Mellersta skärgården

DYVIKS MARINA, ÅKERSBERGA
08-543 543 00
www.dyvik.se
KANHOLMSFJÄRDENS MARINA, DJURHAMN
08-571 631 64
www.kanholmsfjordensmarina.se
SVINNINGE MARINA, ÅKERSERGA
08-540 631 55
www.svinningemarina.se

Södra skärgården

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SALTÖ MARIN, OXELÖSUND
0155-329 30
www.saltomarin.se

Turistbyråer

DESTINATION DALARÖ
08-501 508 00
www.dalario.se

INFORMATION ÖSTERÅKER
08-540 815 10
www.roslagen.se
MUSKÖ TURISTBYRÅ,
08-500 454 10
www.ludvigberg.se
MÖJA TURISM
08-571 640 53
www.mojaturistinfo.se
NORRTÄLJE TURISTBYRÅ
0767-650 660
www.roslagen.se
NYKÖPINGS TURISTBYRÅ
0155-24 82 00
www.visitnykoping.se
NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
08-520 737 00
www.visitnynashamn.se
NÄTTARÖ TURISTBYRÅ, NÄTTARÖ
08-520 400 55
turistbyra@nattaro.se
ORNÖ TURISTBYRÅ
08-501 563 05
www.orno.se
OXELÖSUNDS TURISTBYRÅ
0155-383 50
www.visitoxelosund.se
TROSA TURISM
0156-522 22
www.trosa.com
UTÖ TURISTBYRÅ
08-501 574 10
www.utoturistbyra.se
VAXHOLMS TURISTBYRÅ
08-541 314 80
VISIT VÄRMDÖ
08-570 346 09
www.varmdo.se
VÄDDÖBYGDENS TURISTINFORMATION
0176-20 89 00
www.vaddobygden.se
LÖVSTABRUKS TURISTINFORMATION
0295-202 20,
0295-214 06 (bokning)
www.vallonbruken.nu,
www.bokauppland.se
ÖREGRUNDS TURISTBYRÅ
0173-305 55
www.roslagen.se
ÖSTHAMMARS TURISTBYRÅ
0173-178 50
www.roslagen.se

Åland

ÅLANDS TURISTFÖRBUND
+358 (0)18 240 00
www.visitaland.com

Skräddarsydda paket

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-28 05 442
www.bokajak.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Sjöpolisen

SJÖPOLISEN I STOCKHOLMS LÄN
010-563 73 26
TIPS TILL SJÖPOLISEN 114 14
www.polisen.se
www.batsamverkan.se

Sjöräddningen

(VID ALLVARLIG OLYCKA RING 112)
Arkösund, 0705-80 81 24
Möja, 0705-80 81 22
Räfsnäs, 0705-80 81 18
Trosa, 0705-80 81 23
Stockholm, 0705-80 82 01
Öregrund, 0705-80 81 17

»Omväxling förnöjer«

Övrigt

Arkitekt
KREAPLAN ARKITEKTKONTOR,
ÖSTHAMMAR,
0173-100 10
www.kreaplan.se

Bergsprängning
NJ MARK
070-602 32 42

Bilar
CLUBCAR ELBILAR, VALLENTUNA
08-10 82 83
www.clubcar.se
LUNDQVIST BIL O MOTOR, NORRTÄLJE
0176-797 72
www.lundqvistbil.se

Bio
STUDIO LAGNÖ, TROSA
0156-224 70,
www.studiolagno.se

Bryggor
HELSELIUS BYGG & EL, STOCKHOLM
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
MARINFLYTBRYGGAN, SPILLERSBODA
0176-22 16 35
www.marinflytbryggan.se
ROTHOLMA SÅG, HERRÄNG
0708-26 10 50
www.stenkistor.com
SJÖMASKINER, KATRINEBERG
08-500 404 00
www.sjomaskiner.com

**Bryggor/fastighets-
service/allt-i-allo**
NMS MARIN, VÄSTERHANINGE
0708-753 878
www.nmsmarin.se

Bränneri
NORRTELJE BRENNERI, LOHÅRAD
0176-22 71 30
www.norrteljebrenneri.se

Bygg
FROMS BYGG, NORRTÄLJE
070-770 03 08
**NILS SCHÖNBERGS BYGG &
FASTIGHETSSERVICE, BERGSHAMRA**
0176-26 05 21, 0709-260 521
www.schonbergsbygg.se
**SÄLLSTRÖM FINSNICKERI & BYGG,
BERGSHAMRA,**
0708-26 13 34
**ÅKERLUNDS GRUND & KAKEL,
NORRTÄLJE**
070-795 48 51
**TOTTE GRÖNWALL SNICKERI,
FURUSUND**
0709-40 82 38
VÄTÖ BYGGARE, VÄTÖ
0176-23 45 31, 070-339 02 09
www.vatobyggare.se

Butiker
**GUSTAVSBERGS PORSLINSFABRIK,
VÄRMDÖ**
08-570 35 663
www.gustavsbergsporslinsfabrik.se

Båtar/båtbyggeri
ANYTEC BOATS
www.anytec.se
BÅTFIXAREN, NORRTÄLJE
070-845 65 75
**ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGARSÖ**
08-542 461 36
HÄLLZON BÅTBYGGERI, VÄDDÖ
070-460 16 49

Båttillbehör
BÅTMAGNETEN, VÄRMDÖ
08-571 685 70
www.batmagneten.se

Bärgning
**AB BILBÄRGARNA I ROSLAGEN/FALCK
RÄDDNINGSKÅR**
0176-184 80, 020-38 38 38
www.roslagsassistans.se

Catering/Servering
BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54
www.bullandokrog.se
KÖKERIET, NYNÄSHAMN
08-520 100 26
www.nynasrokeri.se
SIR PERCYS CATERING, SIMPNÄS
0176-525 12, 070-175 91 88
www.sirpercycatering.se
TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se

Dynor

HELÉNS LÄDERSMEDJA, GIMO
070-545 57 83
www.ladersmedjan.se

Däck/verkstad

SVENNES DÄCKSERVICE, LÖNNÖ 202
HÄLLNÄS
0294-220 37
VAXHOLMS DÄCK
08-541 335 50
www.vaxholmsdack.se

Entreprenad/ markarbeten

SÖREN GUSTAVSSON ENTR,
ÖSTHAMMAR
070-222 02 02
www.sorengustavssonentreprenad-
osthammar.clearsearch.se

El

ALDÉNS EL & TEKNIKEXPERTEN,
NORRTÄLJE/STHLM
0176-28 48 50, 08-695 00 27
www.teknikexperten.se
ELTJÄNST KARLBOM, ÖSTHAMMAR
0173-217 44
www.elkedjan.se
GRÄDDÖ ELINSTALLATIONER
0709-556 636
www.graddoel.se
HESSELIUS BYGG & EL AB
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
ELGUBBEN, DJURHAMN
0708-11 12 03, www.el-gubben.se

Fastigheter/mäklare

DALARÖ SKÄRGÅRDSFÖRMEDLING,
DALARÖ
08-501 518 80
www.dalaroskargard.se
SJÖNÄRA, VAXHOLM
08-522 348 00
www.sjonara.se

Frisör

FORMA, ÖSTHAMMAR
070-297 58 33
www.formafrisor.se
GRÄSÖ KLIPPBOD, GRÄSÖ
0173-362 03
www.grasoklippbod.se
HOVDEGÅRDS HERRFRISERING,
ÖSTHAMMAR
0173-101 70, 070-551 01 70
HÅRATELJÉN, ÖSTHAMMAR
073-915 99 18
www.facebook.com/hårateljén

Festvåning

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

Fisk/skaldjur/rökeri

NYNÄS RÖKERI, NYNÄSHAMN
08-520 100 23
www.nynasrokeri.se

Färg

FLÜGGER FÄRG, NORRTÄLJE
0176-20 61 00,
www.flugger.com

Glas

GLASKLART, ÖSTHAMMAR
0173-109 95
www.glasklart.se

Grill/utekök

SPISDOKTORN, ARNINGE
08-540 203 95
www.spisdoktorn.se

Grus/jord

JIDSTRANDS ENTREPRENAD AB, BLIDÖ
070-562 33 88
Rederi AB Skärgårdsgrus,
Gällnö
08-570 331 95,
070-571 95 80
www.skargardsgrus.se
RODENÅKARNA, NORRTÄLJE
0176-767 50,
www.rodenakarna.se

Gräv/Markarbeten

ANDERS ENTREPRENAD &
MASKINSERVICE, BLIDÖ
070-920 30 89

Guldsmed

GULDSMEDERNA, NORRTÄLJE
0176-156 56
www.guldsmederna.se
PORATHS GULD, NORRTÄLJE
0176-101 62
www.guld.net

Hydraulik

ÖSTHAMMARS INDUSTRIHYDRAULIK
0173-25 28 50
www.industrihydraulik.se

Hälsa

HÄLSOKRAFT, NORRTÄLJE
0176-26 84 88
www.halsokraft.se
VERONICA ANDERSSON, ÅTERFÖR-
SÄLJARE ALPNAERING, ÖSTHAMMAR
072-572 07 11
www.verosalpnaering.studio.uu

Kamin/spis

ELDABUTIKEN SÖDERLINDS
VEDSPISAR, NORRTÄLJE
0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se
SPISDOKTORN, ARNINGE
08-540 203 95
www.spisdoktorn.se

Kläder

4WORK YRKESKLÄDER, NORRTÄLJE
010-199 35 30
www.4work.se

Kök/badrum

KÖKSODEN I SEBENDE
0176-126 63,
www.koksboden.net

Lås

LÅSSERVICE I MÅLARDALEN,
ÖSTHAMMAR
0173-108 95

Lägenheter

ROSLAGSBOSTÄDER
0176-20 75 00
www.roslagsbostader.se

Minireningsverk

MILJÖ & BIOTEKNIK,
08-608 21 60
www.miljoochbioteknik.se

Måleri

VIKLUNDS MÅLERI AB, RÅDMANSÖ
0176-22 50 89, 070-533 21 05
www.viklundsmaleri.com
ÖSTERGÅRDENS MÅLERI, HARGSHAMN
070-282 62 15

Måleri/hustvätt

SMEDBERGS MÅLERI, HALLSTAVIK
070-324 28 15

Naturum

NATURUM STENDÖRREN
0155-26 31 80
www.naturumstendorren.se

Staket/stängsel

DELKA PRODUKTER, HARGSHAMN
0173-230 77
www.delka.se

Städning

HUSTOMTEN LARSSON, ÖSTHAMMAR
070-530 29 61

Radiokanal

SKÄRGÅRDSRADION 90,2
08-506 121 90
www.skargardsradion.se

Second Hand

MALINS SECONDHAND, ÖSTHAMMAR
0173-463 49
www.malinssecondhand.se

Sjökort/kompasser

PAPPERSTUGAN. ÄLMSTA
0176-523 69
www.pappersstugan.com

Sjötransporter/- godstrafik

HESSELIUS BYGG & EL AB
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se
SJÖENTREPRENADER, INGMARSÖ
070-347 49 01
www.sjoentreprenader.se
SKÅN SJÖ FRAKT AB, NÄMDÖ
08-571 590 40, 070-750 90 90
UTÖ REDERI AB
08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

Skadeservice

SKADESERVICE I ÖSTHAMMAR
0173-211 15 (jourtelefon)
www.skadeservice.se

Smycken

PÄRLMAKERIET, RÅDMANSÖ
0739-526 189
www.parlamakeriet.se

Strumpor/ underkläder

SOMMARBACKENS ULLBOD
0221-516 79,
www.ullboden.se

Såg/snickeri

BERGSHAMRA SÅG & SNICKERI
0176-26 02 10
www.bergshamrasag.se

Sällskap/föreningar

MUSEIFÖRENINGEN FRITIDSBÅTAR
www.veteranbaten.se
NORRTÄLJE SEGELSÄLLSKAP
www.norrtaljess.se
RÅTUR
RÅDMANSÖ FRÖTUNA TURISM
www.radmansoskargard.se
SVENSKA FYRSÄLLSKAPET
www.fyr.org
VETERANTRAKTORKLUBBEN,
NORRTÄLJE
www.veterantraktorklubben.nu

Tandläkare

TANDHÖRNAN, ÖSTHAMMAR
0173-106 07
www.tandhornan-praktikertjanst.se
ENGLESSONS TANDLÄKARPRAKTIK,
ÖSTHAMMAR
0173-104 98

Taxi/buss

FRÖTUNA TAXI & BUSS, RÅDMANSÖ
0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Träd/trädgård

BRINKHAGE TRÄD & TRÄDGÅRD
070-522 78 72
www.brinkhage.se

Tygateljé

TYGATELJÉ MIA, SKÄRPLINGE
0294-405 05, 070-204 11 33
www.tygateljemia.com

Utbildning

ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ
08-542 461 36

Veterinär

KVISTHAMRA VETERINÄRKLINIK,
NORRTÄLJE
0176-22 33 02

4WORK
YRKESKLÄDER
JÄRFÄLLA NORRTÄLJE SOLLENTUNA

010/199 35 35 • WWW.4WORK.SE

ÅKERLUNDS
GRUND & KAKEL AB
070-795 48 51

BÅTFIXAREN
070-845 65 75

Glasfiber - Formar - Pluggar - Reparation
Försäkringsarbeten - reparation av båtar
Industriarbeten

Båtfixaren • tel. 070-845 65 75
batfixaren@hotmail.com

båtmagneten
båttillbehör • motor • båt • trailer

Fagerdalavägen 11 A • 139 52 Värmdö
08-571 685 70
www.batmagneten.se

SERVICE OCH REPARATIONER

 **EVINRUDE
JOHNSON
HONDA
SUZUKI
TOHATSU**
BERGSHAMRA VARV AB

www.bergshamrararv.se 0176-26 20 68

BRINKHAGE
Träd & Trädgård

070-522 78 72 www.brinkhage.se

God jul & Gott nytt år önskar vi våra kunder

 Brunn Eko-Värme AB
Brunn och bergvärme
Egna sjötransporter

Sten: 070-750 90 94, Niklas: 070-712 59 34
www.bevab.nu, info@bevab.nu

VI BYGGER ALLT!

- Vi hjälper er från bygglov till slutbesiktning
- Erfarenhet av större och mindre byggnationer
- Gedigna hus med kvalitet
- Total eller delad entreprenad

0176-25 05 00 • www.roslagsbyggare.se

EL GUBBEN^{AB}

Allt inom el, vvs, bygg,
marinteknik, försäljning
0708-11 12 03
www.el-gubben.se

GÄLLER DET **Träbåtar?**
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!
Nyhet! Båttvätt!
Båtbyggarskola
Fullständig varvsrörelse

 **ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB**
Box 15, 130 25 INGARSÖ
08-542 461 36 batservice@swipnet.se

 Falck

Bilbärgning Dygnet Runt!
Norrtälje 0176-184 80

Forsmarks Wårdshus

www.forsmarkswardshus.se
Tel 0173-501 00

Froms Bygg

ANDERS: 070-770 03 08
fromsbygg@etanet.se

FE 1960 2014
FURUSUNDS EL
VÅR KUNSKAP - ER SÄKERHET

www.furusunds-el.se, info@furusunds-el.se
EGEN SERVICEBÅT I ROSLAGEN
Roslagen 0176-88 424, Stockholm 08-704 22 75,
Norrtälje 0176-10 140 "Välkommen!"

GLASklart[®]
AB

GLASMÄSTERI, BILGLAS, MASKINUTHYRNING.
0173-109 95 www.glasklart.se

Park
ALANDIA HOTELL

+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Låt oss visa skärgården! Vi finns i den.
Reguljär direktbåt Sandhamn – Stavnäs
Båttaxi ≥ 120 p
Skärgårdsturer
Åretrunt-charter
Mat & Dryck
ROSLAGENS SJÖTRAFIK AB
"Tärnan" & "Gudungen" • 070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

Rotholma Såg
Vi bygger monteringsfärdiga
stenkistor i kärnfuru efter era mått.
Lärkvirke till brygg- och altandäck.
www.stenkistor.com
0708-26 10 50

SÅLLSTRÖMS
Snickeri & Bygg AB

0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

BRYGGBEKYMME?
Vi utför allt i bryggor och kajer
Pålning • Muddring • Bogsering
Sjötransporter
Sjöentreprenader AB
Box 47 • 130 25 Ingmarsö
Tel: 08-542 463 20 • Mobil: 070-347 49 01
Mail: sjoentreprenader@ingmarso.com

SJÖNÄRA
FASTIGHETSMÄKLARE

 God jul & Gott nytt år önskar vi våra kunder

M/S Containa: 070-750 90 90
Kran upp till 19 meter
Flytbryggor

SKÅN SJÖ
FRAKT
www.skansjofrakt.se

SKÄRGÅRDSGRUS
M/F Solskär
LEVERERAR GRUS/BADSAND
UTLÄGGES
070-571 95 80
www.skargardsgrus.se

Trevis
Måleri AB

070-403 31 03
070-722 01 15
www.trevismaleri.se

VI BYGGER ALLT!

- Vi hjälper er från bygglov till slutbesiktning
- Erfarenhet av större och mindre byggnationer
- Gedigna hus med kvalitet
- Total eller delad entreprenad

ROSLAGSBYGGARE
0176-25 05 00 • www.roslagsbyggare.se

VÄRMÖ SKÄRGÅRDSTRANSPORTER AB

www.varmdoskargardstransporter.se

Transporterar allt från grus till hus.
Även entreprenadsmaskinsarbeten.
08-570 331 95, 070-831 41 10

Vaxholms
Däck AB

En komplett däckverkstad

Petersbergsvägen 5 • 185 34 Vaxholm
08-541 335 50 • 070-532 99 56
vaxholmsdackab@telia.com
www.vaxholmsdack.se

Viklunds Måleri AB

**Vi utför all slags målning, kakel
och klinker i skärgården med
egen båt och även i Sthlms län.**

Tel/fax 0176-22 50 89 • info@viklundsmaleri.com
Mobil 070-533 21 05 • www.viklundsmaleri.com

Byggvaror av rätta virket

Vi levererar till Er med bil eller
egen båt i mellanskärgården.

BERGSHAMRA SÅG
0176-26 02 10 • www.bergshamrasag.se

Flügger färg

Baldersgatan 25, Knutby Torg
tel 0176-206 100
Vardagar 7-18, Lördag 10-14
www.flugger.se

God jul & Gott nytt år önskar vi våra kunder

SALNÖ GÅRD
ETT SKÄRGÅRDSHEMMAN I ROSLAGEN

Konferens • Kurs • Möten
Bröllop • Fäst • Logi

TEL: 0176-93130 INFO@SALNOGARD.SE
WWW.SALNOGARD.SE

Ge bort en julklapp som gör skillnad

GILLA OSS PÅ

Roslags Blomman

Tel: 0700-460 860
www.roslagsblomman.se

VI BYGGER ALLT!

- Vi hjälper er från bygglov till slutbesiktning
- Erfarenhet av större och mindre byggnationer
- Gedigna hus med kvalitet
- Total eller delad entreprenad

ROSLAGSBYGGARE
0176-25 05 00 • www.roslagsbyggare.se

percys CATERING 0176-525 12
www.sirpercycatering.se

Spännande & traditionell mat med skärgårdskänsla

Olika bufféer • Bröllopsmenyer • Företagsfester
Glas & porslin • Bord & stolar

Ni ordnar festen – vi ordnar resten

Skadeservice
Jour Dygnet Runt

Skadeservice i Östhammar AB
0173-211 15 (jourtelefon)
www.skadeservice.se

BT Entreprenad & Sjötransporter

Bosse 070-595 89 16
Även skogsavverkning

Sommarbackens Ullbod

Strumpor & underkläder av mjukaste ull

0221 - 516 79
www.ullboden.se

Julbord
Från 595 kr
www.finnhamn.se

FINNHAMN

ROINES FOTO GRÄDDÖ

Reportage, kurser, reklam, miljö, brudpar

070-314 49 43 roines.foto@gmail.com

Nilssons Bageri

Nybakat bröd varje dag
mån-fre 8.30-18 och lör 9-15

Västra Långgatan 27, Trosa • Tel: 0156-123 94

GE MER PLATS FÖR BOKSTÄVER

Böna space

HANDSKRIVNA & HANDRITADE ORD
WWW.LETRASPACE.SE

visitroslagen

Välkommen att köpa julklappar och boka vinteräventyr på
roslagen.se tel 0767-650 660

Roslagen & co.

Vi ger 10 kr till Läkare utan gränser för varje ny gillare på vår Facebooksida under resten av 2014!

GOD JUL önskar Roslagens egen Reklambyrå.
www.facebook.com/roslagenco

VILLA ROSENBERG

Det lilla hotellet på landet

0173-170 00
WWW.VILLAROSENBURG.SE

MW FORMLYCKA

INREDNING • PRESENT

www.formlycka.se • 073-352 13 33

Vad är »slow-shoppa«?

FOTO: ROINE KARLSSON

NU NÄR DU HAR KOMMIT till slutet av magasinet undrar vi om du verkligen har läst allt. Riktigt noga. Och kommer ihåg något. Om inte – läs gärna en gång till så du inte missar något roligt, spännande, konstigt, annorlunda eller häftigt. Här kan du testa dina kunskaper i vår lilla tipsrunda och ha chans att vinna boken »Chans att vinna boken »Längs Norrtäljeån« av Rolf Adlercreutz.

1 På vilken ö kan man tölta till julbordet?

- 1 Söderarm
- x Gräsö
- 2 Ingmarsö

2 Med vilken näsborre känner »brännvinsbrännare« Richard Jansson mest arom?

- 1 Vänster
- x Höger
- 2 Ingen. Han lånar sin frus näsa.

3 Vad menas med »slow-shopping«?

- 1 Man känner och klämmer och tar god tid på sig medan man handlar julklappar.
- x Man beställer hem varor från nätet som kommer fram för sent – efter julafton.
- 2 Man struntar i köphysterin kring julhandeln och ger pengar till tiggare istället.

4 Vad har tapetserare Mats Landin ristat in i en möbel?

- 1 »Sex, drugs & rock'n roll«
- x »Vill du gifta dig med mig?«
- 2 »Hammarbyare för evigt«

5 Hur kan utländska turister bo med guldkant på en skärgårdsö?

- 1 I en exklusiv sjöbod hemma hos en av världens mest förmögna företagsledare på Röder.
- x I ett tält med fönster som vetter mot havet och stjärnhimlen på en liten ö utanför Vaxholm.
- 2 I en sällsynt isigloo på Landsort som bara finns under riktigt kalla vargavintrar.

6 Vad betyder HAMN?

- 1 Hemliga Arméns Museum i Nynäshamn.
- x HistorieArvsMuseet i Nacka.
- 2 Hur Attans Många Näsvisfrågorbliridet?

Tror du att du vet svaren – skicka in det till info@magasinskargard.se eller med post till Magasin Skärgård, Gräddö Varvsväg 12, 760 15 Gräddö. Glöm inte fylla i din adress och gärna ålder, yrke och intressen då vi vill lära känna våra läsare lite grann. Ett extra plus om du även berättar var du hittade ditt magasin. Tack på förhand.

Vi gratulerar förra numrets vinnare : Birgith Andersson i Trosa som hittade sitt ex hos »sin utgivare« Coop Trosa, livsnjutare Kickan Jansson i Rånäs som uppskattar »denna supertrevliga tidskrift« och fd folkskollärare Ingrid Djalleta i Örebro som fann sitt magasin på Kaknästornet. Grattis! Ni vann boken »Natur i fyra väderstreck« av Lars Holm. Rätt svar var: Fråga 1 – 2 Teija. Fråga 2 – 2 Intill Gummerholmen. Fråga 3 – 1 Fantomen. Fråga 4 – x Roddbåtar med brinnande facklor lyser i mörkret. Fråga 5 – 1 Lillan. Fråga 6 – 1 Genom att se vita fläckar på marken och titta upp i det höga trädet.

Har du...

- rätt pris?
- rätt service?
- rätt leverantör?

Vi erbjuder snabba och trygga leveranser av diesel, eldningsolja och smörjmedel!

Välkommen att testa oss!

Din lokala leverantör av diesel,
eldningsolja och smörjmedel.

Telefon: 08-730 09 09

www.stockholmsdiesel.se

Kontakta oss
redan idag
08-522 348 00

Bjud hem oss, vi kommer gärna på besök.

Funderar du på att sälja eller är bara nyfiken på vad ert sjönära boende är värt? Vi kommer mer än gärna och pratar om det vi brinner för – den sjönära livsstilen. Varje uppdrag är vår referens och under 2014 har vi förmedlat ca 200 sjölägen till ett värde av drygt en miljard. Vi älskar det vi gör.

Välkommen till vår sjönära värld på sjonara.se.

SJÖNÄRA
FASTIGHETSMÄKLARE

